

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYÓRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», A «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Az egyletek alakulásának elő-
segítése.

(Felszólítás az egyletekhez.)

Ha az egyletek számával egyenes arányban állna hazánkban a testedzés ügye, úgy nem sok okunk volna a panasznak. Mert hisz névleg a testgyakorló egyletek száma jóval meghaladja a százat, de baj, hogy alig fele vehető komolyan számba. — A legtöbb vidéki egyletnek fennállásáról még az illető város sem igen tud. — Van sok oly egylet is, mely

csak hogy épen megalakult, de azután épen semmi tevékenységet sem fejtett ki.

Az ily egyletek azonban nem napjainkban keletkeztek, hanem oly időben, melyben még nem nevelt elég tagot a nemrég kötelezett iskolai tornázás. — Most az évről-évre mind jobban vezetett tornatanítás állandóan képi a különféle testgyakorló egyletek számára a lelkes ifjúságot. Az új egyletek az igaz, hogy minden tekintetben előnyösebb körülmények mellett alakultak, mint a régié, de azért még ma is számtalan nehézség áll bármely egylet alakítása előtt. — Az egyletek alakítását vagy maguk az idő-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Írta: Igali Svetozár.

(Folyt.)

Cannes-ban egyenesen az «Ad'Estherelle»-be szálltam. Vendégfogadósom fia, ki fogadtatásomra mutatkozott, tudni látszik ki vagyok s honnan hova megyek. Rövid discursus után tudtomra adta családjok életrajzát: Montpellierből származnak; s miután én onnan jövök, quasi honfiának tekint; lesz tehát cziczeronem Cannesban.

Elhelyezkedésem után Cannes felületes megismerésére indultunk; két főutczája a tengerparttal párhuzamban halad, a tengerparti boulevard «la Course» nevezetű téren végződik, hol gyönyörű növényzetet s szökőkútakat vettem észre. Lent a tengerparton a csónakda épülete fölött egyleti zászló lebegett.

A városban tudvalevőleg a mellbetegek s a tavaszi klíma után ábitozó angolok adnak egymásnak találkat. Utóbbiak különösen a város nyugati oldalát lakják.

A mellbetegek osztálya a mellett, hogy a városban magában képviselteti magát nagy számban, a Cannet nevezetű faluban tartózkodik, mely északra 3 kilométernyire fekszik s az északkeleti szélről inkább meg van kímélve. Persze, istenem! e klímátikus hely bizony csak a nagy tárczáknak tulajdonosának való!

Reggel 10-én, miután 7 órákor búcsút vettem új barátaimtól, csakhamar eltűntem Cannes Relef felé vezető útján. Az országút közvetlen a tenger partja mellett vezetett, az út kitűnő s a reggeli levegő citrom- és narancsvirág szagával telített. Balkéz felől az ezereket jövedelmező plantatiák, jobbfelől a csendes földközi tenger, melynek habjai enyelegve játszanak a reggeli szellővel.

Csakhamar elértem a Cap de la Croisette nevezetű földnyelvet, melynek végén csupa narancsültetvényeket látok, — s mely háromszög földcskét a lakosság a hesperidák kertjének nevezte el.

Bent a tengerben két kilométernyi távolságban a szent Marguerite szigete s ezen Monterey erősség körvonalai, tűnnek elő,

melyben Bazaine extábornok töltött egy évi fogságot s m-lyből — miután átlátta, hogy Spanyolországban saját kastélyban lakni okosabb dolog — 1873-ban okos dolognak látta megszökni!

Bizonnyal érezte a puszkapor szagát; a versaillesi «Trianon»-ban hozott határozatok talán 6 lábnnyira rakták volna a föld alá. Adieux Ile St.-Marguerite!

11 óra tájt Golfe Jouan nevű kis falun vágattam keresztül. Az országút, a mely átszeli, képezi egyetlen utcáját, köröskörül milliomosok villája. Az országút mentében egy piramisszerű oszlopot látok, fehér márványból van, leszállok, elolvasom mi van rajta? A felírás tudatja velem, hogy I. Napoleon Elba szigetéről megszökve, e helyen kötött ki s e helyen — azok mentében — töltötte éjszakáját.

Minden helyen, a hol csak e nagy ember elvonulását jelző dologgal találkoztam, a genie irányában tápláló tisztelem nyilvánulását nem tudtam magamban elrejtetni. Így jártam Givórnban a «Hotel l'agneau blanc»-al szembe levő épületben s az «Invalidusok» palotájának kupolája alatt.

De nem veszhíthettem időt, veloce-omra felkapaszkodva, a tenger, villákat, hálófekjötős asszonyokat bámulva, hajtottam kelet felé Dél lehetett, mire Antibes mellett betértem az útszéli fogadóba ebédelni.

Antibes-be nem mentem, az út a vár sánczai előtt ketté ágazik, az egyik a városba vezet, a másik, az országút balra tér el s később észak-keleti irányt véve, halad Nizza felé. Igaz, hogy azért sem akartam bemenni, mert ismerve a régi városok rossz kövezetét, gyalogolni nem akartam. Minaretszerű világító tornya, mely a fényt 37 kilométernyi távolra veti, gallo-román templom tornya már a városon kívül is meglátszik.

A talaj egyenes volt, balra gyönyörű rétség terült el. Vagy 10 kilométer után csúfosan elázott útra értem, előtte való nap zápor volt arra s a mai nap melege nem volt képes a sarat felszárítani. A hajtást tetemesen kellett lassítani.

Majd Cagnes tűnt elő a bejáratnál, a Grimaldi család ősrégi már romladozó kastélyával.

Félóra után a heves folyású Var hídján vágattam keresztül. Jobb kéz felől 200 lépésnyire vaspálya száguldott tova, rávitt az unalom versenyezni vele 10 percnyi együttjátszás után, — túl-

sebb és vagyonosabb férfiak, vagy ezek tekintélye alatt az ifjak végezhetik. Sőt újabban a teljesen magukra hagyott ifjak is már nem egy életrevaló egyeletet alakítottak, mert a mai ifjúság már teljesen szakértőnek van nevelve.

A legnagyobb nehézség az új egyletek alakításánál azonban mégis az, hogy kevés oly férfi akad a vidéki városokban, kinek kellő tájékozottsága volna az ily munkásság terén. Nem is annyira a testgyakorlati szakképzettség, mint a szervezési ismeretek kellenek az első tevékenységhez. — Ezeket ugyan a már megalakult egyletek alap- és házszabályai elég világosan magukban foglalják, de ép az ezekhez való jutás a nehéz.

Bármely nyomtatványt, mely a könyvpiacra megjelent, könnyebb megszerezni, mint a testgyakorló egyletek kiadványait. Mintha féltékenyen őrizné egy-egy egyesület szervezkedésének titkát, oly nehezen nyújtja az alakulandó egyleteknek irányadó alap- és egyéb szabályait. — Tudunk rá számos esetet, hogy a vidéki egyesület 15—20 kérés levelére alig három küldte meg a kért nyomtatványokat. Ezzel szemben, ha külföldi egyesületekhez írunk, onnan bátorító és tájékoztató barátságos sorok kíséretében kapunk meg minden nyomtatványt. — Sőt még a távoli angol egyesületek anyagi támogatásban is részesítenének.

Ennek nálunk is így kell lennie! Nem nézhetjük tétlenül az egyesületek alakulásának nehézségeit. Vagy csak nem akarjuk feltenni egyik egyesületről sem, hogy féltékenykednék az új egyesület munkálkodásáért. Pedig feltehetnénk, fájdalom, nem egy esetben. Sok egyesület nem a testedzés bármely módon való előhaladását, de saját hiúságos hírnevét tartja az első dolognak.

Mi tehát pártatlan helyünkről egy kéréssel járulunk

az összes magyarországi egyesületekhez, hogy az egyesületek alakulását lehetőleg elősegítsük.

Sok oldalról hozzánk fordulnak a sportbarátok, hogy az általuk be nem szerezhették alap-, verseny-, ház-, kirándulási stb. szabályokat számukra megküldjük. Mi lehetőleg igyekeztünk is e kívánságnak eleget tenni, de sok esetben a mi utánjárásunknak sem lett eredménye, mennyiben nem kaptuk meg a kért nyomtatványokat. Most tehát nyilvánosan és a nemzeti testedzés, a collégialis szeretet nevében szólítjuk fel az egyesületek igazgatóságát, hogy minden nyomtatványukat hozzánk beküldeni sziveskedjenek. Még pedig mivel az egyesületek alakulása oly tömeges, legalább 10—10 példányban. E könnyen teljesíthető kötelesség alól azt hiszem nem akarja magát egy egyesület sem kivonni.

Elismerésünknek kell kifejezést adnunk több fővárosi egyesülettel szemben, melyek felszólítás nélkül is eleget tettek e kívánságunknak. Nem lehet itt fel nem említeni a «Kolozsvári Athletikai Club» és a «Magyar Velocipéd-Club» alakuló gyűlésének azt a szép határozatát, melyben kimondták, hogy végleges megalakulásukkor a rokon egyesületekhez barátságos levél kíséretében küldik meg minden nyomtatványukat. Azt hisszük, hogy az ily nemes magaviselet jellemzi csak igazán a magyar egyesületeket.

Mi a beküldött nyomtatványok átvételét nyilvánosan nyugtázzuk, hogy minden egyesület tudja, mely nyomtatványok vannak már birtokunkban. — Ha a példányok elfogynának, mi tíz új egyesület alakulását jelentené, — újból kérnénk azoknak beküldését, melyet biztonnal örömmel tesz meg minden egyesület, tudva, hogy vele ismét új egyesületek alapvetését könnyíti.

A SZERKESZTŐSÉG.

ságos fáradság kerülése szempontjából feladtam a versenyt. Még 20 kilométernyi távolság választott el Nizzától s a hasonlíthatatlan kellemű narancs, citrom illatot, melyet a szél kelet felől hozott, elérte már, hogy a föld e kis paradicsomához közeledem!

Tengerészek azt állítják, hogy midőn még 100 kilométernyire vannak Nizzától, — nem látnak tehát szárazföldet, megérzik — illetőleg megszagolják a nizzai illatot.

Var folyó 1860-ig a francia-olasz határt képezte, persze a solferinónál elesett francziák vére kárpótlást követelt, a kárpótlást Nizza Franciaországhoz történt csatolása képezte! Szép kárpótlás! Fájdalom, a mi vérünk . . .

Délután 3 óra tájt Nizza előtt 10 kilométernyire F. Terront francia futóval találkoztam, Rousseau azt értesítette, tehát kijött fogadtatásomra; — derék franczia! Két napi nizzai időzésemet ugyancsak segített kellemessé tenni. Félóra után, miután a nizzai promenades des Anglais végig mentünk, Terront-nak a rue Massena-n levő lakásán szálltunk le gépeinkről. — Hála istennek, a 600 kilométernyi útban eddig semmi bajom sem történt!

Este 5 óra tájt a «Hôtel de la Lune» éttermében voltunk, hol tápdús ebéd fogyasztása közben beszéltük meg nizzai tartózkodásunk programját. Elhatároztattott, hogy első napot vezető kíséretében a város és a második az akkor tartott kiállítás nézésére fordítsam. F. Terront, ki a Howe-gépek ügynöke volt s így a kiállítástól nem mozoghatott, a város megmutatásában nem segédkezhetett. Igaz, pótolta e kellemetlenséget este, — akkor együtt lehetünk.

Másnap reggel 11-én már 6 órakor talpon voltam, siettem Európának e híres s szép városát megismerni. A Paillon patak — akkoriban akkora volt, hogy nem velocipedista is könnyen átugorhatta volna — kettészeli Nizzát: Régi s a modernre. A réginek szűk, sötét s rosszul kövezett utcái, a folytonos boltzatok azt a benyomást kelti az idegenben, mint ha egyik pinczéből a másikba haladna. — Az új városrész, oh az túl tesz Párison!

Melyik európai városnak van a Promenades des Anglais-hez hasonló sétánya? Ékítve tavaszi napsugárral, illatos léggel, hatalmas pálmák sorával s nyüzsgő aristokratikus publikumával, andalító tenger mormogással, melyet Mikes hallgatott — egyedül.

A város a tengeri alpesek előkapujában fekszik, vidéke hegyes, az északi szelek méltatlankodása elől elzárt, milliomos mellbetegek Eldorádója. Bölcsője Rivoli hercegeknek, Massena tábornoknak s Garibaldinak itt ringott. Eucalyptus avenue-ei extazusba hozzák az idegent. Góth stílusba épített Notre Dame temploma ritkítja párját.

Reggel 11 óra tájt a Chateau megtekintésére indultam. Az északi oldalról felkanyarodó utat választottam felmenetelül — gyalog! Hisz csak 100 méternyi magasságot kellett emelkednem. 20 perc alatt a tetőn voltam, azon a kis négyszögű plateau-n. Az idő rendkívül szép volt. Olvasóim közül azok, kik szinte fent voltak, gondoljanak vissza s vallják meg, hogy életükben soha szebb kilátásban nem gyönyörködtek, mint ezen XIV. Lajos által leromboltatott várromok mögül. Nyugatra ellátott a szem az antebes-i fokig, délre egész Corsikáig, keleten az olasz apenninesek, északról a Mont-Chauve, mely az isteni pompájában ragyogó Nizzát mintegy ölébe tartja. Micsoda panorama! Mennyire érdemes tárgy egy Salvator Rosa ecsetére!

Másnap a kiállítási palotát vettem vizsgálat alá. Az épület maga, némileg hasonlított a Trocadero épületéhez. A Boulevard Gambettán alkalmazott főb-járaton bemenve, a tengerparti francia városok pavillonján haladunk keresztül. Majd bent az épületben, miután az ékszerészek, kocsigyárosok, bútorgyárosok, ruha és lábbeli kiállítások osztályán végig mentünk, hazám kiállítási osztályát keresem. A belgiumi és spanyol osztályok között rá akadok, ha szabad azt mondanom, hogy rá akadtam, a felírás: «Autriche» volt. Gondolunk egyet; más semmi? Sőhaj . . . hát nézzük, mi van bent?

Egy sereg «artides de Wienne» szíjgyártó munkák, cseh üvegek, Fix féle bécsi bútorgyár, Mes-enichnek veszekedő medvéi.

Magyart nem láttam semmit, se a herendi, se a pécsi gyárak termékeit nem láttam. Kár!

Az épület bal oldalán kijőve, bámulva láttam e felírást «Czarda, Restaurant Hongrois». Képzeltetik, mennyire siettem beugrani, délután 5 óra felé járhatott az idő, a tér kongott az ürességtől. Egyik sarokban látok egy kredenczet, mellett 3 kisasszony; magyarul szólítom meg őket, hogy ne, hisz ez magyar csárda. Jó napot! — A kisasszonyok szeme a rémülettől majd kidagadt.

A tornázás fajai és más testgyakorlások.

(Folytatás.)

Hogy a néptornázás mily fokig lehet katonai, iskolai, gyógyászati és mutatóványos művészi torna? Erre nézve itt csak annyi legyen megemlítve, hogy lehet némelykor edző játék gyakorlatok szuronyos fapuskákkal és svéd ellentámasztási gyakorlatokkal, sőt valódi műgyakorlatokkal is elő állani, csak sohse legyen az ilyen mű gyakorlatok után való törekvés elvé téve, fő célul kitűzve és sohse hajtassék pedánságig a tanítói fegyvermező és oktató eljárás, mert a tornázás nem mesterség, hanem edző játék kell hogy legyen.

3. A katonai tornázás alatt oly testedzési módot értünk, a melylyel az illető egyének a harcászat igényeinek megfelelőleg gyakoroltatnak. Tehát oly működések eszközöltetnek, miknek következtében az így edzett egyén a tényleges katonáskodása kezdetén a tulajdonképeni technikai katonai dolgokban lesz még csak járatlan. A katonai tornázásnak még a katonai szolgálatidő előtt való alkalmazásba vételére, (tehát már a felnőttebb gyermekeknél is,) sokan azon fontos érvet hozzák fel, hogy ez által a katonai szolgálatidő lehető legkisebbre leszállítható volna. Mások ellenben úgy vélekednek, hogy nem szükséges különleges katonai testgyakorlás a helyesen vezetett nevelési és néptornázás mellett, mert ezzel is megszerezethetők mindenkivel azon tehetségek és tulajdonságok, mik mellett csak kevés utánképzéssel is gyorsan válhatik mindenki bátor, erős és ügyes katonává. A katonai tornázást, mint ilyent is sokan igen eltérően értelmezik. Némelyek ezen cím alatt elkaroltatni kívánnak a technikai katonaműködésekből is többet; minő például a hídverés és rombolás, sánczkészítés, bástyaostromlás, célzélövés stb. Mások viszont mellőztetni kívánják a fenti gyakorlatokat, hanem azok helyett annál nagyobb eréllyel vétetni elő a katonai rendgyakorlatokat, fegyverfogásokat, nagyobb meneteket, kitarító futásokat, terhek cipelését, ugrásokat magasra, távolra és mélyre le, mászásokat rudakon, köteleken, létrákon, falakon, korlátugrásokat és több oly gyakorlatokat, mik a testre erőművelő hatnak, kitarásra edzenek és a testet és idegeket keménynyé teszik, rászoktatják a fáradtságok, kellemetlen érzetek viselésére. Vannak viszont többek, a kik a legszigorúbb fegyvermezőséget óhajtják bele gyakoroltatni az egyénekbe és így egész katonásdi játszatnak rettetenes komolysággal; egyenruházat és fegyvert kell az ilyen

felfogásúaknak, hogy parádés kirucckolásokat, fegyverfogások rendezhess nek és rangokat (charge), címeket osztogathassanak merev testtartást sajátíttassanak el.

Minket — a nevelési és néptornázás híveit — leginkább az olynemű katonatornázás érdekeljen, a melynél specialis tornagyakorlatok vétetnek leginkább alkalmazásba. A mi elveinkkel még némileg összeegyeztethető az oly katonatornázás, mely a katonai műszaki gyakorlatokból rajmi keveset ölel fel és a főszólyt nem az erőltetett működésekre fordítja.

Tornászati szempontból sem lehet tehát elítélni az olynemű katonatornázást, melyben a még nem katonáskodó felnőttek kiváló gonddal gyakoroltatnak a katonai csapatmozdulatokhoz nagyjában hasonló tornarendgyakorlatokban, menetekben, kirándulásokban, futásokban, ugrásokban, súlyemelésekben és hordásokban, mászásokban, vasbotokkal összgyakorlatokban, továbbá a korláton és lovon oly egyszerű gyakorlatokban, minőkhöz hasonlóak a katonai pályán előfordulnak, végül az oly piramidák (gúlák) alakításában, melyek valamely magaslatnak (fal, bástya) elérésére alkalmasak.

A mi a már tényleg szolgálatban álló katonák testgyakorlatát illeti, erre bővebben kiterjeszkedni most nem fogunk.

Szintén nem méltathatjuk itt kellőleg figyelmünkre az iskolai növendékeknek a katonai tornázás szellemében való testgyakorlását.

Különbö a ki csak egy pillantást vet is például a mi magyar honvédségünk gyakorlati szabályzatába (I. rész 1–6. és 19. §§.) és figyelemmel kíséri akár az elemi iskolák növendékeinek is a tornázását, különösen a rendgyakorlatokat és azok vezérlését, rögtön meg fogja találni a nevelési tornázásban is a katonai tornázásnak alapjait. A felsőbb iskolákban meg már épen a katonai rendgyakorlatok is elsajátíttatnak. Nincs ok tehát változtatni a nevelési tornázás jelenlegi rendszerén és működésén.

4. Mutatóványos művészi tornázás alatt általában oly testgyakorlást értünk, melyben az egyedüli főtörekvés a testi erő és ügyesség lehető legmagasabb fokának elérhetésére irányul. Itt természetesen elejtetik az egyenletes testképzés elve, fejlesztheti magát egyoldalul is valaki azon gyakorlási nemben, melyre testi állapotánál és lelki tulajdonságainál, hajlamánál fogva a legalkalmasabbnak érzi magát. Itt nincs egyéb szabály, mint az, a mit különleges idomítás (training) néven nevezünk.

A mutatóványos tornázás otthonai a cirkszok és a színházak.

Olyan baragauin-nal feleltek, hogy most meg én néztem körül, nem-e az arabs kocsmába tévedtem. Egy sigror tűnik elő, — megkérdez mit akarok — — csehtől! Fersteh nix! Ugy sem tud. Végre elmeséltetik francziául, hogy ők itt magyar konyhát, bort s személyzetet tartanak.

Magyar személyzet, de hát hol van?! — Hjah, azok a cigányok, azok este a Carabacel negyedbe itt és itt játszanak. Kiváncsi voltam tokájára, kértem egy kupiczával; komisz lőre volt, két frankját boszankodva dobtam asztalára — odább álltam.

A XIV. Lajos stíljébe alkotott kerbe mentem, rossz kedvemen túladandó. Este megszólítottam Terront, jöjjön s vezessen engem a cigányokhoz. Nem a legnagyobb jó kedvvel tette, mert útközben váltig azt bizonyígtatta, — zenészeink előadásairól beszélgetve: Ca vous amuse? mais c'est toujours la meme chose! — Ne neked «Ritka buza . . .» neked ugyan beadtak!

Az illető helyiségbe lépve, néhány perc után meggyőződhettem, hogy igazi cigányainkkal van dolgom. A terem bizony tñres volt! Sajnáltam, hogy Nizzában a magyar csárdás lelke sülöket nem nyerhetett.

Korán mentünk haza, hogy holnap 13-án folytassam utamat, mi meg is történt. Reggel 7 órai indulásunknál fájdalom! finoman permetező esőt konstatalhattunk. Terront egész Monaeoig kísért. A Paillon baloldaláról — a régi városrészből indultunk s a franczia kormány által épített új — tengerparti úton haladtunk, Terront tanácsára azért nem mentünk az országúton, mert ez kevesebbet hegyes s bájosabb kilátást enged, a 30 kilométernyi távolságot 2 óra alatt tettük meg, mert gépeink a sáros úton csúsztak.

Megkerültük tehát a Mont-Boront, elnéztük a tinhalászok munkálkodását, majd az anjoui II. Károly által épített s takaros fekvésű Villafrankán haladtunk végig.

Ez út egyike volt a legszebbeknek; óriási sziklafal balról, melynek teteje felhőkbe van burkolva, 10 lépésnyire a zúgó tenger s egy pár kilométernyire előttünk Monakónak sziklaparkányra építet, lovagkorra emlékeztető vára.

Már Charles III. Honoré hercezségében hajtottunk, az eső szakadni kezdett, de az út keménysége szép hajtást engedett, legfőlebb a kis kerék fűcsögése csúfságos állapotba hozta hátam

s sapkámát. Szépen volt tehát alkalmam elgondolkodni, hogy ilyen maroknyi hercezségben hogy eshetik ilyen nagy eső?! Hamarosan megvigasztalódtunk, 10 óra tájt már a Hôtel de la Paix-ben voltunk. Terront el lévén foglalva, vissza sietett. Én a 13-át a hercezség tanulmányozására fordítottam.

Siettem reggelizni s átöltözködni, ezt végezve, felmentem a vár megnézésére. Nem voltam szerencsés bejuthatni, mert abban az időben az uralkodó herceg volt odahaza, tehát a termék frescói-ban nem gyönyörködhettem. Kárpótólva letem azonban, a kert szépségét bámulhatni.

A sziklahegy, melyre az épület s kert építve van, 200 méter magas lehet s merőlegesen nyúlik a tengerbe. A fal mellé épített kőpadra ültem s gondolkodtam, mire, magam sem tudom, hallgattam a hullámok morgását, elmélkedtem Schiller «Taucher»-ja felett. Istenem! hogy ellehetne azt itt játszani?!

A kastély udvarán sok s különböző simensiójú ágyú, piramis alakba rakott ágyúgolyók. Egy pár szörnyű parádéba vágott testőr.

Szép kilátás nyílik a keleti oldal felől is! Lent a völgyben Monaco városának 25–30 házikója, a Herkules kikötőben a hercezség hadihajói, velünk szemben az ország fő-fő kincstára, Monte-Carlo büszkélkedik, ugyancsak sziklafokra építve, mely azonban nem olyan magas.

Átsiettem, 8 perc múlva ott voltam. A hires bank a kaszinó épületében tartatik, maga az épület gyönyörű parkkal van körülvéve, a «London News»-ben már láttam egyszer lerajzolva, a képen egy öngyilkos hevert a porondon.

A kert most sem változott semmit, én csak a holt embert nem láttam, máskép az eredeti egészen hű volt a képhez. A kaszinó előcsarnokában két szobor vonta magára figyelmemet: Sahrah Bernhardt «Táncza» és Doré «Zenéje».

Itt találkat látszék adni egymásnak a világegyetem e'égáns nyerni vágyó publikuma. A roué-k, a «horizontales de grande marque» — s a kíváncsiak. Ah a kártya és cocotte nem nekünk való társaság. Féljük a tentatiót, holnap még a «route de la Corniche»-t kell megmászni — ebédeljünk s aludjunk.

Azonban van a mu'atványos tornázásnak egy neme, mely ott-hont lel a néptornázás terén is. Ez az, midőn az *egyenletes általános testedzéssel karöltve ápoltatik a különleges is*. Illetőleg, ha az egész testnek minden részét annyira edzetté tesszük, hogy ez által minden nagyobb megerőltetés és veszély nélkül aránylag kevés különleges rákészüléssel képesek lehetünk oly fokú tehetségnek gyakorlatokkal tanújelét adni, a minőt mások csak az egyoldalú hivatásos hosszú rákészüléssel érhetnek el.

(Folyt. köv.)

A győri csónakázó-egylet működése 1884-ben.

A győri csónakázó-egylet tavaszi rendes közgyűlését mult hó 14-én tartotta, melyet a következőkben reproducálunk: Balogh Kálmán elnök tiszteletől távol lakása és másfelé elfoglaltsága miatt leköszönvén, kijelenti, hogy alapító tag kíván lenni 100 frttal, mire a közgyűlés, tekintettel az egylet körüli érdemeire, tiszteletbeli taggá választotta. A 100 frt alapítói díjat rögtön le is fizetvén, abból 50 frt a csónak-alaphoz, 50 frt az építési alaphoz csatoltatott.

A Rába-szabályozás küszöbön lévén, a csónakház szárazföldre elhelyezése elvben elfogadtatott. — Az eladandó alap-építmény vételára és 150 frt e célra a válaszmány rendelkezése kiutaltatott. Ha több szükségeltetik — rendkívül közgyűlés hívandó egybe.

Az országos kiállítás alkalmából Budapesten tartandó versenyben résztvétel az alább közölt művezetői jelentés értelmében elfogadtatott.

Olvastatott a pénztárnoki jelentés — és megállapított a költségelirányzat. A tagdíj egész évre havi 2 frt működői, 60 kr. pártolói díjban megállapítottatott. Az ekkép mutatkozó többlet a hajóalaphoz esz az év végén csatolandó.

Egy négyevezős, csúszó üléses, de fixírozható gíz és egy párevezős hajó megrendelése elhatározottatott, kiutaltatván e célra a válaszmány rendelkezése alá a hajó alap és «Berta» négyevezős, «Emma» kettős párevezős hajók vételára. Az esetleges hiány fedezetéről a válaszmány gondoskodand.

Uj tisztviselőkké választattak és pedig: elnökké Mihákovics Tivadar 17, művezetővé Szabó József 19, jegyzővé Jambory Lajos 18, pénztárnokká Hets István 18, élévparancsnokká Mihákovics Tivadar 12, válaszmányi tagokká: Veöreös Jenő 19, Hoiling Károly 19, Kovács S. Lajos 16, Gaál Ödön 16, Haják Antal 16, póttagokká: Zechmeister Károly 15, Barcza Gyula 14, gróf Gorcey Ferencz 14, számvizsgálókká: ifj. Ehler Antal 10, Perl József 10, Keller Mihály 9 szavazattal.

Az érdekesen összeállított művezetői jelentést egész terjedelmében közöljük, mely az egyleti működést teljesen megvilágítja.

Tekintetes Közgyűlés! Azóta, hogy egyletünk az evezési sport néhány lelkes barátja által megalakítottatott, nyolcz év telt el. Oly idő, mely arra enged következtetni, hogy nemes sportunk az ifjúság körében maradandó gyökeret vert és így engedjék meg, hogy a 9-ik év megkezdése hajnalán önöket üdvözljem s különösen a régi gárdához örömtől repeső szívvel oda kiálthassam: «ad multos annos».

A győri csónakázó-egylet a 8 év alatt sportkörökben szép nevet vívott ki magának, a miről tanúskodnak a hozzánk bel- és külföldről érkező verseny-meghívások, kimutatások és hirdetések.

Igaz, hogy újabb időben a sportszerűségből egyletünk sokat vesztett, hogy újabban az az elem, mely ép az egyletnek jó nevet szerzett, vesztett számban és minőségben, de engedjék hinni, hogy ez csak múló baj, melyet csak hamar oly sporterők képződése fog felváltani, melyek hivatva lesznek egyletünk egész szellemét regenerálni.

A ki azon állításomban, hogy az egylet minőségben sokat vesztett, kételkedék, azt egy kis összehasonlításra utalom az előző évek működési adataira. — Az elmúlt évben versenyben nem vettünk részt, utazások alig történtek s még nagyobb kirándulások is gyéren.

A mi vigasztaló, az egyedül azon körülmény, hogy ennek ellenében a correct evezőkezelésben sokat haladtunk. — Ezen haladást egyrészt a tankönyveknek, tolyóiratoknak, másrészt más egyletek beleléletének és a versenyek tanulmányozásának köszönhetjük.

Biztat a remény, hogy önképzésünk ily fokára érve el, mihamarabb oly erők is állandnak rendelkezésünkre, melyekkel ismét sorompóba léphetünk és törzs egyleteinket bennünket számba venni kényszeríthetjük.

Ezek után áttérve a mult év statisztikai adataira, ezeket a következőkben sorolom fel:

Kiindulás volt összesen 589. Az első márczius 15-én, az utolsó november 8-án. Evezők száma: 1419. Vendégek száma: 364. Az egylet hajóiban kirándult tehát összesen: 1783 személy. A kirándulás a hajók közt megosztva, esik Győrre 121, Etelkára 116, Bertára 97, Emmára 52, Irénre 47, Antira 35, Sirályra 28, Piszére 28, Rábczára 25, Rábára 24, Annára 5, Dunára 5, Phantamra 2, névtelen sandolinra 2, Nanira 1, egy fogadott csónakra 1, összesen 589.

Az egylet tulajdonában volt 8 hajó, magán tulajdon 6 hajó, felügyelete alatt 1 hajó, idegen hajó 1.

A magán tulajdonosok által kettő eladatván, jelenleg az egyleti csónakdában van 8 egyleti, 4 magán hajó.

Uj hajó beszerezve a mult évben nem lett.

A működési eredményeket tekintve, legtöbbször működött Hatsek

IGALI SVETOZAR.

Jakab, ki 118 egységet számlál, utána jön Mihákovics Tivadar 108, Jambory Lajos 106, Zechmeister Károly 103 egységgel. A többiek száz-n alól vannak.

Utazás összesen 3 volt. Május 11-én a Rábeza hajón a Rábczán fel Hugot fölé, mintegy 24 kilométer, május 18-án a Berta hajón Füssre, június 18-án a Győr hajón (vitorlával) Gönyőre.

Házi verseny egy tartatott és pedig május 25-én, a nagy sport-ünnepély alkalmával a kis Dunán, a mikor a Rába és Berta hajók versenyeztek 800 kilométernyi pályán, a Berta 25 méterrel előnyözött a versenybírók által, győztes a Rába lett Hayák Antal kormányzatra mellett, Mihákovics Tivadar (4), Szabó József (3), Ollop Mór (2), Németh K. (1) evezősökkel.

Holdvilági kirándulás két ízben volt.

Május 14-én az egylet egyik tiszteletbeli tagja németújvári gróf Batthyány Lajos főispán egy kirándulásban résztvevett.

Fürdés volt 516. Első fürdés május 4-én, utolsó október 3-án. 2 köz- és 21 választmányi ülés tartatott.

A kötvények sorsolása és pedig az elmúlt évre vonatkozólag is és így 10 darabbal folyó évi február hó 27-én tartatott meg. 8 egyleti tulajdonba átment kötvény mellett 2 kinnlevő kötvény sorsoltatott ki.

Új tag felvétel 1884—85. évben 14.

Jelenleg a tagszám 52. És pedig a múlt évben választott 3 tiszteletbeli tag: gróf Khuen Hédervári Károly, gróf Batthyány Lajos és Konkoly Thege Miklós. Egy alapító, Back Hermann, ki 100 frttal nyitotta meg az alapító tagok sorát, 28 működő és 20 pártoló.

A fenn sorolt működéseken túl az egylet 2 tagja egy ízben a Fertőn, 1 tagja egy ízben ugyanott, 4 tagja egy ízben a Balatonon, 2 tagja egy ízben ugyanott a vitorlázás szép sportjának hódoltak.

1884. szept. 28-án az egylet igazgatásában azon változás állott be, hogy a leköszönt művezető helyébe alólírt, az eltávozott pénztárnok helyébe ifj. Ehler Antal választattak meg tisztségviselőkké s előbbi választás és az új szabályok folytán 4 megüresedett vál. tagság töltetett be Zechmeister Károly, Kovács S. Lajos, Stirling Károly és Szávay Gyula megválasztása által.

Az idény múlt évben is márczius hóban kezdetet meg a csónakháznak márczius 3-án történt felvontatása által.

A csónakház belső berendezésében azon változtatás történt, hogy a ruhaszekrények, melyek igen czélszerűeknek bizonyultak, behozattak.

Ezek a száraz adatok, melyek felsorolása után szabad legyen még pár észrevételt tennem.

A működésben beállott örömdetes gyarapodást a múlt évhez képest és bár nem nagy és így különös figyelmet sem érdemlő, de mégis számba jövő apadást az 1882-ik évhez képest a következő összehasonlítás tünteti fel:

	1884-ben	1883-ban	1882-ben
Fürdések	516	521	612
Evezők	1419	998	—
Utazások	3	5	9
Versenyegek	1	2	2
Közgyűlések	2	2	3
Választmányi ülések	21	11	8
Működő tagok	28	21	29
Pártoló tagok	20	18	26
Alapító tagok	1	—	—
Tiszteletbeli tagok	3	—	—
Plack vizsgálat	—	—	2

S ezzel befejeztem a múlt évre vonatkozó szak-jelentésem, a mit azonban nem tehetek a nélkül, hogy a tek. közgyűlés figyelmét két fontos mozzanatra fel ne hívjam.

A rábaszabályozási törvényjavaslat a magas kormány által a törvényhozás asztalára le lévén téve, illetékes szak-körök útján nyert értesülés szerint az a legrövidebb idő alatt törvényerőre emeltetni s a munkálatok haladéktalanul és így az idén eszközlésbe vétetni fognak. A választmány illetékes helyen ezen egyletünk életébe vágó munkálatok keresztülvitelének módzatairól tudakozódni kötelességének tartotta s azon értesülést nyerte, hogy a mostani hosszú híd és a sétatér sarka közti vonalon egy ily vízi alkotmány, mint a mi csónakházunk, mely a víz nagymérvű duzzasztását eszközli, eltekintve a híd veszélyeztetésétől, a szabályozás megtörténte után — folyamrendezői és technikai szempontokból meg nem tűrhető.

Ennek folytán két módozat áll előttünk.

Vagy a kis Dunára áthelyezni kikötőnk, a mi a hely félre-eső voltánál fogva az egylet felvirágzása érdekében nem csak hogy nem kívánatos, de határozott működési hanyatlással járna, vagy a mostan elfoglalva tartott hely közelében a szárazra épí-

teni csónakházat, a mi kevés költséget igényel s a mi nem csak azért előnyös, hogy a hurczolkodás költségeinek, a víz veszélyeinek kitéve nem vagyunk, hanem azért is, mert a nap a szárazra épített csónakházak czélszerűbbeknek tartatnak s mert a szabályozás folytán létre jövő szép nagy sétatér kellő közepén, a szabályos vízpart szélén állana házunk, hol Győr előkelő sétáló közönsége és a legközelebbi jövő tündéri sétatere a szemnek a legkellemesebb látványt nyújtandja s fiatalságunkat nem csak a nemes sport, de a villogó szép szemek és a virágok költészete is nagyban vonzandja kis otthonunk felé.

Méltóztatassék tehát ezen ügyet tanácskozás tárgyává tenni, a szak-köröknél ezen eszmét diadalra segíteni s az előirányzat tárgyalásánál felmerülő költségekre figyelemmel lenni.

Tekintettel azonban arra, hajó-parkunk okvetlen megköveteli, hogy az idén legalább egy, de lehetőleg két hajó és pedig egy négyevezős belső villás, fixirozható csúszó üléses, valamint egy párevezős hajó beszereztessek, a meglevő alapot mindenestre erre és nem a csónakház átalakítására kérem fordíttatni.

A másik fő mozzanat az, mely megköveteli, hogy az idén az országos kiállítás alkalmával rendezendő csónak-versenyben, ha csak mint sport-egylet teljesen számon kívül nem akarunk maradni, okvetlen részt vegyünk. E tárgyban ugyan a közgyűlés mint ilyen, édes keveset tehet, de mindenestre elvárhatja a tagoktól s a várakozásának jegyzőkönyvi határozatban is kell, hogy kifejezést adjon, hogy az egylet hírnevére való tekintettel, a versenyben okvetlen részt vegyenek s hogy a részvétellel a czélnak ép ellenkezője el ne éressék, arra az idény legelejétől a verseny napjáig lelkiismeretesen, vasakarattal és önmeztagadással készüljenek.

Ugy legyen!

MIHÁKOVICS TIVADAR,
művezető.

Egészségtani szabályok a gyermekek testedzésében.

Ruházat és fürdés. A gyermek testét védeni kell télen a nagyobb mérvű hő kipárolgástól, nyáron pedig ezt minél inkább meg kell könnyíteni, de viszont télen a sok ruhával gátolni a friss légnak egyáltalán a testhez juthatását és nyáron a fedetlenséggel nagyon is kitenni a testet a légváltozásoknak nem tanácsos. Télen sötét, nyáron világos színű ruha czélszerű. Szűk ruhák a testnek egyes helyein a vérkeringést, az izom-működést, sőt a benső szervek működéseket is gátolják. Különösen tornázás alatt a testen nem tűrhető szoros mellény, vagy öv, vagy szűk czipő. A test kipárolgását tornázás alatt több ruhának a fentartásával nem jó akadályozni, ez okból tödellen fővel ingben és bő nadrágban kell tornázni. Miheyt megszűnik a testi munkával a nagyobb mérvű párolgás is, azonnal jobban fedni kell a testet is, legalább azon ideig, míg a test benső hőmérséke a kör levegőjével helyes arányba jön. Izzadást előidéző mozgások végzésekor (tornázáskor) jobb, ha a testet közvetlenül nem vászon, hanem gyapot (flanel) szövet fedi, mert a vászon az izzadságot könnyebben magába szívja és rajta vizes csapadék gyorsan meghidegül, mely a meleg testet érintvén, gyorsan meghűlést okoz. Izzadt ruhát levetni és szárazat felöltöni csakis melegebb légkörben és lehető gyorsan kell eszközölni.

A 6—12 éves gyermekeknél egyáltalában nem jöhet még alkalmazásba az az eljárás, miszerint az idő minden változásainak eltűrésére kényszeríttessék, illetőleg könnyű öltözetben túrni a hideget és meleg ruházatban túrni a meleget. A gyermek gyengéd idegzeténél fogva még inkább elpuhul, mint kemény természetűvé válik, ha erőszakos módon untalan kitétetik a nagyobb légváltozásoknak.

A tornatanítónak ügyelnie kell arra is, hogy a gyermekek tisztán öltözve és megmosdva jöjjenek tornázni, mert elsőrendű egészségügyi követelmény az, hogy az egész testen a felbőr likacsai bedugulva ne legyenek. A ruházatnak kiporoltnak, tisztának kell lenni, mert az a finom por, mely a legvastagabb szöveten is át behatol a testig és ott vegyül a testből kivirradó zsíros és vizenyős anyaggal, mintegy betapasztja a test polusait. E szerint a testből a szükségtelen rossz anyagok, savak és gázok a felbőrön át ki nem párologhatnak és viszont a légkörből sem szívhatják fe a szükséges légi anyagokat: e miatt történik aztán oly sok gyermeknél bőrkütiés és tömördek más benső bajok.

A szabadban fürdésre gyermekeknél legalkalmasabb a 15—20 R. fokú víz, minél hidegebb a levegő, annál inkább lehet a víz is hidegebb. A vízben 10—15 percnél tovább egy huzamban ne maradjon a 6—12 éves gyermek, hanem ha a légmérséklet 14—18 R. fokon belül van, — különösen ha nap is süt a viztükörre, akkor pár percze ki kell jönni a vízből és lepedőbe burkolódva sétálgatni kell a gyengén napos helyen. Hidegebb

vizben csakis fürge mozgással pár percnyi mosakodás és utána gyors felöltözés engedhető meg. Melegebb vizből gyakrabban kell kiemelkedni, árnyas helyen hűtözni és egy óránál tovább egyáltalában nem időzni a fürdésnél. Bármilyen fokú vízben történjék a fürdés, a vízbemenetelt megelőzőleg hideg vízzel meg kell locsolni az arcot, karokat, mellét és gyorsan végig dörzsölni a kezekkel, ezek után lehet mindjárt is a vízbe merülni, ellenben száraz testtel és rögtön a levetkőzés után egyszerre a vízbe ugrani nem tanácsos.

Tornaszerek használata fürdés közben helytelen, de annál inkább ajánlatos a víztükrön fa gerendákat, kosarakat úsztatgatni és beléjük fogódzva, folyton mozogni, úszni próbálgatni. Rendes úszásra fogni, tanítani csak a 8 éven felül levő gyermekeket célszerű. Gyermekek fürdésénél gondos felügyeletnek kell lenni. A fürdőhely okvetlenül szembetűnő módon karókkal vagy korláttal jelölendő ki, folyóvizekben a lesüllyeszthető és gyorsan felfonható kosár-úszoda ha éppen nem volna felállítható, akkor egyáltalában ne legyen mélyebb 1 méternél sehol a gyermekek számára körül létezett fürdőtér, vagy egyáltalán nem engedhető meg nagy számú növendékek együtt fürdése.

Táplálkozás. A tornázó gyermekeknek jobb kell hogy legyen, mint a kevés testi mozgást végezőknek; azonban a bőven tápdús eledelket nem tanácsos mindig eléje helyezni a vértisztító és kevésbé tápláló étkeknek. Több főzelék, gyümölcs és tej kell a gyermekeknek, mint hús. Forrón vagy túlhidegen és minden nap más és más órákban enni nem tanácsos. Egyáltalán nem gyermeknek való étkek a keményre főtt tojás, szárított húsneműek, erősen sózott, fűszerezett, kivonatolt (conserve), vagy túlkövér zsíros étkek. Tornázás után mindjárt enni vagy inni nem jó. Az evés után csak két óra múltán szabad tornázni. Felhevült vagy lelkiileg izgatott állapotban és sietve vagy közvetlen a lefekvés előtt sohse egyék a gyermek. Tornázás után a nagymérvben jelentkező szomjúságot csak mérsékelten és többszörös kevés ivással kell oltani. Gyermekeknek túlmértékben jóllakás még ebédnél se történjék, inkább tanácsos többször étkezniük, t. i. a reggeli és ebéd között, valamint az ebéd és vacsora között is valami keveset.

Nyugalom a gyermeknek tornázás előtt és utána is szükséges, de nem alvási, hanem ülési vagy mérsékelt mozgási nyugalom. Már a 6 éves gyermeket is jó leszoktatni a délelti alvásról, kivéve a túlgengéket. A napi foglalkozások úgy osztandók fel, hogy váltakozva pihenessen a fáradt testtag, míg a tétlenségben elszibbadt működtessék. A gyermekek éjjeli nyugalma alvással este 8 és 9 óra között kezdődjék és a felkelés télen reggel 7, nyáron 6 órakor történjék. Ebren heverni az ágyban reggelenként több ideig, a gyermeknél rossz következményű. A gyermekágyakban dunna sem alul sem fölül nem tűrendő. Legegészségesebb lószőrderekaljon és alacsony fejkáncoson (tollal keményre vagy lószőrrel puhára tömve) a jobb oldalra fordulva aludni. Általában minden gyermekre nézve tanácsos, hogy napközben párszor a padozat szőnyegre, vagy nyáron a puszta padlóra vagy szabad ég alatt a földre hanyatt feküdjék, a fej alá semmi vánkossfélét ne tegyen, hogy a test azon izmai pihenhessenek, mik a testtörzsnek emelt tartásában huzamosan működésben vannak.

RÉZ ANDOR.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 ft, 6 óra 4 ft, 12 óra 8 ft.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A Budapesti Kerékpár (Bicycle) Egyesület 1885. évi április 14-én esti 8 órakor az „Európa” szálloda termében tartja évi rendes közgyűlését. A tárgysorozat a következő: 1. Választmányi jelentés. 2. Számvizsgálói jelentés. 3. Az 1884. évről szóló zár-

számadás és mérleg bemutatása és a felmentvény megadása. 5. Az 1885. évre szóló költségvetés és az alapítványok hovatartozásának tárgyalása. 6. Alapszabályok módosítása. 7. Az elnöknek és alelnöknek, 20 választmányi tagnak, 3 választmányi pótagnak és 3 számvizsgálónak megválasztása. 8. Netaláni indítványok. Budapest, 1885. márczius hóban. *A választmány.*

NB. A t. cz. tagok kéretnek okvetlenül megjelenni, miután ezen közgyűlés tekintet nélkül a megjelenő tagok számára, határozatképes leendő (alapszab. 30. §. i. pont.).

(Nem hivatalos.)

Oszták-magyar velocipéd-szövetkezet. A bécsi legrégibb velocipéd-egylet, a „Wiener Bicycle Club” a bécsi május 3-iki versenye alkalmával az összes oszták-magyar egyleteket értekezletre hívja egybe, hogy a fenti címen egyesüljenek. Mi ez eszmének nem vagyunk ellenére, sőt a magyar velocipédkezés előnyét látnánk általa elősegíthetnünk, de csak több előleges intézkedés után tartjuk célszerűnek a szövetkezet megalakulását elősegíteni. — Az első feltétel a szövetkezetbe lépésre az volna, hogy előbb mi idehaza alakítsuk meg a magyar velocipéd-szövetséget és csak mint szövetkezet menjünk Bécsbe. Mert ellenkező esetben mit sem tudnánk a hússzor számosabb oszták egyletek ellenére kivinni. Így pedig, ha együttesen megyünk fel, vagy szerzünk akaratunknak érvényt, vagy ha nem, s így nem lesz a szövetkezet címében a magyar név. A magyar velocipéd-szövetkezetnek pedig ki kellene, hogy kösse az oszták-magyar szövetkezeti szabályokban a következőket: 1. A szövetkezeti verseny- és közgyűlés felváltva egy évben Bécsben, egy évben Budapesten tartatik. 2. Az elnök felváltva egyszer oszták, egyszer magyar legyen. 3. A tisztviselők párosával választatnak. 4. Ezek ki nem vihetősége esetében külön magyar igazgatóságot választunk. 5. Minden bizottságba az egyletek arányához mért magyar tagok is választatnak stb. Ez és még több fontos elvek megállapítását pedig a minél hamarabb megalakítandó magyar velocipéd-szövetkezetnek kell megállapítani. Ennek összehívását, mint a nálunk legidősebb egyletnek, a „Kerékpár-Egylet”-nek igazgatóságától várjuk, mit rövid idő meg is fog tenni.

Velocipéd-kirándulások. Most van a legkellemesebb ideje a velocipéd-kirándulásoknak és itjaink fel is használják. Majd minden nap hallani kirándulásról, de csak kevesen szokták még meg, hogy útkirándulást, bár röviden is, lapunk útján értesítsék az érdeklődő közönséget. — Mult hó 27-én Vermes Lajos és Vermes Nándor, Bartay Oszkár és Kaszás István mentek ki Czinkotára és jöttek vissza. — Gersányi Gyula, Leitner Gusztáv és Vermes Lajos Vörösváron voltak éjjeli kiránduláson.

Az „Achilles” paizsa. A szabadkai „Achilles” velocipéd-egylet az ideig 15 kilométeres versenyére egy igen díszes antik paizsot készített, melyet három egymásutáni győzelemben lehet csak elnyerni.

A „Bajai Közlöny” és az athletika. Többször volt már alkalmunk felemlíteni, hogy a vidéki sajtó mily lelkesen karolja fel a testedzés ügyét, és hogy mily élénken részt vesz az új egyletek alakításában. Közelebb a fent nevezett lapban *Ujhelyi Géza* ír egy buzdító vezércikket a Baján alakult athletikai kör versenyének ügyében. Reméljük, sőt meg vagyunk róla győződve, hogy sorainak meg lesz a szép eredménye.

Nemzetközi versenyek Szabadkán. Mint értesülünk, az ide szabadkai versenyeken egy 100 méteres úszó-verseny és egy 1 angolmérföldes síkverseny lesz a nemzetközi küzdelemmé téve. Mindkét versenyben a győztes arany érmét és tisztelettárgyat nyer.

A „Hunnia” közgyűlése. A „Hunnia” esónakázó-egyesület évi rendes közgyűlését a napokban tartotta meg. Dusóczky Károly alelnök felolvastva az egyesület működéséről szóló évi jelentést, konstataulta az egyesület kedvező anyagi helyzetét. A közgyűlés ezután a mult évi számadásra nézve megadta a választmányának a felmentvényt s elfogadta a jövő évi költségelőirányzatot; tárgyalta továbbá az ügykezelési szabályzatot. A közgyűlés végül a választmány a következő tagokat választotta: elnök gróf Teleki Gézát, alelnökké Dusóczky Károlyt, titkárokká dr. Ragályi Lajost és dr. Szabó Jenőt, igazgatókká: Halászy Jenő és Pál-földy Lajos, orvossá és pénztárnokká: dr. Lisznyay Elemér, ellenőrré Krieger György. Választmányi tagokká választottak: Gyön-gyössy Zoltán, Lisznyay Tihamér, Planer Gyula, Pálffy Viktor,

dr. Pásztélyi Jenő, dr. Nagy Dezső, Cherny Lajos, dr. Déchy István, Gerenday József és br. Podmaniczky Endre. A versenybizottságba a következők választottak: Cherny Lajos, Dusóczky Károly, Pálffy Viktor és Külley Elemér.

Párisi kacsá. A mult havi «Revue Velocipedique» ujdonság rovatában beszél egy Párisból Monte-Carlóba gyalogló grófnőről és ezután szóról-szóra így ír: «De ez mind semmi *Radivojevits* (!?) asszony, egy bájos magyar nő útjához képest, a kiről el lehet mondani, hogy a «lábaiért a madarak szárnyaikat adnák cserébe», a ki ugyancsak bemutatta inainak erősségét. Radivojevits asszony Budapestről Párisba 28 nap alatt jött gyalogolva, tehát 33 mért-földet tett átlag naponként. Egészen fantasztikus dolog! A hires basque utas, ki Pauból Párisba 8 nap alatt gyalogolt, ugyancsak felül van mulva e fiatal asszony által. — Radivojevits asszonyra nagy fogadások tettek, — s ugyancsak gyalog — vissza indult Budapest felé. Bravourjait legközelebb ismét meg fogja újítani, mert Európának egy részét gyalogolva szándékozik beutazni. E beutazást egy előre meghatározott időben fogja eszközölni. — Ki ültethette fel ilyen tréfásan a francziákat? Bárki tette, annyi bizonyos, hogy jó világításba helyezte asszonyunk erejét s nagyon meg vagyok róla győződve, hogy száz meg száz csinos franczia nőnek álma legalább is egy hétre tönkre van téve. — Ugyancsak említett lap más helyen diskurálva a velocipédezésről, azt mondja: «a pesti genie iskola növendékei mult évben 3 napi velocipéd-útra indult — teljes bagage és fegyverzetrel...» Bécs-ujhelyi históriáról akart beszélni. — Mulatságosnak elég mulatságos, de mit szólnak rá a Lajrán túl.

Éjjeli versenyjárás. Az «Achilles»-Club több tagja folyó évi márczius 29 én vasárnap éjjeli versenyt tartott. A versenyre fogadás adott alkalmat, melyet Sasváry Ferencz nyert meg, ugyanis Budapest és Hatvan közti távolságot oda és vissza 110 kilométert 16 óra és 57 perc alatt gyalogolt be. Indulás a város-ligeti korcsolya-csarnoktól történt este 9 órakor, érkezés ugyan-oda másnap (hétfőn) d. u. 1 óra 57 perczkor. Jó második Geiss József volt, érk. 2 óra 15 perczkor, harmadik Kiss Ferencz, 2 óra 37 percz. Hasen Leó és Vághó Ernést Gödöllőn kimenet állottak ki. Versenybíró: Vermes Lajos volt. Velocipéden kísérték a versenyzőket Gerzanyi Gyula, Vermes Nándor és Vida János. — Az idő rendkívül kedvezett, az utakat a teli hold világította be.

Igali Svetozár életrajza.

(Képpel.)

Lehet, hogy van sok oly sportman Magyar szágon, ki szebb versenyeredményeket tud fölmutatni, mint Igali Svetozár; de olyan szeretetreméltó és irodalmilag is képzett sportman, mint ő, valóban kevés van.

Magyarországon a testedző sport maga is nehezen terjedt, de a nyugodt európai szellem és a — betű mér lassabban és nehezebben terjedt a sportsmanek bizonyos rétegében.

Annál is inkább meg kell tehát bocsánatunk Igali Svetozárt, ki a nyugat európai culturát ennek emlőin szívta magába s ki a sportszellemet Francziaországban fogadva keblébe, a betű cultusát itthon igazi sport-szenvedélylyel terjeszti saját irodalmi munkásságával is.

Igali Svetozár Montpelier-ből velocipéden jött haza Magyarországra; ez oly jeles testedző munka volt, melylyel nevét az erős magyar fiatalság emlékébe vészte; de én sokkal nagyobb érdemének tartom, hogy ez útját oly eredeti humoros zamattal s annyi megfigyelő tehetséggel le is tudta írni.

Igali hírét a sportvilágban velocipédjén szerezte, de nagyon tévednénk, ha őt az egyoldalú testgyakorlat hívének tartanók. A testedzésnek alig van neme, melyet kora ifjúságától kezdve ne gyakorolt volna.

Modorában, megjelenésében s stílusában szerény, egyszerű, nemes. Igazi «jó gyerek» s igazi lelkes sportman. Élete eddigi történetéből a következő adatokat közölhetjük:

Igali 1859. ápril 13-án született Sombereken, Baranyamegye egy háromnyelvű falucskájában. Atyja a középosztályhoz tartozó jó módú birtokos még ma is, 65 éves korában a vidék legügyesebb vadászai közé tartozik. Szülői házában Svetozár csak 7 éves koráig maradt s ez időtől kezdve szülőitől távol járt iskolákba. Hogy gyermekkorában mily veszedelmes kalandokon ment keresztül, s serdülő éveiben mily tanulmányokkal foglalkozott s mint férfi mily célokra tört, ezt mind megírta ő nekem egy humoros

levélben, melyből meg nem állhatom, hogy ne közöljem az alábbi részt, csak hogy jellemezhessem ezzel is egyszerű szerénységét.

Ime a részlet, melynek indiscret közléseért ezennel bocsánatot kérek tőle:

Hat éves lehettem. Öreg atyám, ki még élt, ez időtájt a házbán tartózkodott, egy fiatal vizsla és én voltunk kedvencei. A kutya apportírozott s én a 80 éves aggnak vánkost hoztam, ha a ház előtti lóczára akart ülni. Ijedezve láttam, hogy a kutya mindinkább nagyobb chance-okkal kezd birni öreg atyám szeretetének elnyerésében. Meg gyűlölttem, e gyűlöletnek veszekedés lett a vége — s ennek órák hosszáig eltartó steeple-chase árkon-bokron keresztül. Egy eszeveszett versenyfutás után, a kutya kilóztatott nyelvvel menekült egy teli szénásszekér alá, melynek szénáját épen akkor kezdték lehánygni. Én a kutya után, az a kerek közé menekült, lehajtom fejem egy kerék alá, készülök karom kinyújtani, hogy a kutyát elérjem. A szekér elé fogott ökrök abban a pillanatban megindítják a kocsi, a kerék megmozdul s keresztül megy a fejemen! Öreg atyám még hetek után is azt bizonyítgatta, — a mint csontos ujjaiával végig simította az állkapczámon a hegyedő sebet — ha csak egy körömfeketőnyit idább jön nyakam felé fordítva — megfojt. Ugyanez időben tanultam a cзыril és a szegletes német betűket megfelelő falusi felekezeti iskolában.

(Vége köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Április	12-én bécsi lóverseny.
«	14-én a «Budapesti Kerékpár-Egylet» közgyűlése az «Európá»-ban.
«	16-án bécsi lóverseny
«	19-én «
«	23-án «
«	26-án «
«	28-án pozsonyi lóverseny.
Május	1-én bécsi lóverseny.
«	3-án budapesti lóverseny.
«	5-én «
«	7-én «
«	10-én «
«	12-én «
«	14-én «
«	14-én a «Kolozsvári Athletikai Club» versenye.
«	16-án a «M. A. C.» tavaszi viadala.
«	17-én budapesti lóverseny.
«	17-én bécsi lóverseny.
«	19-én «
«	20-án előleges nevezési zárnapi a budapesti regattára.
«	21-én bécsi lóverseny
«	25-én Köveskálai athleta-versenyek.
«	25-én bécsi lóverseny.
«	28-án «
«	31-én «
Június	2-án «
«	5-én Végleges nevezés a budapesti regattára.
«	7-én bécsi lóverseny.
«	14-én bécsi regatta.
«	20-án budapesti regatta.
«	28-án a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én a «Nemzeti Torna-Egylet» drezdai útja.
«	közepe táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én «
«	6-án «
«	6-án bécsi lóverseny.
«	8-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án bécsi lóverseny.
«	10-én «
«	13-án «
«	15-én «
«	17-én «
«	20-án «
Szeptember elején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

Eladó csónakok.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» eladja a következő 3 csónakot:

Koh-i-noor, outrigger négyes, körülbelül 85 cm. széles.

Mokány, inrigged négyes körülbelül 120 cm. széles; kényelmes kirándulási csónak 7—8 személyre.

Körös, párevezős lapos fenekű könnyű csónak 1 személyre.

Értesítést ad Fülepp Kálmán, a «N. H. E.» igazgatója (IX., pipa-utca 33.) 3-1

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népi és elbeszélések 1 frt 60 kr.	
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 « 20 «
— Vig elbeszélések	1 « 50 «
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 « 20 «
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélés 1 frt 60 kr. Kötve	2 « 40 «
<i>Endrődi Sándor</i> költeményei 2 frt. Kötve	2 « 80 «
— Ujabb költeményei	2 « — «
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muzika rajzok	1 « 20 «
<i>Lauka Gusztáv.</i> A múltból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 « 60 «
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 « 20 «
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 « 50 «
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cidióni alma Éjszakitól stb.)	1 « 40 «
<i>Szana Tamás.</i> Molère élete és művei	1 « 50 «
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 « 80 «
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 « — «
<i>Vértesi Arnold.</i> A nyomorúság iskolája. Regény	1 « 50 «
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 « — «

SZERENCSETLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsza. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogója.

«A MAGYAR LABDAJÁTEKOK KÖNYVE.»

(Botka József pályanyertes munkája után az athletikai club megbízásából írta Porzsolt Lajos. Gróf Esterházy Mihály előszavával. A «Herkules-Könyvtár» első kötete. Ára 1 frt.)

A «Herkules-Könyvtár» legelső kötete a fenti cím alatt elhagyta a sajtót! A munka egy része lapunkban jelent meg, gróf Esterházy Mihály ajánló előszavát szintén közöltük annak idején s a kötet tulajdonképeni szerzője lapunk főmunkatársa; ezeknél fogva nekünk a könyv ismertetésétől tartózkodnunk kell, de hogy az ismertetés kötelezettségének mégis eleget tegyünk, közlünk egy részletet az ország legtekintélyesebb napilapjának ama tárcza-cikkéből, mely a «Herkules-Könyvtár» legelső kötetéről szól.

A «Nemzet» a következőket írta e munkáról:

A külföld, de különösen Németország irodalma rendkívül gazdag oly munkákban, melyek a testgyakorlat és sport különböző nemivel s a testedző játékokkal foglalkoznak. Németországon csak a

mult évben huszonnégy könyv jelent meg, melyek mindegyike iskolai használatra készített játékkönyv s melyek némelyikét Gossler porosz kultuszminiszter segélyezte, vagy iskolai használatát elrendelte. Nálunk az összes testgyakorlatokról Matolay Eleknek két kezdetleges s elavult munkáján kívül nem jelent meg egyetlen fölemlíthető szakmunka sem. Irodalmunk e nagy hiányának pótlására indult most meg a Trefort kultuszminiszter által pártfogolt «Herkules» testgyakorlati közlöny mellett egy könyvkiadó vállalat «Herkules-Könyvtár» cím alatt, mely valószínűleg a semmiből teremti meg a magyar testgyakorlati és sportirodalmat. E vállalat első kötete most hagyta el a sajtót s ez a magyar labdajátékoknak adja teljes és rendszeres gyűjteményét oly alakban, hogy azt ép úgy használhatják a tanférfiak, mint maguk a tanulók s a szakemberek ép úgy, mint a teljesen laikus közönség, mely a labdázás iránt érdeklődik.

A labdázás hazánkban nagy divatnak örvend felnőttek közt is sok vidéken, közoktatási törvényünk pedig az iskolai tantervekben a kötelező tornajátékok közé sorozta a labdázást; s az irodalomban mindazáltal a most megjelent kötet a legelső munka e tárgyról. Gróf Esterházy Miksa, a magyar athletika megteremtője, nyolcz évvel ezelőtt pályázatot hirdetett a magyar labdajátékok könyvére; Botka József nyerte meg a pályadíjat, de munkáját nem találván kiadhatónak a bírálók, fölkérték új munka készítésére Porzsolt Lajost, a balatonfüredi gyaloglás győztesét, mint a ki a magyar tornászok között legtöbb elméleti és irodalmi képzettséggel bír ily megbízatás hoz. Porzsolt a megbízásnak nyílesen felelt meg, munkája önálló bűvárátok alapján készült, rendszeresen tárgyalja az összes magyar labdajátékokat, bevezető részeiben szól a testedző játékokról, a labdázás hasznáról, a labdák s labdaütők fajairól, s a magyar labdajátékok történetéről. Összesen 110 eredeti magyar labdajáték szabályait írja le a kötet nagy szakértelemmel, egyszerűen, világosan és élvezetesen.

Porzsolt Lajos hasznos és dicséretes munkát végzett, midőn kétségkívül nagy fáradsággal összegyűjtötte az ország különböző részeiben divatozó labdajátékokat, föllevenítette, közös rendszerbe foglalta s egyszersmind több elfelejtett régi játékot föllevenített. A labdázásra a külföldön külön egyletek alakultak s a labdázás egészséges sportja a társadalom legkülönbözőbb osztályaiiban divatozik; Porzsolt munkája után most már remélhető, hogy hazánkban is szélesebb körben elterjed a labdázás s e célból melegen ajánljuk úgy a tanférfiak, mint a nagy közönség figyelmébe az úttörő jeles munkát, mely a «Herkules-Könyvtár» első kötetét képezi s mindenesetre igen kedvező előítéletet támaszt a hézagpótló vállalat többi kötete iránt is.

Regatta-, athléta- és torna-egyletek egyenruházati czikkeit,

nevezetesen: tricót-ingek, Lweaterok, tricót-nadrágok, sapkák, harisnyák stb. bármily előírt szabályzat szerinti szállítását a legjutányosabban eszközli.

A «Magyar Athletikai Club», a «Neptun» és «Hunnia» evezős-egyletek és számos vidéki egylet szállítója

SIGMUND JÓZSEF

Budapest, IV. városház-utca 2—4. szám.

Vászon-, kész fehérnemű-, harisnya- és rövidárú raktáram legújabb megjelent árjegyzékével kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. 5-3

A PÁRBAJ.

Színmű egy felvonásban.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

Először adatott a Nemzeti színházban 1881. márcziusában.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábo-
s petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYÓRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A torna-szövetség és a «Budapesti torna-egylet».

A Fenyő Antal elnöksége alatt álló «Budapesti torna-egylet» — mely szabadelvű irányánál, kollégiális szelleménél s rendezett viszonyainál fogva kiváló helyet foglal el az ország testgyakorló egyletei között — átiratot intézett az országos torna-ünnepély és torna-szövetség ügyében a «Nemzeti torna-egylet»-hez. Midőn ez átiratot hivatalos kiadásban közöljük, nem mulaszthatjuk el, hogy nagy elismeréssel ne adózzunk azon szellem iránt, mely azt átlengi; a józan szabadelvűség szelleme ez, mely díszére válik a

«Budapesti torna-egylet»-nek. Hogy a hazai testgyakorlati életben mily elvi jelentőségű és nagy fontosságú ez átirat, azt most nem fejtegetjük; de bizonyára még sok izben fogunk rá visszatérni és hivatkozni; mert a lapunk által követett irány igazolására a leg-hatalmasabb érvek egyike leend mindenkor.

Az átirat így hangzik:

192. — 1884—85. sz.

Budapesten, 1885. márczius hó 27-én.

A «Nemzeti torna-egylet» tek. választmányának

Budapesten.

A folyó évi országos kiállítás ideje alatt rendezendő országos torna-ünnepély és a «Magyarországi

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irta: Igali Svetožár.

(Folyt.)

14-én reggel a szokott időben indultam, az idő ugyan kellemes, de az út sáros s roppant hegyes. Majd 200 m. magasságra kell tölteni a gépet, majd 300-at leszállni, volt útam minden, merészen kimagasló sziklák, melyekbe a sasok is csak gondolkodva csinálnak fészket, nagy úri villák minden oldalról, a növényzet tavaszi pompában, Roquebrune mellett elhaladva, régi vár s város romjai, valószínűleg római maradvány, olajfa erdő, de már észrevehető egy idegen ország közelsége.

Midőn szédítő hegyoldalról rohanok le, midőn minden érzékünkkel a gépre kell vigyáznunk ép a leszállás veszélyessége miatt; hangot hallok: «Signor! Soldi!» az individuum esdeklőleg nyújtja felém kezét. Ez bosszantó volt; lezálljak én azért?! Sokat úgy sem adhatok, kevéssel nincs rajta segítve. En avant!

Említettem, hogy az út sáros volt, lassú menésbe jártam. Már Menton, az utolsó francia város előtt voltam, néhány kilométer nyire. Ösvéreként lovagoló férfi- és nő-társaságot látok felém jönni. Nagy mulatságot okozott a kis «demoiselles»-ok sikítása, midőn észre vették, hogy csak-ijuk megijedt gépemtől s készen Jeanne D'Arc-ját compromittáló helyzetbe juttatni. Ezt elkerülendő, minden untalan le kellett szállnom, a bájos Dorotheák és Ágnesek bájos mosolylyal s fuvalaszerű «Merci M'sieu!»-vel köszönték meg figyelmemet.

Mentonon keresztül kellett vágatnom, egy gyalázatos bulldog vett üzőbe s ha nem sietek, kiharap a lábikrámból egy csomót. Csak a városban kivül hagyott el a gyalázatos bestia! Hol is leszálltam kifújni magam, tolvaj magam előtt egy meredek hegyen fel kitérő Surrey-met.

2 kilométernyire tolhattam így, midőn az olasz-francia határhoz értem. A határt egy merész ívezetű híd képezi, a pont St. Louis, mely egy 60 m. mélységű árok felé van vetve. Bal kézről a híd mellett egy kő-oszlop, arra ökölnyi betűkkel rá van vésvé: «La France 1860.» Igen, ettől az időtől kezdve, innen számíttatik a határ. Még egyszer vissza néztem, nagyon búsan, nagyon... Egyedüli vigaszom a hazatérés eszméje volt. Útam folyton emelkedett! Alig haladtam azonban 5 lépést, már handgreiflich volt az országcsere: az úton szanaszéjjel kavicsok hevertek, tehát már más útkészítési mód! Jézus! micsoda sisiphusi munka, hegynek feltolni, hegyről letolni a gépet.

Keseregve haladtam tova.

Az út egy merész fordulásánál jobb kéz felől egy földszintes sárga házat veszek észre, körülötte sok kocsis, olasz egyenruhás emberek, olasz beszéd. Egy katona felém jön, értésemre adja, kövessem. A hivatalszobában levő vámtiszt tudtomra adja, ha a gépet tovább akarom Olaszországba tolni, fizetek érte 33 lírát. Nevezem meg a vámhivatalt, hol az országot el akarom hagyni, ott visszatérítik azt nekem, ha egy hónapnál hosszabb ideig nem leszek olasz területen. Zsebeimet kikutatva, 21 líránál nincs több pénzem, Vintimigliába küldtem vasúton — olasz első állomásra. Igen, de az 9 kilométernyire volt oda. Pénzt többet Rousseau tanácsára nem vittem magammal, ki azt állítja, hogy a vidéken, melyen keresztül megyek, valahol úgy is megkoppasztanak, vámot illetve, ily gépféléért Franciaországban 10 francot fizetnek, Ausztriában meg 3 frt 50 krt. Tehát nem számíthattam ily nagy vámösszegre.

Vége a dolognak az lett, hogy Vintimigliába kellett gyalogolni pénzt hozni, visszajönni, gépet kiváltani s az útát még egyszer megtenni. 27 kilométert hiába tenni meg és gyalog! Estefelé értem Vintimigliába végtelen rossz kedvvel, a vám kérdése nagyon lesújtott, olasz út eddig kétségbe ejtett.

Vintimigliába másnap nagy dologm akadt; a Franciaország-ból jött bagázsiamat kellett Triesztbe szállíttatni. Kinek olasz vasútszolgálat pedanteriájával, lassúságával volt dolga, azt tudni fogja az nap micsoda megpróbáltatáson mentem keresztül.

torna-egyletek szövetségé»-nek alapszabály-tervezete tárgyában f. évi január hó 26-án kelt becses átiratuk folytán értesítjük a tek. választmányt:

hogy egyletünk az *országos torna-ünnepély* rendezését szintén időszerűnek és célszerűnek tartja és annak sikerülésére részünkről is minden rendelkezésünkre álló eszközzel közreműködni fogunk. — E tárgyban egyébként a t. társ-egylettől még külön felhívás is érkezvén hozzánk, az ünnepély rendezése kérdésével ezúttal bővebben foglalkozni nem fogunk és áttérünk jelen átiratunk tulajdonképeni tárgyára: az alakítandó *orsz. torna-szövetség* alapszabályainak velünk — «esetleges észrevételeink» — megtétele végett közlött tervezetére.

Egyesületünk választmánya az alapszabály-tervezet tanulmányozására bizottságot küldvén ki, ennek jelentése alapján a tervezetet, az alább előadandó elvi nézeteink beillesztése mellett, általánosságban egyesületünk részéről is elfogadhatónak tartja.

Fentebb jelzett elvi nézeteink a következőkben culminálnak, u. m.:

1-ör: hogy az «*athletikai clubok*» az *országos szövetség* tagjaiul szintén *felvétessenek*, mert a míg egyfelől elvitázhatlan, hogy az «*athletikai clubok*» — bár más — s még talán nem egészen helyes — eszközökkel, de *ugyanazon cél felé törekednek*, melyet a torna-egyletek írtak zászlójukra; addig másfelől nem lehet elzárkóznunk amaz igazság konstatálása elől sem, hogy az *athletikai clubok* keletkezése és fejlődése hazánkban *igen nagy lendületet vett*.

Nem tartozhatik emez átiratunk keretébe kutatni az *athletika* népszerűségének okait, de maga ezen állapot létezése és az *athletikai clubok* bevallott és tényleg követett iránya, arra köteleznek bennünket, — a még ez idő szerint minden tekintetben erősebb torna-egyleteket, — hogy ha célunk sikeresebb elér-

hetése végett szövetséget alakítunk, úgy ebből az *athletikai clubokat* ki ne zárjuk.

Mert a kizárás ténye nemcsak a tervezett alapszabályok 7. §-ában körülírt ama céllal: «*hogy a magyar tornaszat ügyét minden irányban előmozdítsuk*» már apriori ellentétbe helyez bennünket, hanem a szövetségen kívül álló nagy közönség előtt is ez által a *kicsinyes elfogultság* látszatába juthatunk — s ily módon szövetségünk által az exclusivitást magunk kezdeményezvén, akciónk által reakciót idézünk elő végeredményül — talán — azt érzük el, hogy a tornázás ügyének inkább ártottunk, mint használtunk.

Áttérve most már második elvi nézetünkre, kívánjuk 2-or: hogy a szövetség tagjainak évi járuléknál (9. §.) maximum nem, hanem csak a minimum állapittassék meg. — Elvi fontosságúnak tartjuk e kérdés ily módon való elintézését azért, mert senki sem gyakorolhat több jogot, mint a mennyi elvállalt kötelezettségével arányban áll, már pedig ha a tervezett 11. §. szerint az egyletek közgyűlési képviselőket tagjaik számaránya szerint küldhetnek, okvetlenül jogos az is, hogy az egyletek küldötteinek száma arányban álljon az egylet által teljesített kötelezettséggel is.

Eme két pont felöleli amaz elvi nézeteinket, melyeknek a közgyűlés elé terjesztendő alapszabály-tervezetbe leendő felvételét kívánjuk; a mennyiben pedig a tek. társ-egylet azoknak a tervezetbe felvételét, saját álláspontjával összeegyeztethetőnek nem tartja, már ezúttal is kijelentjük, hogy — szerintünk — elvi jelentőségű nézeteinket a közgyűlésen, mint egyesületünk indítványait előterjeszteni fogjuk.

A «*Budapesti (budai) torna-egylet*» választmánya nevében:

Jenny Antal s. k.,
egyleti elnök.

Naményi József s. k.,
egyleti jegyző.

Franziául, németül nem tud, követeli, beszéljen az utas olaszul. Deltájt, mire 3 csomagot el tudtam expedálni, örülhettem csak szerencsémnek, hogy ez emberektől megszabadulhattam. Ebéd után kissé széjjel nézhettem, már bejövetelem alkalmával észrevettem, hogy a nyugati oldalon szörnyű nagy építkezések folynak, hát megtudtam, hogy az olasz kormány határt erősít. No lám, lám!

Csinos látványt adott a Roja folyó, a mint a tengerbe ömlött, egy hosszú sárgás stráf húzódik végig a tenger égszínké felületén. A heves folyású folyó nem keveredik azonnal a tenger vizével.

Délután fél kettőkor gépem jól megtisztogatva, olajozva, elhagytam Vintimigliát, hogy velocipéd-útam legkeservesebb promenádját tegyem!

Egy óra után Bordigheránál voltam. A táj örökösen sziklás, az út is ugyanaz — köves olasz út — az ugynevezett Strada komána, Aurelius császár műve. Itt ott datolya-ültetvények látszanak. Bordigherán Morens pálmakertjének szemlélésére félórát fordítok, mert Európa legszebb pálmakertje gyanánt nevezetes. A délvídeken elszórt pálmákat e kertből nyerték, mint csemetéket.

Útamat folytatva, 45 foknyi szeg alatt hajló, annyira kigyózó utakat találok, hogy a kanyarulatok miatt csak 10 lépésnyire látok magam előtt. Megúntam már a sok tolást, elhatároztam magamban, hogy ez után minden hegyről le fogok hajtani.

Délután 4 óra felé lehetett az idő, heves nyugati szél fújt, San Remo faluja, egy mosolygó mély völgy ölében elem tűnt, a hegyoldal, melyről leereszkedni szándékoztam, 200 m. magas lehetett. Nagyon vágytam faluba érni, egy pohár olasz bort inni; előérzet-féle súgta, hogy e leszállásom végzetes lesz! Ah, előre! Lefelé hajtok. Fékem ugyan erősen szorítom, de az út gödrös és kavicsos, a leszállás útja 4 kilométernyi, a gép mindinkább nyer sebességben. Oly meredek az út, hogy pedálok visszatartásával a sebességet nem lassíthatom, egyszerre egy nagyobb kavics elé jutok, lábam pedált veszít s a gép lesz a helyzet urává! A pedált többé nem nyerhetem vissza s a gép örült sebességgel kezd

lefelé vágatni. Csak annyi figyelmet fordíthatok, hogy a gépnek irányt adjak, egyszerre egy jobbra történt forduláznál az egész út durván van bekavicsolva, a gép egy fél méternyire a magasba ugrik s én, a röperő törvényének bódolva, először felvettem a magasba s az után a leggyönyörűbb «fejet» csinálók, mit valaha velocipédista csinálhatott. Baloldalamra estem, halántékom, bal vállam s csípőm tönkre volt téve. Nagyot sóhajtottam s egy pillanatig elterülve, az országúton maradtam. Köszörűsők segítettek fel, kéz-fejem gyaázatosan vérzett, nem volt erőm járni. Velocipédem még 20 lépésnyire szaladt s csak azután borult fel. Kormányrúdja és forgantyúja égnek állott, mikor oly keservesen, a hogy megnézhettem.

A segítségemre jött emberek összekötötték sebeimet széjjelhasogatott zsebkendőimmel, egyik a gépet, másik engem kísért San Remóba.

A Genua felé menő vonat 4 óra tájt jött; — 8 óra után Genuába viit, hol a legnyomorultabb, szánandóbb, rongyosabb állapotban nyitattam magamnak szobát a «Hôtel de Italie» második emeletén.

(Genua. — Pisa. — Róma.)

Ugy a hogy felvászorogtam szobámba. A pinczerek hűledező pozával bámészkodtak a szörnyen megvertnek látszó emberre. Másnap, midőn velocipédem — annyira összeroncsolt állapotban szintén — észre vették a hotel előcsarnokában, megértettek mindent: ahá — suttogták egymás között — a pórultjárt bicyclist. Éjjel még csak a szememet sem hunytam be, borzasztó fájdalmat éreztem egész balkezemen, csípőmön, egész oda voltam. Szürkület felé orvost hozattam, kezdtem belátni, hogy a burogatások nem sokat érnek. Az orvos megjön, ágybanmaradást, flastromot, burogatást rendel s kifejezi nézetét: legalább egy hétig nem ülhetek velocipédre. Fájdalom, igaza volt. San-remói emlékeimet még hónapokra rá is éreztem. Egész nap ágyban maradtam tehát, további útitervet készítettem s roppant sajnálkoztam, hogy Pegli mellett elmentem s a Pallavicini kertet nem láthattam! Kárpótoltam magamat Miramaren!

A tornázás fajai és más testgyakorlások.

(Folytatás.)

Határozottan nem lehet tehát megállapítani azt, hogy hol, minő gyakorlatoknál végződik a néptornázás és kezdődik a mutatványos tornázás. De mégis okvetlen meg kell különböztetni azon műtornázást, mely a cirksuszokban űzetik, azon szintén műtornázást, melynek a torna-egyletekben is tér nyitnak. E kettőnek egymástól különbözőségei ezek: míg amott lehetnek például remek nyújtó-tornázók, a kik az ugrási gyakorlatokhoz vajmi keveset értenek, addig emitt ily egyoldalú képzettség nincs helyén; míg amott bizonyos gyakorló nemből a bravourságig való fejlődés a főcél, addig emitt ez fő célul sosem tűzhető ki; míg amott élethivatás-szerűleg annak és abból élnek az illetők, addig emitt az ily magas ökölyig fejlődésre csak az emberi hiúság sarkalja a tehetségeseket; amott a műtornázás mesterségszerű, emitt edző szórakozás, komoly, erős és szép játék.

5. Szobatornázás alatt otthonias kis körben, esetleg magánosan, kevés tornaszerekkel végzett olynemű tornázás értendő, melylye az illető nem annyira kedélyeskedni, mint testének változatos foglalkozást óhajt adni. A szobatornázás az öregek vagy a túlggyengék edző foglalkozása, tehát minden tekintetben korlátolt műkörben mozog.

Több ép gyermek családi körben otthon is nevelési tornázást űz. Az erőteljes felnőttek pedig néptornázást. Tehát a szobai tornázás lényege nem a szoba kifejezésben van, hanem sajátos műkörében.

6. Athletikai testedzés annyiban különbözik a rendes tornázástól, hogy ott a főszűly a minden szerek nélkül végzendő testmozgásokra van fektetve és az edző játékokra több gond fordítatik. A gyermekek athletikája sokat felölel a nevelési tornázás anyagjából és gyakorlási módjából de a felnőttek athletikája már kevesebbet, a mennyiben sok alkalommal elejtetik a vezérszavakra végzendő összműködés és helyébe lép valamely szabadmozgás, például időhöz és térhez mért járás futás vagy valamely gyakorló nemre különleges rákészülés. A gyermekek athletikája is nagyobb mértékben karolja föl a versenyeket, mint a torna; a felnőttek athletikája meg különösen behatódobban műveli ezt. A helyesen alkalmazott athletika szintén gonddal és egyenletesen fejleszt a testet, mint akár a torna, de a gyakorlási módban ettől eltér. Csak az avaratlan egyének által helytelenül értelmezett és rosszul alkalmazott athletikára mondható, hogy az nem egyéb, mint mindenben túlerőltetett és egyoldalú működés. A helyes

athletika elvei szerint egy bizonyos gyakorló nemből erőltetett működésnek csak akkor van helye, ha előzőleg az illető már egyenletes általános testképzéssel annyira fejlődött, hogy ezen különleges működés ártalmára nem lehet. Különben a gyermekek athletikájában egyáltalában nem létezhetik túlerőltetés, mert az több edző játékokból áll inkább, mint komoly vetélkedésből. Általában véve a többféle játékokkal és tornaszerek nélküli szabad mozgásokkal bőven vegyített nevelési tornázás csak kevésé különbözik az ugynevezett «növendékek athletikájától», vagyis azon athletikától, melyben nem hiányzik sem a vezérlés szerinti összműködés, sem a fegyelem, sem a fokozatos, rendszeres és könnyű társas működtetés. Különösen a hazánkban meghonosult athleticizmus elvei és műköre éppen nincsenek elszigetelve a tornázástól, úgy, hogy torna és athletika ha nem is szoríthatók éppen egy kalap alá, de szépen és üdvösen megférhetnek egymás mellett. Sőt remélni kell, hogy idővel a gyakorlási módokban úgy az egyik, mint a másik részről még nagyobb közeledés fog egymáshoz történni, mert végtére is egy cél felé törekszik mindkettő: az élethez nevelni és edzeni. Ezen célra pedig a fogalmak rideg elkülönítésével és a helytelennek bizonyult eljárásához való makacs ragaszkodásokkal törekedni nem helyes. A régi görögök gyermekei nem voltak athleták, de gyakorlataik ugyanazok voltak, mint a felnőtteké. A jelenlegi angolok gyermekei athletikailag edzetnek, de nem azzal a túlerőltető és színjátékszerű helytelen athleticizmussal, minő például a régi római cirksuszok porondján divott. Hazánkban az athletika az iskolákban sem lehet idegen. Ha éppen névleg nem is lenne behozva, hallgatólágot ott fog az lenni azon iskolai tornázás czíme alatt, a melyben kiváló gond fordítatik a sajátos athletikai működésekre. És ez így is jó fog lenni, csak kevés pedánság és sok játék az iskolai testnevelésben.

7. A gyógytornázás rendkívüli fontossággal bír az olyan gyermekekre nézve, a kik vérszegénység, betegeskedés, zsenge korból eredő gyengeség, vagy egyéb okok miatt ferde növése, benső szervi és vérbajokra nagy hajlandósággal bírnak, vagy már bele is jutottak. Különösen a fejlődési korban levőknek a bajok keletkezésékor felelő üdvös a jól alkalmazott svéd gyógytornázás. A teljesen kifejlődött felnőtt egyéneknek is becsesül bir ez. Azonban az éptestűeknek egyáltalában nem is vetekedhetik a gyógytornázás a rendes tornázással. A gyógytornázásnak egyik neve az u. n. «massage», ez abból áll, hogy a tornatanár orvosi utasítás szerint, vagy maga az orvos pusztán kézzel vagy gyapot kelmével, vagy eszközökkel az illető betegnek a testét bizonyos

18-án úgy a hogy feltápaszkodtam, balkezemet kötőben hordtam, még mindig roppant dagadt és kék, sebes volt. Jobb kezemen egy hatalmas trique-re támaszkodva, indultam Genuát látni. Beláttam azonban, hogy így nem igen sokat láthatok, egy francziál beszélő egylovas automedon fogása után láttam. Foghattam egyet — nagy nehezen megalkudhattunk.

A tengerparthoz hajtottunk — ott egy sajást kerestem, ki átvigyen a nyugati oldalon levő világító toronyhoz. Nagy nehezen beleegyeztünk az átmenet költségébe, 3 franc. Útközbe megnéztük a «Re d'Italia» nevezetű legnagyobb olasz gőzöst, a mely néhány nap múlva készült Indiába. Félőrai evezés után a világító torony alatt voltunk. Kifizetem emberemnek a 3 frankot, olaszul válaszol, hogy nem elég — (most már nem tudott francziál, daczára annak, hogy egész úton át francziálul beszélt) — még hármat követel. Mert — tudatá velem — 3 frank igen az eljövétért — de 3 frankot tartozom fizetni a vissza menetért is = 6 franc. Igen — mondtam — de én más úton megyek vissza. Semmi, menjen másfelé, de a visszamenetelt fizesse. Ez volt az első brigandéria, melynek áldozatául estem. A világító torony 125 m. van a tenger felett, lépcsőinek száma 375, a városra s vidékére gyönyörű kilátást nyújt. A tenger térdhajlás alakjába nyúlik a szárazföldre s ez képezi a város világherkedelmi kikötőjét. Genua, Pisának hajdani földítőja, Velencének elkésredett vetélytársnője amphitheaterszerűleg van az Appeninek ölébe építve. A középkorból fennmaradt a művészi izléssel épített paloták a gibelin-ek és a guelfek versengését juttatják eszembe. Köröskörül az egyes várak, erősségek — várfalak. Nagyszerű kilátás! Lejőve a «terrasse de Marlere» felé hajtottam. Ez egy emeletes ház magasságú művészileg alkotott töltés, teteje promenád gyanánt szolgál. Hogy szerettem volna velocipédezni e széles négyzetes kövekből alkotott pályán. Úgy látszik, abból a célból alkottatott, hogy a kikötőt a várostól elválassza. — Szép kilátást ad az öbölben feltornyosuló árboz erdő! Gyalog járva többet látunk, kinosan bár, de valahogy csak haladva, egy mellettem elhaladó fiatal embert, ki tisztességesen van öltözve, kérdelem, merre van a Columbus-szobor — az annyit megbeszélt

műremek, mivel Genua nagy fia emlékének adózott. Készségesen elkísér. Miután eleget bámultam a márványdarabon, mely Columbuszt egy horgonyra támaszkodva s lábainál Amerikát tünteti elő. Kocsira szándékozom ülni, útam folytatandó — elakarok búcsúzni szívélyes id-genemtől. Csodálkozva veszem észre, hogy alamizna nyeresé czéljából felém nyújtja kezét. Szent Isten! hát ez cziczerone volt. Genua, ugy mint a többi olasz nagyobb városok, a szűk utcák, a templomok s a régi arisztokracziák palotáinak városa. Alig fordítottam félórát érkezésem végzésére, kocsin ülve, egyik nevezetességről a másik megismerésére fordítottam figyelmemet.

A 12-ik században épült s jelenleg goth, román s renaissance stílusokat mutató cathedraleból jöttem ki, midőn egy suhancz által felhivatott, menjek vele a templomba, cziczeronem lesz. Most jövök belőle — láttam már! — Én is — felelte vigyorogva s odább áll. Ez épület környéke is, mint a többieké, nyüzsg a sok cziczeroneskodni akaró individuumtól.

Miután az egyetemi palota udvarát s lépcsőházát, az oda rakott első genuai dogának emlékoszlopát láttam, miután a Doriak palotáját láttam, talán a legszebbet s az ott levő Ráfaeltől származó freskókban eleget gyönyörködtem, a városon kívül épült Campo-Santóba hajtottam. Mic oda esinnal s izléssel épített Nekropolis! Képzelsen az olvasó egy 500 négyszögmeternyi tért; köröskörül egy csupa sirokból álló csarnok vezet. A falak négyszögű osztálykákra vannak osztva, felül számja s alul neve annak, ki ott aluszsza örök álmát. Bemenet balra, a domb tetején, egy majdnem villaszerű sírhely, a falak el vannak árasztva látogatók által bevakart, oda czeruzázott nevekkal. Az Mazzini sirja, előtte néhány lépésnyire anyja sírhelye.

Este a fogadóba visszajövet, velocipédemet már megjavítva találtam, egy ügyes gépész-lakatos helyrehozta — a holnap történő elutazás előkészületeihez fogtam.

módon dörzsöli, nyomkodja vagy ütögeti, tehát a beteg magát egészen szenvedőlegesen (passiv) viseli. A második neme a gyógytornáznak az ellentállásokkal működtetés (duplicat), midőn a beteg valamely testmozgást végez, melynek az orvos vagy más valaki, vagy valamely gumi eszköz némileg ellentáll. A harmadik gyógyeljárás az «activ» mód, midőn a beteg önmaga végez bizonyos tornagyakorlatot. — Ezen gyógytornagyakorlatok azonban szintén nem a rendesek, minőket általában az iskolai és egyleti tornázásban használnak, mert azok mindig a kórtünetekhez alkalmazottak.

(Vége köv.)

A gerelydobásról.

(Képpel.)

Ez ősrégi testgyakorlat bár valóban a véres harczból maradt ránk, azért oly finom, oly esztetikus, hogy akár a fiatal lányok testképzése is lehetne.

Nem tudom, ha az első hadakozó embernek nem-e a gerely előde a lándzsa volt első fegyvere. A még most is vad népeknek tényleg a lándzsa és a nyíl a harci eszközük. — A görögöknél azonban már e fegyvert nem csak ölésre, hanem az arányos testképzésre is használták. A gerelyvetés is benne volt a görögök pentathlon ában. Ez *ötösviadal* ugyanis a futás, ugrás, birkózás, korong- és gerelyvetésből állott.

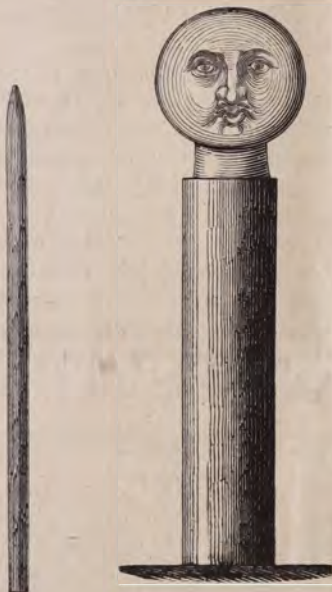
Különösnek találjuk, hogy e két utóbbi gyakorlat napjainkban oly kevés pártolásnak örvend. A gerelyvetés ugyan gyakoroltatik, de a korong (diskus) vetést még Németországban is kevés helyen gyakorolják. — A gerelyvetés űzésében még mi a más nemzetek fiait felül is muljuk, a mennyiben torna és atletikai egyleteink nagy részében gyakorolják e szép testedzést. Sőt versenyeket is rendeztünk bennük, ha nem is valami fényes eredménnyel. De ép az a baj, hogy kevés tudtommal csak két verseny volt ez athléta-gyakorlatra hazánkban eddig rendezve és így sokan az ifjak közül nem is űzik kellő kedvvel, nem lévén reményük e téren is győzelmet arathatni.

A gerelyvetést nagyban terjeszti űzhetésének könnyűsége, ugyanis a szükséges eszközök beszerzése alig kerül pénzbe. Az első kellék maga a gerely, mely egy 5—8 láb hosszú, 1 hüvelyk vastag síma bükkfa-darabból áll. A fának lombfelé eső vége kevés (2—3 mm.) vékonyabbra gyalultatik és vaskarikával láttatik el, mert ezzel a véggel kell elhajítani a gerelyt. — Az egész rúd nagyon simára készíttessék el s ne legyen benne csomó.

A gerelyen kívül most már valamiféle célról kell gondoskodni. Ez lehet akár mi, csak olyan helyre állítsuk fel, hogy egy szint legyen a dobóval. Legkönnyebben találhatunk a szabadban egy kiszáradt fadereket, vagy egy beásott cölöpöt céltáblának. Hanem az ily készíttetlen céloszlopnál az a baj van, hogy a találasnál a rúdak könnyen eltörnek. Ezt a képünkön bemutatott oszlopnál azzal kerüljük ki, hogy az oszlop tetején levő fa-fej a találasakor egy hátul alkalmazzon sarkon lefordul. — Ez nemcsak a rúdakat kiméli, de a találasat is élvezetesebbé teszi.

A gerely eldobását a következőkben taníthatjuk meg. A kiállítás a dobáshoz akként történik, hogy az ellenkező oldallal állunk a dobás iránya felé, melyik kezünkben a rúd van; ha jobb kézzel dobunk, úgy a bal láb lép előre és egészen a baloldallal vagyunk a cél felé. Ez állásban a jobb kéz tenyerébe egyensúlyba vesszük a rúdat és egészen nyújtott kézzel hátra tartjuk. A bal láb nyújtva elől, a jobb hajlítva hátul áll. Ez állásból a dobásnál a jobb váll előre jó, a jobb láb kinyúlik és az egész felső test előre jó az előbbi hajlott állásból. A dobásnál a kar a fej fölött kissé behajlik és a rúd kieresztésénél ismét kinyúlik. — A rúdat a kidobásnál az ujjak egyszerre eleresztik. — A célzásnál ép az a nehéz, hogy a rúd kieresztésével ujjaink ne tereljenek rossz irányba.

A gerelydobást először 10—15 lépésről próbáljuk s csak ha már jól dobunk, menjünk távolabb. A versenyeknél a távolság legalább 15 lépés legyen, de legjobb úgy rendezni a versenyeket, hogy mindenki 3 távolságról dobjon (10—20—30 mt.).

A gerelydobás nem tekinthető tisztán szórakoztató mulatságnak, mert igen erős izomfejlesztő hatása van ugyiszólva az egész testre, de különösen igen szép látványt nyújt a jó dobásnál felvett plasztikus testtartás.

Csak egyszer-kétszer kellene nyilvános versenyen bemutatni a gerelydobást s hiszem, nagyon hamar elterjedne az ifjúság közt e szép testgyakorlat.

MILEK EMIL.

A futás trainingje.

(Képpel.)

Az *indulás begyakorlása*. A különböző futási versenyek közt különösen a rövid távolságra rendezetteknél a legfontosabb dolog a gyors, erőteljes indulás begyakorlása. — Egy pillanatnyi késedelem már észrevehető hátrányul szolgál, mi mindjárt lehangol s talán leveretéstünk okozza. — Mig az indítás előtt való kiugrás handicapeléssel vagy disqualifikálással büntetettik.

Az indítás a futási versenyeken rendszeren lövésre történik, így tehát a traininget is ehhez kell alkalmazni. — A fő dolog a kiállítás helyessége. És itt nálunk rossz szokás van divatban, ugyanis karjaikat a mellre emelve, szögtartásból várják a versenyzők az indító lövést. Pedig így karunk a gyors kiugrásban igen kis segítségünkre lehet, mig ha, a mint képünkön látható,

nyújtott és felemelt karral állunk ki a kiugrásnál, hatalmas lendületet adhatunk karunk becsapásával. — A lábak a kiállásnál középnyújtott lépésben kissé hajlítva vannak. Az is nagyon rossz szokás a mi versenyzőinknél, hogy nagy lépéssel állnak ki.

Az indító rendszeren a versenyzők mögött jobb oldalukon áll s így a versenyzők arcával feléje fordulva, bal lábbal lépnek előre. Különben

is jobb, ha az erősebb jobb láb marad hátul, mert ezzel a lábbal kell a lehető legerősebb rúgást adnunk.

Nagyon vigyázni kell, hogy a lövésre ne fel, hanem elugorjunk. Erre nézve jó, ha már az első lépésnél felső testünkkel jól előre dőlünk.

Minden sikertelen indulásnál a training közben igyekezzünk rögtön megállni, hogy fáradtság nélkül találjuk el a pillanatnyi gyors kiugrást. De viszont a sikertült indulás után a kisebb távolságokat (100—400 yard) próbáljuk befutni. — Általában az indulásra nem kell úgy gondolni, mint olyan mellékes dologra, mely magától is menni fog, mert mint Wilkinson mondja, a professzionatus futók órákat szentelnek a jó indítás begyakorlására, mert fél győzelem van a jó indulásban. (Half the battle is in starting well.)

(Folyt. köv.)

A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről.

Hazai evezősportunk állapotát általában véve közérdekű sporteseményekben az 1884. év nem volt oly gazdag, mint az előző 1883-ik.

A tervezett országos evező-szövetség az 1884. év folyamán sem alakult még meg. Minthogy azonban a tárgyalások ismét megindultak, remélhető, hogy a szövetség, mely hivatala volna a hazai egyletek közt állandó kapcsolatot létesíteni, elvégre mégis meg fog valósulni.

Az 1882. év óta évenként megtartott két hazai evező-verseny,

a budapesti és balatonfüredi közül 1884-ben csak a budapesti tartatott meg, míg a balatonfüredi ki volt ugyan írva, de nevezések hiánya miatt teljesen elmaradt.

Igy tehát a hazai egyletek közös nyilvános tevékenység csak az 1884. június 22-iki budapesti versenyre szorítkozott.

E verseny, melyet a nemzeti hajós-egylet kezdeményezett 1882-ben és ez évben, valamint 1883-ban is egyedül rendezett, most egyletünk által a Hunnia csónakázó-egylet és a pozsonyi hajós-egylet társaságában ezekkel közösen rendeztetett.

Hazai egyleteink közül résztvettek a versenyben a Hunnia csónakázó-egylet egy négyessel, a pozsonyi hajós-egylet két négyessel és a nemzeti hajós-egylet három négyessel, egy pair-oarral és egy race-skiff-fel. A győri csónakázó-egylet, melyet az előbbi két évben mindig a versenyzők közt üdvözölhettünk, most nem jelent meg a küzdőtérén. Bécsből a Turner Ruder-Club és Lia egy-egy race-skiff és a Pirat egy négyessel volt képviselve.

A verseny eredménye hazai evezőseinkre a bécsiek elleni küzdelemben kedvezőtlen volt, mert mindkét számban, u. m. a race-skiff és a race-négyes versenyben a bécsieké lett a győzelem. Aránylag gyakorlatlan fiatal evezőseink Ausztria bajnok-evezőseivel és a leghíresebb, Bécsben és Berlinben egyaránt győztes «Pirat» négyessel állván szemben, e kimenetel nem volt váratlan s tekintve, hogy versenyügyünk még csak most kezd újból fejlődni, nem is szolgáthat okot lehangelésre s csüggedésre; sőt örömmel tapasztaltuk, hogy a hazai egyletek ama csapatai, melyek a versenyben résztvettek, kivétel nélkül szép haladást tettek s evezési modoruk az előző évekhez képest háározott javulást tanúsított.

Ha ehhez hozzávesszük még, hogy a magyar egyletek, a lefolyt évben, több új, főleg versenycélokra szolgáló csónakkal szaporították készletüket és hogy a verseny után is, buzdulva a bécsi evezősök példáján, szorgalmasan gyakorolták csapataikat, bátran mondhatjuk, hogy a magyar evező-sport az 1884. évben ismét egy lépéssel haladt előre a fejlődés terén.

Társadalmi téren pedig épen nagymérvű bódítást jelezhetünk, kivált itt a fővárosban, hol még pár évvel azelőtt alig vették figyelembe az evezős-egyleteket; míg most már tekintélyes társadalmi tényezőkké növekedtek. S így habár nem is teljesültek mind azon reményeink, melyekkel sportunk minden lelkes barátja nézett az 1884. év elé, nagyban s egészben véve mégis meglehetünk elégedve annak eredményeivel.

Még kell még említenünk, hogy az év elején «Herkules» cím alatt az első, kizárólag testgyakorlati szaklap indult meg, mely az eddigiek után ítélve, az evező-sport hathatós támaszául ígérkezik s hogy az evezési évad végén egyletünk több tagja kilépven, «Neptun» nevű új evezős-egyletet alapított, mely kizárólag a sport-szerű versenyevezést tűzte ki céljául.

Ez utóbbival együtt a jelenben Budapesten három (Nemzeti hajós-egylet, Hunnia és Neptun), Pozsonyban, Győrött, Szegeden, Keszthelyen és Temesváron mindenütt egy s így tudomásunk szerint Magyarországon összesen nyolcz evezős-egylet létezik.

Áttérve egyletünk ügyeire, előterjesztjük, hogy a tagok száma az év elején tömeges belépések folytán 90-re tetszaporodott, az evezési évad végével azonban kilépett 28 tag s így a létszám 1884. év végén az I. sz. kimutatás szerint 62 tagból állott.

Csónakdánkat az újpesti kikötőből márczius 22-én hozattuk le a budai oldalra a lánczhiát felett levő helyére s itt maradt november 5-ikéig, tehát körülbelül 7 és fél hónapig állott itt a tagok rendelkezésére.

Első és legsürgősebb teendőnknek ismertük a múlt évi rendes közgyűlés határozata értelmében a margitszigeti szárazföldi csónakház mielőbbi felépítését, oly célból, hogy tagjaink az ottani csendesebb vízen versenycsónakokban s általában finomabb csónakokban gyakorolhassák magukat. Már április 3-iki választmányi ülésünkben megtettük e célból a kellő intézkedéseket, s megnyervén József főherczeg ő Fenségetől az építési engedélyt, május hó első felében a csónakház elkészült s a tagok használatára bocsátott.

Csónak-készletünk gyarapítására s célszerű kiegészítésére mindjárt az évad elején James William, Bécs mellett Nussdorfban lakó londoni hajóépítőtől három csónakot, u. m. egy palánkos outrigger négyevezős (Hajnal), egy ugyanoly pair-oar (Gerle) és egy párevezős — Klinker skiff — (Sellő) csónakot szereztünk be; a június 22-iki regatta alkalmával pedig a bécsi Pirat egyletnek Clasper angol hajóépítőtől való Wien-Berlin (Kalóz) nevű négyevezős race-hajóját, mely a budapestin kívül a bécsi és berlini versenyeken is győzelmet aratott, egyletünk számára megvettük. Csónakjaink létszáma ekként — leszámítva az évközből eladott Gipsy-Girl nevű csónakot — 20-ra szaporodott fel.

A margitszigeti új csónakházzal, az ujonnan beszerzett csónakkal, valamint ama jelentékeny 40 darab részint egyes, részint páros evezőkkel álló evezőszállítmánnyal, melyet Londonból szintén ez évben szereztünk be és a csónakda belső berendezésében eszközölt újításokkal, — egyletünk úgy a sport szempontjából, valamint kényelmi szempontból oly teljes berendezést és felszerelést nyert, hogy az a fokozott igényeket is minden tekintetben méltán kielégítheti.

(Vége köv.)

A torna-történet vázlata.

Testet edző gyakorlatokat rendszeresen űzött még a legrégibb időkben is minden nép; ha más célból nem is, legalább azért, hogy az életben szükséges bizonyos működésekben magát minél jobban kiképezze. De a történeti adatok szerint csak a régi görögök testedzése volt nevelésani és élettani alapokon tökéletesen kifejtve és ennek nyomdokain fejlődött ki más népeknél is utóbb az u. n. «tornázás».

Az egyiptomiaknak testedzési módjaik közé fel voltak véve a fegyverekkel való gyakorlásokon kívül a futás, ugrás, járás, buzogányforgatás, labdázás, súlyokkal gyakorlatok, birkózás, úszás, evezés, lovaglás, lándzsavetés, nyilazás és különösen a táncz az ünnepélyek alkalmával. Kedvvel gyakorolták magukat még a nők is nemcsak az edző, hanem a sok erőt és ügyességet kívánó játékokban és mérkőzésekben, így a kézenjárásból átfordulásokban, vívásokban stb. a jelképek szerint.

A perzsákról szintén vannak történeti feljegyzések, hogy még a nők is sokat foglalkoztak szórakoztató és edző gyakorlatokkal. Leginkább a harcölvés, vadászat igényelte testi ügyességekben fejlesztették magukat.

A görögöknél a testedzés általában mindenkire kötelező volt. Számtalan nagyobb testgyakorló helyeik voltak, melyekben elkülönítve volt a gyermekeknek és ifjaknak Pallaestra nevezetű gyakorló helyük az athletáknak Sista nevű helyétől. Utóbbiban csak a 18. életévet betöltött ifjak és a felnőttek működhetek. Az u. n. Stádium volt az a homokos tér né őhelyekkel körülvéve, a hol történtek a nyilvános versengések. Fürdőhelyiségek szintén voltak a fentiek kiegészítésül, meleg és hideg vízü medencékkel, úszásra is alkalmas terjedelemben.

A görögök fő gyakorlási módjuk ötféle volt (ezért nevezték pentatlonnak) u. m. futás, súlyokkal terhelt és a nélkül; ugrás, magas és távol, külön és együtt; korongvetés, lencse alakú réztányért egy kézzel magasra és távolra dobni; lándzsavetés rövidebb rúdakkal; birkózás állva és fekvő.

A felnőttek küzdelmei közé fel volt véve a boxolás (ökölvívás) és vívás lábütésekkel is, melyek a birkózással együtt képezték az összküzdezt, pankrationt.

Görög testedzési országos ünnepélyek is tartattak rendszeresen. Ilyen népnép játékok voltak: az olympusi, minden 4-ik évben; a pithiai, szintén 4 évenként; a nemeai, minden 2-ik évben; a corinthusi, eleinte 3, később 5 évenként. Eleintén csak koszorúkkal jutalmazták a győzteseket, de utóbb tiszteletdíjakat, értékes tárgyakat, sőt pénzt és hivatást is adtak. A mely athlétá minden gyakorló nemben győzött, azt rendkívül dicsőítették, «félisteni» czímmel és drága öltönyökkel ajándékozták meg. — Az olympusi győztes halhatatlan nevet is kapott, szülővárosa szobrot emelt neki. Egy időben még az időt is «olympiádák» szerint számították.

Görögországnak római uralom alá jutásával végkép alá hanyatlott a nemzeti jellegű helyes alapokra fektetett görög testedzési ügy is.

A rómaiak testedzése sok tekintetben utánzása volt a görögökének, de ez sosem volt oly hatalmas, nemzeties népuvelési eszköz ő náluk, mert inkább csak a harciasság fejlesztésére törekedtek. A rómaiak a gyakorlatiasabb úszás, lovaglás és vívás után lelkesültek leginkább. A római testgyakorló tereken, a futópályákon (czirkusz) mindig a legnagyobb erőfeszítéseket mutatták, a vakmerőségig menő bátorságot dicsőítették, az élet-halál harcokat ember és vadállatok ellen szerették. — Csak Kr. u. 400 évvel Honorius alatt szüntették be tilalommal végképen ezen elfajult római testedzési módok.

A gladiátorok vad viaskodása meghamisítása volt a görög athletikának.

A németek testedzési ügye akkor indult fejlődésnek, mikor Görögország és Róma alá hanyatlott. A németek első rendszeres testedzése szintén csak fegyverforgatásokra, úszásra, járás és futásra és népijátékokra szorítkozott.

(Folyt. köv.)

Igali Svetožár életrajza.

(Folyt. és vége.)

Hogy San-Remoban csontjaimat ki nem törtem, annak úgy hiszem, következő oka lesz: 6-7 éves koromban elégett egy gabona-pajtánk, másnap délután, midőn idősebb bátyámmal a szerencsétlenség színhelyére mentünk, az elégett épület padlára másztunk. Bátyám észreveszi, hogy a gerendázat lábaink alatt keresztül égett, de azért engemet küld előre járható utat keresni, mint ki könnyebb voltam. Előre mezek s zuromsz! A keresztül égett gerendájú mennyezet leszakad alattam s én zuhanok le a — mosókonyha kövezetére. Az épület magas volt, 10 m. magasból eshettem, a gerenda-darabok is szépen hullottak rám. Fölkeltem s tudattam bátyámmal — kit elrémülve találtam — hogy nincs bajom!

Itt szokhatta meg csontom az egészséges nagy eséseket.

Mohácsra küldtettem normáliskolába, már most több sem kellett! Duna mellé kerültem. Fürdeni nyáron milyen jó lesz! — A hatost, mit a néni fürdésre adott, elkörtéztük s a sóház mellé jártunk fürdeni — szabadba. A prépost ur nagy boszankodására, ki a plasztikai gyermekalakokat csak márványba vésve szerette nézni. Úszni keveset tudtam, de bemerészkedtem, azaz elragadt sokszor a mélybe! Gabonás hajónak először az orra alá sodort s néhány pillanat alatt koponyám már a hajó szeges felekével jutott durva összeütközésbe. Ittam sok vizet. Az ár a hajó hátsó részén felvetett — de én magam úsztam partra. Ez iszonyú jelenetnek még ma is élnek tanúi, kik akkoriban — mint kis gyerekek — a parton lélekjelenlétüket veszítették el.

1870-ben Bajára kerültem egy real commercziál iskolába, nosza neki a feléges korcsolyázásnak! Itt történt az említett év január 4-én (emlékezetes nap) a következő dolog: Akkoriban még Baja alatt a Sugovitzá folydogált, — korcsolyáztunk rajta eszeveszetten. Ez a kis Duna-ág egészen befagyottnak látszott. Egyszerre oly helyre érek, hol a jég először zin-zan-t sutog s azután Krrr! nyakig szakadok a sebes folyású folyób. — Lábam nem érik a talajt. Az áradat a jég alá sodor. Volt annyi eszem, hogy nem azon irány felé akartam szabadulni, merre az ár folyt, hanem vízfolyással szembe — oldalt akartam a jégdarabok közül kimászni. A hová kezeimet kikapaszkodás céljából jégre tettem, az leszakadt kezem nyomása alatt. Segélyre még csak gondolni sem lehetett. Egy tábla darab végre elbirta testem súlyát. Kimerülve vánszorogtam ki a hideg ürdöből. Mind a két kezemről foszlányokban lógott le a hús, a vér patakzott belőle; a jégtáblák egészen összeváltak.

Ez a két incidens arra készítetett, hogy e két sportot elsa-játítsam.

Pécsre kerültem a realiskolába, itt tanultam földrajzot, történelmet, természetrajzot, de miután francia tanárom meg akart buktatni, Temesvárra mentem. Ott Kubik Bélával megalakítottuk a «temesvári szomszédságot», eljártunk «garasos Bierhalle»-ba, (hogyne, 8-ik osztályosak voltunk!) Sakkoztunk s engem a francia tapár szerencsésen meg is buktatott a francziából. Ez elkerült, ott hagytam a temesvári iskolát, elzarándokolam Nagy-Váradra. Miután ott V . . . igazgató a f . . . nagy rumuny kalappal, mit viseltem, kibékült, 1878. júliában szerencsésen keresztül estem az érettségi vizsga keservén.

A következő évben Pestre mentem technikusként. Nem volt hozzá kedvem. Magyar-Ovárra indultam tehát a következő évben, mert végre is — gondoltam — azt végezve, kényerem majd csak megnyerhetem apám kis somberekai birtokán. Eljártam Sporzon papa előadásaira, megalakítottuk a «torna- és vívó-egyletet», újjá szerveztük a csónakázó-egyletet. Május 1., 2., 3-án Pozsonyban megtartott löversenyekre meg elgyalogoltam Helvey Bélával. Örültünk neki, hogy a 40 klm. távolságot 6 óra alatt meg tudjuk tenni. Az 1881-ik tanév végén báró Miske kocsiján a Magyar Óvár—Székesfehérvári utat jártuk be gyönyörű eredményrel, 5 perc alatt 1 kilométer! Abonyi Károly sokat mesélhetne róla.

Idő közben atyám a somberekai birtokán túl adott, — csak kis részét tartva meg, hogy azon műkedvelő mezőgazdaisági experimentumokat tegyen. Hazakerültem, míg valami potya-állás elnyeréséért eljárt s visszajött folyamodványom a pénzügyminiszterium földművelési osztályától, — addig én átvettem Ollendorf tankönyvét s megtanultam belőle francziául. Mulatságom is volt, hogy küldtem sakkfeladványokat a «Magyarország és a Nagyvilág» meg a «Vasárnapi Ujság» számára. Jártam a buzavetést s a szőlőt nézni. Majd 83-ig br. Bésán uradalmában figyeltem meg a praktikus mezőgazdaságot.

Ekkor történt, hogy az atyám nagykorú fiainak kiadta anyai jussát. Ekkor elhatároztam, hogy megyek Grignonba és Montpellier-be gazdasági iskolát látni. Ugy is tettem, egy évi kint lével elég volt arra nézve, hogy lássam e nagy nemzet mezőgazdasá-
ját,

megismerjem nyelvét, jellemét s nem tagadom, hogy megismerkedjem sportvilágával is.

Igali bár nagyjából atyjánál Duna-Szekesőn tartózkodik, a sport érdekében nem szünt meg munkálkodni. Agitációt indított Mohácsra egy csónakázó-egylet alakítására, részt vett a «Magyar Velocipéd-Club» megalakításában s nem csak a «Herkules» magyar testgyakorlati közlönynek jeles munkatársa, hanem a francia velocipéd-lapoknak is.

PORZSOLT KÁLMÁN.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

Trefort és az athletikai tanuló-versenyek. A «Magyar Athletikai Club» tudvalevőleg tavaszi és őszi viadalaira középiskolai tanulók számára is versenyeket írt ki. Ez bizonyos köröknek nem tetszván, a közoktatásügyi miniszterhez fordultak, hogy rendeletileg tiltsa meg az «ítjúságnak ilyen megrontását». De a kik a miniszter szabadelvűségében nem hittek s ilyen kéréssel mertek hozzáfordulni, — csúful megjárták: a miniszter ugyanis rendeletileg hivatalosan tudatta, hogy nem szándékozik a tanuló fiatal-ságot az athletikai versenyektől elzárni, mert azokban sem egészségi, sem fegyelmi szempontból veszélyt nem lát. S a versenyekben való részvételt csupán a szülők engedélyétől teszi függővé. A miniszteri rendeletet jövő számunkban egész terjedelmében közöljük.

Tisztviselői állások. Az egyletek a közgyűlések évadját élén, minden irányban megeredtek a kombinációk az egyes tisztviselői állások betöltésére nézve. Legtöbb változás lesz kétségkívül a «Magyar Athletikai Club»-ban, hol az activ szereptől sokan visszavonultak. Mint értesülünk, az első alelnökségre itt Dessewffy Arisztid s a második alelnökségre Raviczky Ambris fog candidálni. A titkári állást ideiglenesen Vermes Lajos tölti be s a club érdekében nagyon kívánatos volna, ha a tisztre a jeles sportbarátot állandóan is meg lehetne nyerni. A korán elhunyt jeles athléta, Streitman Gyula pénztárnok helyére Györfy Aladár club-tag választotta meg, ki bizonynyal méltó utóda lesz a legpontosabb pénztárnokok egyikének.

Egy velocipéd-verseny a szegények javára. Míg nálunk egy-két sport ügyekben kevés jártassággal bíró ember azt hangoztatja, hogy jövedelem és belépti-díjak nélkül kellene versenyeket rendezni; addig a francia sportsmanek Bordeauxban velocipéd-versenyt rendeznek a «Sport velocipédique de la Gironde» czége alatt, mely verseny Bordeaux szegényei számára 2108 frankot jövedelmezett.

A német velocipéd-egyesület már most is 3300 taggal bír; 32 tartomány-egyesületei közül a magdeburginak van legtöbb tagja. Kétségtelen, hogy a jövő idényben a velocipédezés Németországban jelentékeny terjedésnek néz elébe.

Három mértföldes futás. Vörösmarty Mihály, ismert kitartó futó, a M. A. C. aranyérmének tulajdonosa a husvéti ünnepeken Balaton-Füredről Köves-Kállára futott épen 2 óra alatt. E távolság több mint 3 mértföld s így az eredmény elég jónak vehető, tekintetbe véve, hogy egy éjjeli multság utáni hajnalon érte el.

Az országos kiállításán tartandó torna-ünnepély megbeszélése céljából a tornászok ápril 18-ára ismerkedési estélyt terveznek, melyre az előjegyzések legkésőbb ápril 14-ig az erre rendelt íveken a budapesti (budai), továbbá a nemzeti (pesti) s a budai torna-egyletek rendes helyiségében, nem különben a Ganz-gyár

tornatársaságánál eszközözendők, hogy a kellő intézkedésekre elegendő idő maradjon. Az ismerkedési estély helye s a vele járó jó vacsora mérsékelt díja az estélyt megelőzőleg, pár nappal előbb fog közzététetni.

A palicsi versenyekre a versenybizottság a következőleg alakult meg. Elnök: Jankovich Aurél, alelnökök: Pertich Mihály és id. Vojnics Sándor. Versenybíró: Farkas Zsigmond. Vendégfogadó bizottság elnöke: Lénárd István. Időmérő: Farkas József. Témérő: Gáli Adolár. Erőkiegyenlítő: Sztójkovics Emil. Indító: Léderer Pál. Titkár: Vermes Lajos, az egyesület művezetője. Orvos: dr. Reiszner Gyula. — A bajnoki távúszás távolságát 500 méterben állapították meg. Két nemzetközi versenyt is felvettek a programba. A gyorsúszás 100 méternyi távolságát 1 percz és 35 mpercz alatt kell megtennie a győztesnek. Az egy angolmértőföldes síkfutás győztesének 4 percz és 26 és négyötöd mpercz alatt kell beérkeznie. A versenyek közt legnagyobb az érdeklődés Wentzel Lajos bajnokjelölt harmadik küzdelmé, továbbá Vermes Nándor és Moser viadorok mérkőzései. A szerkesztőségünk által ez idénre is felajánlott *«Herkules»*-díjat a három kilométeres gyaloglás nyertesének fogják kiadni. Az *«Achille»* velocipéd-egyesületnek egy másik díját a velocipéd-versenyre szánták.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» pénteki közgyűléséről mai számunkban az évi jelentést közöljük, jövő számunkban a választások eredményét is közölni fogjuk.

Az athléták gyászja. A Magyar Athletikai Club egyik legbuzgóbb alapító tagját és szeretett pénztárosát vesztette el, a múlt héten elhalt *Streitman Gyulában*. A rokonszenves mindenkitől szeretett ifjút özvegy anyján és a rokonságon kívül számos jó barát és ismerős siratja. A rövid, ifjú életnek rajzát s azt a szép munkásságot, melyet az athletikai club érdekében kifejtett, jövő számunkban vázoljuk.

Velocipéd-kirándulások. A Magyar Velocipéd Club tagjai Rémy Róbert és Zsigmond, Bartay Oszkár és Vuits István (vendég) Kerepesre velocipédeztek. Kifelé az utat 1 óra 15 percz alatt, befelé 1 óra 5 p. alatt tették meg. — A Budapesti Kerékpár-Egylet két ismert tagja nagy velocipéd útra indult. Ugyanis E. J. velocipédista f. évi márczius hó 29-én reggeli 6 óra 30 perczkor indult el Budapestről és Székesfehérvárra, Szombathelyen, Grácson keresztül Bécsnek tartja útját. A mint tudósítva lettünk, eddig úgy az idő, mint az út kedveznek utazásában. *Hromatkó Venczel* ügyes velocipédista, Philipovich Emil és Mahacsek Antal által kísérve, hagyta el fővárosunkat, hogy Nyitrán, Brünnön keresztül haza (Csehszáz) utazzék velocipéden. A nagy vállalkozó folyó évi márczius hó 31-én délután 3 órakor indult. Első délután Nyerges-Ujfaluig (54 km.) jutottak a velocipédezők, második délelőtt pedig Érsek Ujvárig. Ph és M. Budapesttől Komáromon túl elkisérték Hromatkót, kinek további útját is ismertetni fogjuk. Ezen kirándulás Budapesttől Komáromig (100 km.) azért is nevezetes, mivel Mahacsek Antal ur most első nagyobb kirándulását tette meg Magyarországon, az új és sokak által kedvelt «Kangaroo» gépen.

Gyalogkirándulás Esztergomba. 1885. ápril hó 2-án. Indultunk a Margithid pesti oldaláról négyen: Gyárfás Géza, Roszner Lajos, Wurfer Lajos és alulírt. Roszner elkísért bennünket egy jó darabon Vörösvár felé és vissza indult. Mi folytatjuk útunkat és folyton egyenletes, gyors menetben haladunk, csaknem egy folyóban az egész úton, kivéve azt a kis pihenést, a mit Pilis-Csabán tartottunk. Az út meglehetősen hegyes, de az mit sem zavart a járásban. A mi az út minőségét illeti, némely darabon jól gondozott, de legnagyobbbrészt el van hanyagolva, különösen innen Vörösvárig az út határozottan rossz; gyalogútról szó sincs, a kocsitú rémítően göröngyös és a por, az a bokán felül érő. A távolságot és az időt a következők tüntetik fel: Margithidról indulás 5 óra 45 percz, Vörösvár (táv. 18 km.) érk. 8 ó. 3 p. Pilis-Csaba (táv. 25 km.) érk. 9 ó. 8 p. Pihenés 25 p. Pilis-Csabáról ind. 9 ó. 33 p. Leányvár (távolság 32 és fél km.) érk. 10 ó. 32 p. Dorogh (táv. 37 és fél km.) érk. 11 ó. 22 p. Esztergom (táv. 48 km.) érk. 12 óra 42 és fél percz. — Délután háromnegyed 10 órakor a bécsi hajóval Budapestre érkezünk.

Balogh Dezső.

Alakulandó torna-egylet Székesfehérváron. A székesfehérvári kereskedelmi betegápoló egylet tiszteletbeli igazgatója *Felner Soma*, ki minden jót és szépet, de különösen a kereskedő ifjak érdekeit oly nemes buzgalommal karolja fel, mult hóban, mint a «Sz. és V.» írja, értekezletre hívta össze a fent nevezett egylet több tagját s ott szépen s meggyőzőleg kifejtette, mily fűdös volna a kereskedő ifjakra, ha alkalmuk volna a tornázásra, mily fontos volna a testgyakorlat egészségi szempontból a kereskedő ifjura, ki sokszor egész nap kénytelen egy helyen lenni, részint íróasztal mellett görnyedve, részint nem igen számítható testmoz-

gást végezve. Indítványozta tehát, hogy a «Székesfehérvári kereskedelmi betegápoló-egylet» kebelében torna-egyletet létesítsen, úgy, hogy a torna-egylet tagjai vívni is tanulhassanak, annál is inkább, mert manapság a kereskedő is juthat azon helyzetbe, hogy erre volna szüksége. Az oly életrevaló eszmét az értekezlet tagjai egyhangú helyesléssel és lelkesedéssel fogadták s azonnal elhatározatott, hogy az eszme létesülhetése céljából a kellő eszközök beszerzésére gyűjtés indíttassék a kereskedők között s megkerestessék az egylet választmánya, miszerint engedje meg, hogy a tornászati egylet a kóroda helyiségében rendeztethessék be. Elhatározatott továbbá, hogy az értekezleten jelen voltak közt öt gyűjtőívet osztanak ki. Hiszszük, hogy a kiosztott gyűjtőívek anyagilag szép eredményt fognak felmutatni.

Az oxford-cambridge-i csónak-verseny. Mult hó 28-án folyt le a két angol egyetem ifjúsága közt a Them-en a nyolczevezős csónak-verseny, mely az idén az oxfordiak győzelmével végződött. A versenyen, mint rendesen, az idén is több ezerre ment a néző közönség száma. A verseny 12 órakor kezdődött szép napos időben. — A helyválasztásnál a sorshúzás az oxfordiaknak kedvezett és így ezek nyerték az előnyösebb vizet, míg a cambridge-ieknek már a trainingben is szerencsétlenségük volt, a mennyiben a versenyhez közel egyik legjobb evezősük megbetegedett s helyét új evezőssel kellett pótolni. — Az indításnál a cambridge-iek perczenkint 41-es csapással húztak, míg az oxfordiak 38-assal. Eleinte a cambridge-iek vezettek, de csakhamar hátramaradtak és 4 percz mulva már pár láb előnyt nyertek az oxfordiak és a verseny végéig ezt megtartva, három csónakossal győztek.

A «Marosvásárhelyi korcsolya-egylet» titkárja Sándor Kálmán, mult számunkban közölt felhívásunkra szíves volt az egyleti alapszabályokat 10 példányban beküldeni. Kérük ismételve az egyletek igazgatóságát, nyomtatványaitak hozzánk beküldeni.

Magyar torna- és sport-könyvek.

(Kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedésében Budapesten, IV. váczi-utca 1.)

- Ambrus L. és Szauter A.* Tornatanítás a néptanodákban. Kézi segédkönyv néptanítók és tanítójelöltek számára. 1.20
- Egner Adolf.* Módszertani és gyakorlati vezérkönyv a népiskolai fi- és leány-tornázáshoz tornatanárok, tanítók számára. 1.20
- Göhring T. és Józsa M.* Tornászati vezérfonal. Tanítók, tanítójelöltek és tornászok számára. 1.—
- Gyakorlati szabályzat a magy. kir. honvéd-gyalogság számára. 2. rész. —80
- Herkules.* Testgyakorlati közlöny. Szerkesztik: Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán. Megjelenik hetenkint. Előfizetési díj évenként. 8.—
- Hivatalos közlönye* a következő egyleteknek: Aradi Korcsolyázó-Egylet, Balaton-Egylet, Beregszászi Korcsolyázó-Egylet, Budapesti Kerékpár-Egylet, Budapesti Korcsolyázó-Egylet, Budapesti Torna-Egylet, Budapesti Vasparipa Egylet Előre, Debreczeni Korcsolyázó-Egylet, Győri Csónakázó-Egyesület, Hunnia Csónakázó-Egyesület, Kassai Korcsolyázó-Egylet, Kolozsvári Athletikai Club, Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet, Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, Magyar Athletikai Club, Marosvásárhelyi Korcsolyázó-Egylet, Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet, Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet, Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet, Nemzeti Hajós-Egylet, Neptun Budapesti Evezős-Egylet, Ó-Budai Torna-Egylet, Pannonia Csónak-Egylet, Privigyei Korcsolyázó-Egylet, Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet, Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet, Soproni Korcsolyázó-Egylet, Szabadkai Torna-Egylet, Szarvasi Korcsolyázó-Kör, Szegedi Torna-Egylet.
- Horváth I. és Juhász Gy.* Módszerez tornatanítás. Kézikönyv torna-tanárok, népiskolai tanítók és tanítójelöltek számára. —40
- Játék-, vers- és dalos-könyv* kisderek számára. —80
- Józsa Sándor.* Torna-iskola fiúk és leányok számára. —

(Folyt. köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Április	14-én	a «Budapesti Kerékpár-Egylet» közgyűlése az «Európá»-ban.
«	16-án	bécsi löverseny
«	19-én	«
«	23-án	«
«	26-án	«
«	28-án	pozsonyi löverseny.
Május	1-én	bécsi löverseny.
«	3-án	budapesti löverseny.
«	5-én	«
«	7-én	«
«	10-én	«
«	12-én	«
«	14-én	«
«	14-én	a «Kolozsvári Athletikai Club» versenye.
«	16-án	a «M. A. C.» tavaszi viadala.
«	17-én	budapesti löverseny.
«	17-én	bécsi löverseny.
«	19-én	«
«	20-án	előleges nevezési zárnap a budapesti regattára.
«	21-én	bécsi löverseny
«	25-én	Köveskálai athleta-versenyek.
«	25-én	bécsi löverseny.
«	28-án	«
«	31-én	«
Június	2-án	«
«	5-én	Végleges nevezés a budapesti regattára.
«	7-én	bécsi löverseny.
«	14-én	bécsi regatta.
«	20-án	budapesti regatta.
«	28-án	a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én	a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Július	19-én	a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	«	közepe táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án	a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én	a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án	budapesti löverseny.
Szeptember	3-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én	«
«	6-án	«
«	6-án	bécsi löverseny.
«	8-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
«	8-án	bécsi löverseny.
«	10-én	«
«	13-án	«
«	15-én	«
«	17-én	«
«	20-án	«
Szeptember elején		a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

A torna-szövetség és a «Budapesti torna-egylet» (Jenney Antal-tól). — A tornázás fajtái és más testgyakorlások. — A gerelydobásról (képpel, Milek Emiltől). — A futás trainingje (képpel). — A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről. — A torna-történet vázlata. — Igali Svetozár életrajza (Porzolt Kálmántól). — T. előfizetőinkhez. — Különlék. — Magyar torna- és sport-könyvek. — «Herkules»-napár. — Tarcza: Montpellier-től Buda-pestig (Igali Svetozártól).

Regatta-, athlétai- és torna-egyletek egyenruházati czikkei,

nevezetesen: tricot-ingek, Sweaterok, tricot-nadrágok, sapkák, harisnyák stb. bármely előírt szabályzat szerinti szállítását a legjutányosabban eszközöl, a «Magyar Athletikai Club», a «Neptun» és «Hunnia» evezős-egyletek és számos vidéki egylet szállítója

SIGMUND JÓZSEF

Budapest, IV. városház-utca 2—4. szám.

Vászon-, kész fehérnemű-, harisnya- és rövidárú raktárom legújabb megjelent árjegyzékével kívánatra ingyen és bérmentve szolgállok.

5—4

Eladó csónakok.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» eladja a következő 3 csónakot:

Koh-i-noor, outrigger négyes, körülbelül 85 cm. széles.

Mokány, inrigged négyes körülbelül 120 cm. széles; kényelmes kirándulási csónak 7—8 személyre.

Körös, párevezős lapos fenekű könnyű csónak 1 személyre.

Értesítést ad Fülep Kálmán, a «N. H. E.» igazgatója (IX., pipa-utca 33.)

3—2

A sportsmanek figyelmébe!

Csónakász-, athlétai-, velocipéd-, tornász- és lawn-tennis egyenruhákat

a legnagyobb választékban, a legkitűnőbb szabással és pontosan készítenek

WEHRMANN F. ÉS FIA

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 1.

Az összes hazai sport-egyletek szállítója.

A sport-öltönyökön kívül mindennemű polgári és katonai öltözetet, (ugymint tavaszi, nyári, őszi és téli ruhákat, felöltöket) a legkitűnőbb szabással készít.

6—1

KAZINCZY FERENCZ MŰVEI.

Magyarázó jegyzetekkel

kiadja

ABAFI LAJOS.

Kazinczy Ferencz, ki új Atlasként félszázadig hordta vállán a nemzeti nyelv és irodalom ügyét, méltó arra, hogy műveit minden magyar ember ismerje és birja.

Ennek lehetőségét könnyítendő, elhatároztuk, hogy Kazinczy műveiből újabb olcsó kiadást rendezünk.

E művek 5 vaskos kötetre terjednek és Kazinczy összes költeményeit, Pályám Emlékezetét (önéletrajzát), Erdélyi levelek című utleírását és Magyar Pantheon címen nevezetes magyarok életrajzait tartalmazzák.

Kazinczy költeményeinek ily teljes gyűjteménye még nem létezett, számos verse ez alkalommal jelent meg először; a Pályám Emlékezete is csak most jelenik meg önálló kötetben, szintúgy remek életrajzai; az Erdélyi Levelek «Utazások» címe alatt többször adattak ki, de teljesség tekintetében egyik sem vetélkedhet jelen kiadással, melyet bő jegyzetek, bevezetések, névmutatók értékesítenek.

Ez öt kötetet 37—38 háromives füzetben bocsátjuk ki. 1884. újévtől kezdve hetenkint egy füzet jelenik meg.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kívánatra mind az öt kötet egyszerre is kapható. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylyel 10 frt 20 kr.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

SZERENCSETLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsa. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre..... 2 frt.
Félévre..... 4 frt.
Egész évre..... 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmmentlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYÓRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «HUNNIA CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMASZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A miniszter rendelete az athletikai versenyek ügyében.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő excellenciája a Budapest fővárosi tanterületi kir. főigazgatósághoz a következő rendeletet intézte:

11609.

1885.

Értesültem arról, hogy a «Magyar Athletikai Club» a jelen év tavaszán és őszén rendezendő versenyein való részvételre a középiskolai tanuló ifjúságot is felhívta. Nem látván e gyakorlatokban kellő felügyelet mellett egészségi és fegyelmi szempontból veszélyt, nincs szándékom a középiskolai tanulókat ezektől elzárni. A felügyeletet és az azzal járó felelősséget

legcélszerűbbnek találom azonban a szülőkre ruházni. Felhívom ennél fogva, hogy tudósítsa a tankerületéhez tartozó középiskolák igazgatóit, hogy csak azon tanulóknak adjanak engedélyt a «Magyar Athletikai Club» versenyein való részvételre, kik szüleiknek a részvétel iránti írásbeli kívánságát fölmutatni fogják.

Budapest, 1885. márcz. 25.

A miniszter meghagyásából:
Dr. KLAMARIK JÁNOS,
min. osztálytanácsos.

A miniszter szava.

Hatalmas, messze kiható szavak azok, melyeket Magyarország művelődési ügyeinek vezére a fentebb közölt rendeletben a tanuló versenyeket illetőleg mondott. Irányadó nálunk, újító nagy eszme van e pár sorban: «Nem látván e gyakorlatokban (a tanuló

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

STREITMAN GYULA †.

(1856—1885.)

Egy rövid munkás élet vesztét fájjalja a főváros úriosztályának ifjúsága. A széles körben ismert és mindenkitől szeretett jó fiú és lelkiismeretes hivatalnok Streitman Gyula pár napi szenvedés után megszűnt élni. Ott érte a kérérlhetlen halál, hol a munkás életnek jutalma, a nyugodt családi élet lett volna része.

És a betegség is, mely vesztét okozta, nem könnyelműség következménye, hanem szülőitől örökölt tüdőbaj volt. — Atyja, az iparos körben ismert Streitman József is tüdőbajban halt el, valamint anyja is.

Streitman József a fővárosi központi ipartársulat alapítója, egyike volt a nálunk oly ritka példányú iparosoknak, kiknek munkássága saját munkakörükön belül (S. kötélgyáros volt) mindent elvégezve, a magasabb ipartügyekkel is foglalkoznak. A ma is virágzó egylet alapításán kívül sokat köszönhet S. József munkásságának az iparos kör alakulása is.

Ily atyához méltó fiú volt Streitman Gyula is, ki középiskoláit és a kereskedelmi akadémiát Pesten végezve, az atyja által alapított pénzintézetnél volt alkalmazva utóbb mint pénztárnok. Streitmant hivatalnoktársai úgy ismerték, mint a legkitünőbb szakembert és ép erről győződtek meg az athletikai club tagjai is, hová sikerült őt pénztárossá megnyerni.

Az athletikai club volt egészséges korában a legkedveltebb időöltő helye, hol vig kedélye mindig vidám kört vont maga körül.

Streitman katonai kötelezettségének mint egy éves önkényes telt eleget s tisztí rangot is nyert, de az egyenruhát soha sem szeretette úgy, mint a polgárit.

Streitman az athletikai clubnak nemcsak rendes pénztárnoka, hanem lelkes tagja is volt. A gyakorlatokon és versenyeken rendszeren részt vett és mint ügyes boxolót ismerték a tagok. — Hogy mennyire szerették kollégái, leginkább kitűnt díszes temetésén, hol a számos testgyakorló-egylet, melyeknek tagja volt, díszes koszorúkkal jelent meg.

A «Neptun» evezős-egylet kirándulása Szt-Endrére.

Igazi evezős embernél a fővárosban oly bevett szokás husvét napján Szent-Endrére evezni, mint a vidéki atyafinak Szt-István napján a fővárosba jönni s én, mióta tudom a stroke és bow jelentőségét, nem maradtam el ezen kirándulásról.

Ez idén annál nagyobb érdeklődéssel néztünk husvét vasárnapja elé, mert a «Neptun» egyletnek ez volt első nagyobb kirándulása. Nagy volt tehát a mozgalom a megelőző napokban a tagok között. Aláírási ívet bocsátottam ki, hogy a résztvenni óhajtok jelentkezessenek s hogy a kellő intézkedést előre meg lehessen tenni. Béla barátom a bor és kenyér beszerzését vállalta magára, míg én a többi elemőzsiát vásároltam meg. — Az időjárás oly rosszra fordult, hogy kezdtem aggodni a kirándulás sikerülte fölött s a legjobb esetnek tartottam, ha csak egy pair-oar csapat fog indulni.

A kirándulás napját megelőző napon úgy állapodtunk meg, hogy Béla reggel 7 órakor a Bombatóren, én pedig a lipótvárosi állomáson szállunk a «Fecské»-re, míg a többiek részint a vámháznál, részint az eskütéren szálltak fel a Császár fürdőig szóló jeggyel.

Hideg szél fújt s én türelmetlenül vártam a gőzhajót s már-már kezdtem boszankodni, hogy a sok süttet nem lesz a ki meg-
egye, mert a hajó fedélzetén nem láttam egy lelket se, Béla

versenyében) *kellő felügyelet mellett egészségügyi és fegyelmi szempontból veszélyt, nincs szándékom a középiskolai tanulókat ezektől elzárni.*

És e szavakra szükség volt! Magyarország legrégibb, legtekintélyesebb egyesületének a «Nemzeti torna egyesület»-nek választmánya ezen szavakkal ellenkező véleményben éppen egészségügyi és fegyelmi szempontból óhajtotta meggátolni a tanulóknak az atletikai club versenyén való részvételét. Azon torna-egyesület választmánya mondja ezt, melynek felügyelete alatt foly a tornatanító képzés, melynek véleménye nem kicsinyes dolog, mert tőle függ részben, hogy a testgyakorlatok apostolai mily elvek szerint nevelik az ország ifjúságának testi erejét.

És valljuk be mindjárt, ezen elvek sok részben félszegek. A nemzeti torna-egyesület tornatanító tanfolyamán a tornázás tanítása olyan egyoldalú és olyan gyarló utánpótlás a már hazájában is változott régi német rendszernek, hogy e most köztudomásra jött ősi elve nem az egyedüli a tanítás terén. — Hanem hagyjuk ezt! A bajt belátják mindenütt s csakhamar egy mindenre való modorabb és a magyar szellemnek is megfelelőbb testgyakorlati tanmód fog nálunk is meggyökeresedni.

Nem akarunk most visszatérni azon lapunk első számától folyton hirdetett elvek fejtegetésére, melyek különösen a nevelési testgyakorlatot illetik, csak örömmel üdvözljük azt az eredményt, melyet, szerénységgel nélkül mondhatjuk, részben sorainknak köszönhetünk. — Ha semmi más eredménye nem lenne is a tanulók versenyének, mint e pár miniszteri szó, úgy is hosszú időkre nagy, állandó befolyással lesz ez a testi nevelésre.

Mit jelentenek röviden e szavak? Jelentik először annak az elzárkózottságnak elítélését, melylyel a nemzeti torna-egyesület évek óta elszigetelt magát minden testgyakorlati újabb mozgalmától, különösen az atletikától. — Főképen elítéli pedig a miniszteri rendelet a nemzeti torna-egyesületnek a növendékek tornatanításánál követett elveit. Továbbá a legkeményebb megrovást olvashatják e sorokból azok, kik ismerik a nemzeti torna-egyesületnek az atletikai club iránt minden időben tanúsított merev, visszatartó, minden kollégialis vonzalomtól ment indulatát. E magas helyről jött ítélet mellett nem kisebb jelentőségű a budai torna-egyesületnek mult számunkban közölt átirata, mely hasonló szellemben szól a nemzeti torna-egyesületnek e felfogásáról.

Azt hisszük, ez erős két ítéletnek rövid időn meg lesz legalább az a hatása, hogy a sport-közönség tájékozva lesz azon téves irányról, melyet a régen oly jó nevű nemzeti torna egyesület jelenleg követ. Azt azonban semmiesetre sem várhatjuk, hogy rövid időn ez irányt az egyesület megváltóztassa, de minél több ily blamage-a lesz, annál hamarabb fog a helyes útra térni. És különös, az ország valamennyi torna-egyesülete kisebb nagyobb mértékben felöleli az atletikát, csak a nemzeti torna-egyesület idegenkedik tőle. Bár az idei ünnepélyén már ő is rendez gátversenyt. (!)

Köszönet és hála tehát Magyarországnak kultuszminiszterének, hogy hatalmas szavát felemelte a haladás, a tökéletesedés nevében, az elzárkózottság ellenében.

A tornázás fajtái és más testgyakorlások.

(Folyt. és vége.)

8. Úszás csak a 8 éven felül levő ép testű gyermekeknek veheti kezdetét, de gyermekek egyáltalában ne úszsának egyhuzamban sokáig és a magasról vízbe ugrásokat igen mérsékelten gyakorolják. Mély vízbe csakis kellő ellenőrzés mellett, felnőtt, jó úszók jelenlétében, csak a már jól úszó gyermekek engedhetők. 15 foknál hidegebb vízben csak felnőttek úszhatnak, de azoknak is káros hatású a 10 foknál is kisebb hőmérsékű vízben uszkálás. Naponta csak egyszer tanácsos úszás végett fürdeni, erre legalkalmasabb a délelőtt 9—11 órai és a délután 4—6 órai időköz. Legcélszerűbb a szabályos úszási módot (békauzást) elsajátítani és a hanyatt úszást begyakorolni, mert ezen móddal kevésbé fárasztó és balesetekenél, vízszodraba jutáskor tovább ki lehet tartani a gyengébb testűeknek is. A kitarító úszáskor vagy a hidegebb vízben úszáskor fagygyúval kell bedörzsölni a testet. Evés után csak két óra multával tanácsos úszni, úszás után pedig melegen öltözve negyedórai sétálás kell, azután enni keveset. Tornázni csak kiméletesen szabad az úszást követő két órai pihenés után. Úszást össze kötni erős evezéssel nem célszerű, de ha éppen ladikázással történik az úszva fürdés, akkor okvetlenül ruhát kell ölteni minden ladikba szálláskor, különösen ha nap sem süt vagy ha keményen melegít. Úszáskor az egész fej is benedvesítendő, de valami könnyű sapka vagy kalap használása gyakrabban szükséges.

9. Velocipedezés egyáltalában 13—14 éven alul lévő gyermekeknek nem való, mert azoknál könnyen i-ézhethet elő lágyékmirigy-

barátom szintén ily kétséges helyzetben csak azon gondolkozott, hogy a magával hozott kenyérből és borból nem lesz, a kinek urvacsorát adjon.

A hideg szél elől a hajó belsejébe mentünk, s nagy meglepetésünkre ott találtuk még 6 társunkat. Mi megörültünk, hogy a magunkkal hozott elemőzsiáknak most már lesz gazdája s ők megörültek, hogy lesz mit enni, inni, együttesen pedig örültünk azon, hogy a kirándulásból még is lesz valami.

Rendes fuvézerünk még át sem szállított a Császárfürdőtől a szigetre, már Béla, művezetői jogánál fogva azonnal csapatokba osztotta a legénységet, mely szerint az egyik csapat outrigger-gig négyes hajóban Csizik Béla parancsnok kormányzata mellett következőkből állott: 4-es Mészáros Ferencz, 3-as Piday Béla, 2-es Perger Ignác, 1-es Várady Gábor; míg a másik csapat outrigger-gig pair-oar hajóban Földváry József kormányzata mellett 2-es Rauchbauer Antal, 1-es ifj. Ádám Károly parancsnokból állott.

A hőmérő 5 fok meleget mutatott s a mellett északi szél fújt, de azért egyik arcán sem lehetett látni, hogy gondolkozna, vajjon menjen-e, nem-e? Mindenki sietett öltözködni. A rendes evezési egyenruhán kívül sweater-t húztunk fel, míg a nadrágból csak a térdig érőt vettük.

Nyolcz órát ütött az óra, mikor a négyes csapat elindult, — a pair-oar 5 percczel előbb ment el — átlag 28-as csapással evezve.

Egy és félórás folytonos evezés után elértük a «romokat» s ott kikötöttünk reggelizni, vagy a mint Béla mondta, az urvacsoráját bevenni, de meg azért is, hogy egy kicsit megpihenjünk, mert hát a kirándulásnak nem volt célja bravour-evezést felmutatni.

Miután csónakjainkkal a parthoz menni könnyűségénél és szerkezeténél fogva nem lehetett volna, gondoskodtunk egy kiszálló

alkalmatosságról, a mit magunkkal vittünk. Ez pedig állott egy másfél méter hosszú deszkából, a melynek egyik végébe két lábat lehetett besröfolni. — Ezen deszkát, mely a hajó orrában kényelmesen elfért, az 1-es kivette, a lábakat besröfolta s egyik végét a szárazra, a másikat pedig lábával a vízben erősítette meg. Így szálltunk ki egyenkint, a hajót mindig egy üléssel tovább hozva a kiszálló deszkához s mikor mindnyájan kiszállottunk, a csónakot kézzel-kézre adva, vettük ki a vízből a szárazra (ugynevezett angolosan). Midőn már így a szárazra szálltunk, Béla barátunk a romok oldalánál kiterítette plaidjét s arra letelepedtünk. Egyszerre mindenki csak az evésre és ivásra gondolt. — Én egy üveg ménesit pártfogásomba vettem, hogy azt előzlelőnek egyformán kiosztthassam. Miután csak egy poharunk volt, csak egyenkint ment a dolog, lelkiismeretesen kimérve mindenkinek egyformán az öt megillető részt, csak Béla Nro 2-vel tettem kivételt, a kinek, mint monda, jelenleg csak vörös bort szabad inni s így ő reá két porció jutott. Kárpótlásul lemondott a fehérről.

Míg ez szép lassan megtörtént, Béla barátunk a sültet, kenyeret és a sajtot bontogatta ki s azt is testvériesen megosztva, derekasan befalatoztunk s a ki kevesellet, azzal vigasztaltuk, hogy majd kárpótolhatja magát Szent-Endrén.

Egyszerre csak hallatszik a parancsnok jelzava: «Gyerekek, 10 óra van, gyerünk!» S mi szó nélkül felszedelőzködve, ugyanazon sorrendben beszállottunk a csónakokba s útnak eredtünk Szt-Endre felé. A pair-oar a budai oldalon előre ment, míg mi a négyessel csakhamar átvágtunk a szent-endrei szigeti oldalra.

Közvetlen Szent-Endre előtt egy kis versenyt is provocált a pair-oar, de oly rossz vízben evezett, hogy már e miatt is hátul kellett maradnia.

A gőzhajó állomásánál kötöttünk ki s első gondolat is az volt,

gyuladásokat, lábízületi bajokat, sőt benső sérveket is. Különösen a nehezen hajtható háromkerekes velocipédek szokásosak gyermekeknek, mert a kétkerekűek megülése veszélyesebb, ezért a gyermek-velocipédek használása csakis kemény síma talajon engedhető meg. Nagyobb utak bejárása csakis oly velocipédeken tanácsos, melyeknek tengelyhüvelyében golyós szerkezet van és az egész gép könnyebb fajta.

10. Nyílazás szintén nevezhető külön testedzésnek, a mennyiben ez a gyermekeknek az, a mi a felnőtteknél a löfegyverrel való célzólövészet, sőt ennél is több, mert a nyíllal való bántás határozó tan edző foglalkozás is, nemcsak szórakoztató mulatság. A gyermeknyíllak mogoró pálczából, vagy nyírfa abrincs darabából készíttetnek félhold alakúra görbítve és erős madzaggal a végeik összekötve. A nyílvezető nádból, egyik végén viasz vagy szurokkal terhelve. Törőszati szempontból sokkal többet ér az a nyíl, a melynek nincs puska ágya, a mibe a nyílvezető teendő.

11. Korcsolyázás szintén csak a 8 éven fölül levő gyermekeknek engedhető meg. A gyermekeknek inkább való a vajúlatszerűleg köszörült és egyenes talpú korcsolyák. Halifaxok csak az ügyes nagyobb fiúknak és felnőtteknek való. Korcsolyázás után pár órai pihenés folytán is csak ki-mérvű tornázás engedhető meg. Gyermekek korcsolyázása egy óránál tovább ne tartson, de ezen idő alatt is leveendő a korcsolya, mihelyt a lábfej mint egy érzéketlenné vált a hideg miatt, vagy a szíjak szorítása miatt. A korcsolya levetése után a lábbal gyors tipegés végzendő. Fűtött szobába csak azután kell menni, ha az egész test már némileg lehűlt vagy a dermedtségből felmelegedett mérsékelt mozgással. Gyermekek egyáltalában csak sekély vizű jégen korcsolyázzanak és kell rajta külön csuszkáló helynek is lenni, hova korcsolyázó nem lép.

12. Evezés sandolinban vagy versenyladikban csak felnőtt ifjaknak és férfiaknak való. Szélesebb csónakokban is erőteljes evezés káros hatású 15 éven alul levő gyermekeknek, de ladikba ültetni és ott könnyű játékszerű lapáttal eveztetni kellő felügyelet mellett a kisebb korú gyermekeket is czélszerű, mert a víz fölött levő légáramlat üdösége, a mérsékelt mozgás felelte erősít, azonkívül a ladik ingása és a vízfolyás nézése edzi az idegeket.

13. Lovaglás csak a 13 éven fölül levőknek való. A 6—12 éves gyermekeknek lóra ültetése veszélyes következményekkel járhat nemcsak a leesés könnyen beállhatása miatt, hanem a még eléggé nem edzett testi és lelki állapotok miatt is.

14. Tánczra az alapokat már a 8 éven fölül levő gyermekeknek is le kell rakni, de a tornázáskor. Illetőleg a táncmozdulatokhoz hasonló tornaszabadgyakorlatokat el kell sajátíttatni velük,

minők a forgó lépési, gyors álláscserélési, szökdelési gyakorlatok. Rendes tánczfigurák elsajátítására elegendő előgyakorlatok a fentiek. A zenei ütemérzékét is szépen kilehet fejleszteni a rendes tornázáskor a helyes vezérlésekkel. A gyermekbáloknak a nevelési tornázás elvéből helyeslői nem lehetünk.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről.

(Folytatás.)

Egyleti életünk az élénkség és tevékenység képét nyújtotta. Csónakjaink részint csónakdánkban, részint a margitszigeti csónakházban voltak elhelyezve és mind a két helyen sűrűn használtattak. Tanúskodik erről kirándulási naplónk, mely szerint a kisebb-nagyobb kirándulások száma a korábbi éveket tetemesen felülmulta.

Legnevezetesebb s külön felemlítésre méltó kirándulás a dr. Kiss Károly, dr. Csorba Ferencz, ifj. Jókai Mór, Forster Kálmán és Weninger Vincze urak Passau—budapesti útja augusztus havában a Deák Ferencz csónakban, melyet dr. Csorba Ferencz ur humoros irányban irt és nyomtatásban is megjelent útleírásával megörökített. A szerző e művét egyeletünknek ajándékozván, nem mulasztajuk el érte e helyen az egylet köszönetét tolmácsolni.

Az evezési évad folyamán a vizsgáló bizottság előtt, melynek Fülepp Kálmán igazgató és Radisits György pénztárnok elnöklése alatt tagjai: Csizik Béla, dr. Hausser Adorján, Mészáros Ferencz, Jankovich István és dr. Szohner Lajos urak voltak, hat tag, névszerint ifj. Ádám Károly, Csuka Lajos, dr. Csorba Ferencz, Balzám Győző, ifj. Jókai Mór és Magyarévits Ljubomir urak tették le a jártassági vizsgát.

A június 22-iki evezőversenyen, mint már előbb jeleztük, egyeletünk három négyes egy pair-oar csapattal és egy race-skiff-fel volt képviselve.

A csapatok a következők voltak:

I. Priczi race-skiff (Mészáros Ferencz ur tulajdona). Evezős: Mészáros Ferencz ur.

II. Sirály inrigged négyes (a Hunnia csónakázó-egylet tulajdona). Kormányos: Csizik Béla; evezősök: br. Feilitzsch Arthur (4), dr. Piday Béla (3), Perger Ignác (2) s ifj. Jókai Mór (1) urak.

III. Villám outrigger négyes (a Nemzeti hajós-egylet tulajdona). Kormányos: dr. Hausser Adorján; evezősök: Mészáros Ferencz (4), ifj. Ádám Károly (3), Saxlehner Andor (2) és Csuka Lajos (1) urak.

IV. Hajnal outrigger palánkos négyes (a Nemzeti hajós-egylet tulajdona). Kormányos: Csizik Béla; evezősök: br. Feilitzsch

hogy Giliczterhez menjünk ki ebédelni, — a csónakázók Megváltójához.

Mily nagy volt azonban a meglepetés, midőn a hajóállomási matrótól hallottuk a szomorú hírt, hogy előtte való napon Giliczter korcsmája, malmával, kuglizójával és szép verandájával együtt leégett. — Szegény Giliczter! — hangzott egyszerre mindenki ajkáról. Hová megyünk most enni? másutt be sem engednek bennünket, ott pedig mily szívesen látott vendégek voltunk. A falra évről-évre felírtuk volt az első kirándulást és a kirándulók neveit s most annak emléke is oda veszett.

Sok gondolkozni való időnk nem volt, mert már délutánra járt az idő. Elmentünk tehát korcsmát keresni, de az egyikbe azt mondták, hogy már rég elmúlt ebéd ideje, a másik helyen csak bort kapni, a harmadikban pedig tavasz óta csak kávé mérnek, míg végre egy hajadon a «Vadászkürt»-be utasított bennünket, a mely fogadó állítólag a legelőkelőbbek egyike Szentendrén.

Tehát lassan előre mind a «Vadászkürt» be.

Vigan mentünk, hogy most már lesz ebédünk, azt gondolva, hogy legalább is a budapesti «Vadászkürt»-ben leszünk.

A korcsmáros leányán, a szép Eugenián kívül nem találtunk ott egyebet. Talán azt gondolták, hogy valami haramiák vagyunk, mivel olyan dreszt, mint a «Neptun»-nak van, még Szent-Endrén nem láttak s ezért egész szárazon felelt a szép kisasszony, hogy se bor, se szíveség.

De már olyan nincs, mi nem megyünk egy lépést sem addig, míg ebédet nem kapunk — volt válaszuk. Mután leginkább csak sweaterben voltunk, annak pedig egy zsebe sincs, talán azt gondolták, hogy ha zsebünk nincs, tehát pénzünk sincs. A kormányos, a ki valamivel később jött, legalább is 10 zsebbel ellátott kabátjában, még nem volt látható, csak miután megjött, imponált a sok zseb, mert egyikbe mégis lesz talán pénz — gondolták magukban.

Béla Nro 2 kézzelfogható udvarlásának köszönhattuk, hogy nagy nehezen mégis kaptunk ebédet, vagyis inkább megígérték, hogy egy óra múlva lesz borjúszelet, de csónakász-csusztát nem tudott még Béla sem kieszközölni. Nehogy felültessenek bennünket, megváruuk, míg a húst meghozatták a mészárszékből s azután egy kis sétára indultunk a Duna partjára.

Alig mentünk néhány perczig, evező-csapások ütötték meg füleinket. Körül nézve, a Hunnokat pillantottuk meg egy négyes hajóval. — Bevártuk őket s megérkezésüket egy általános «éljen»-nel üdvözlők.

Az ebéd miatt átért szomorú tapasztalatokat előadva, hozzánk csatlakoztak azon reményben, hogy a hol 8 ember kap enni, ott kap még 5 Hunn is ebédet s nem tudom, hogy azért-e, mert nekik mindegyikőjüknek kabátjuk volt, sőt a kormányosnak még kettő is, — vagy más okból, denique nekik azonnal kilátásba helyeztek egy tál pecsenyét s bizony nem soká kellett várniok, mert alig hogy mi elvégeztük, azonnal táltatták nekik is az ebédet. Pohár szó mellett megért a beszéd, persze csónakász-dolgokról, mindegyik a magát dicsérve, mint a cigány a saját lovát. Délután 4 óra volt, mikor a Hunnoktól búcsút véve, csónakunk után néztünk s megindultunk Pest felé s 1 és egy negyedórai evezés után kis margitszigeti csónakdánkban kikötöttünk. — S hogy jó kondiczióban érkeztünk, mutatja az, hogy másnap már újra találkoztunk a vizen, emlegetve a kirándulás sikerét.

Azt hiszem, az évad folyamán többször fognak a «Neptun» tagjai Szent-Endrénre randolni, különösen ha juniorjai, a kik már most is 18-an vannak, elég jártasságot szereznek maguknak s azt hiszem, e lap hasábjain lesz alkalimam oly kirándulást is leírni, a mely nemcsak borról és pecsenyéről fog szólni, de egy sportszerű evezés eredményéről is.

Evezőt helyre.

MÉSZÁROS FERENCZ.

Arthur (4), dr. Piday Béla (3), Saxlehner Andor (2) és ifj. Jókai Mór (1) urak.

V. Gerle pair-oar kormányos nélkül (a Nemzeti hajós-egylet tulajdona). Evezősök: Mészáros Ferencz (2) és ifj. Ádám Károly (1) urak.

Az I. számú versenyt az egyletünk által alapított vándordíjjal Hintermann Henrik ur, a bécsi Turner-Ruderc'lub tagja nyerte első ízben, tehát még kétszer tartozik e díjat megvédeni, a II. és IV-iket a pozsonyi hajós-egylet, a III-ikat a bécsi «Pirat»-

áldozatkészségükért nem csak egyletünk, de a magyar evező-sport minden híve is kívált, a miért jóformán biztos vereség tudatában mégis felvették a küzdelmet a bécsiek legkitünőbb, elsőrangú evezős-ivel. (Vége köv.)

VERMES NÁNDOR.

(Arczképpel.)

Magyarország egyik legjelesebb sportsmanének arczképét és életrajzát mutatjuk be olvasóinknak Vermes Nándor arczképével

VERMES NÁNDOR.

egylet, az V-iket a mi egyletünk nyerte. (A részletes adatokat lapunk múlt évi folyamában már közöltük. Szerk.)

Egyletünk nagy áldozatot hozott akkor, midőn egyedül azon czélból, hogy a verseny sikerüljön és a résztvevő egyletek ellenfél nélkül ne maradjanak, erejét túlhaladó számban állított ki csapatokat, minél fogva ugyanazon evezősök kénytelenek voltak több versenyt is végig evezni. Az erő e túlfeszítésének következménye lőn az, hogy az V. számú díjon kívül más díjat el nem vihettek. Valóban halálával tartozhat a versenyző uraknak

és életrajzával. Vermes Nándor o'y kiváló eredményeket mutatott föl már eddig a testgyakorlatokban, hogy behatóbb méltatása erkölcsi kötelességünk, a mit annál örömebb teszünk, mert Vermes ur nemcsak barátja lapunknak, hanem egy «Herkules»-díjnak is nyertese.

Vermes Nándor azon kiváló erők közé tartozik, kik a testgyakorlatok különböző nemeiben jártasak s az ő neve a magyar tornászok és athléták között mindig emlékezetes fog maradni. — Ep ugy Nándor, mint bátyja Lajos a testgyakorlatok mellett kü-

lönösen a zenét szereti. Nándor szépen játszik zongorán és jelenleg a zenetanodában képzi magát. Különböznél végezte a keszthelyi gazdasági akadémiát.

Vermes Nándor rövid életrajzát a következőkben adhatjuk: Született Szabadkán 1862. febr. 19-én. Atyja ugyancsak Nándor, 63 éves korában 1881-ben halt meg. Erős edzett ember volt, elnöke a vidéki sport-egyleteknek, kitől már gyermekkorukban kedvet kaptak fiai a testgyakorlatokra. A Vermes fiúk anyja, szül. Hüppmann Alojzia ép egészséggben még bizonyos hosszú időn sok dicsőségét éri meg jól nevelt fiainak.

Nándor elemi iskoláit Szabadkán, a gymnasiumot Pesten végezte. Keszthelyi tanulásakor az ottani torna- és vívó-egyletnek legelkessebb tagja volt és sok részben neki köszönhető, hogy ez ekkor nem igen virágzó együletet új életre keltette.

Vermes Nándor a tornázást 1875-ben kezdé a N. T. E. helyiségében és itt is aratta legszebb diadalait. Ez együleten kívül még számos sport-egylet tagja. Különösen szereti a vadászatot és Szabadkán jó lövő hírében áll.

A komoly testgyakorlatok mellett Vermes Nándor kedvvel és ügyességgel űzi az equilibrista gyakorlatokat és a kötéltánczolás. — Mindezek mellett ügyes lovas és jó koresolyázó. Mindeme jó tulajdonainak legmáltóbb igazolója az a győzelmi sorozat, mely 44-szeri diadalát bizonyítja.

Vermes Nándor testének arányosságát képünk eléggé kiténteti, de sportérdekű tudni nagyságát és súlyát is. Magassága 172 cm., súlya 77 kg.

A «Magyar Athletikai Club» nyilvános viadala 1885. május 17-én (vasárnap) d. u. 1/2 3 órákor.

(Hivatalos.)

I. *Távverseny.* Nyíltverseny. Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet műkedvelő tagja. Győztes, ki 30 perc alatt legnagyobb útát (legtöbb kört) hagy hátra. — («Go-as-you-please»). Elsőnek egy. ezüst érme és tisztelet-ajándék, másodiknak bronz érme.

II. *Kezdők vasparipa (bicycle) versenye.* Nyíltverseny. Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet műkedvelő tagja. Távoltság 1609 m. Pályát 5-ször körül. Kezdőknek azok tekintetnek, kik a vasparipázást csak egy év óta gyakorolják és nyilvános vasparipa-versenyben első díjat nem nyertek. Első beérkező a club ezüst érmét, a második bronz-érmet nyer.

III. *Súlydobás magasba.* Zártverseny. Résztvehet a M. A. C. minden tagja. Súly 12 kgr. Minden versenyzőnek minden magasságnál 1 javító dobás engedetik. Ki ugyanazon magasságban a nádat kétszer ledobja, eláll. A verseny 2 m. táv. és magasságnál kezdődik. Győztes az, ki a súlyt legmagasabbra dobja. A dobás ugró deszkáról történik. A ki a deszkáról dobás közben vagy utána előrelép, ezt a dobást elveszti. (Ismétlés esetén eláll.) Elsőnek ezüst, másodiknak bronz-érme.

IV. *Bajnoki távolugrás.* (Harmadik vetélkedés.) A bajnoki mértéket 570 cm. távoltságnak átugrása képezi. Ha a legnagyobb ugrás is ezen alul marad, akkor ez nem bajnoki, hanem csak egyszerű versenynek tekintetik. Díjak: a) győztes, ha a bajnoki mértéket elérte, a club ezüst érmét s a bajnokjelöltséget nyeri, illetőleg megtartja s reá nézve a M. A. C. bajnoki szabályai kötelezők. A második győzelemért a club ezüst érmét, a 3-ik döntő győzelemért állami aranyérmet, serleget és bajnoki címet nyer. b) 538 cm. távol-ágnak átugrása, a M. A. C. ezüst érmével, c) 507 cm. távol-ágnak átugrása pedig bronz-éremmel díjazatik. Ezen alul nincs díjazás. Minden vetélkedő — a próba-ugráson kívül — három ugrást tehet: a próba-ugrás azonban nem kötelező és nem számít.

Előre esés az ugrásban jó, visszabukás nem számít. Három ugrás közül a legjobb számítatik.

Védő: gr. Kinszky Nusi, bajnokjelölt.

V. *Gátverseny.* Zártverseny. Résztvehet a M. A. C. minden tagja. Táv. 320 m. (pályát egyszer) 10 gáttal 95 cm. magassággal. Elsőnek egy. ezüst-érme, másodiknak bronz-érme.

VI. *Magas ugrás.* Nyíltverseny. Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet műkedvelő tagja. Az iram tetszés szerinti, az elugrás a deszkáról történik, (melynek magassága az eredményből levonatik.) A deszka távoltsága az átugrandó nádtól 120 cm. A ki a nádat ugyanegy magasságban kétszer leüti, vagy talpával sodorja, vagy ugyanazon magasság átugrásánál kétszer leesik, eláll. Egyenlő legmagasabb ugrás esetében a versenyzők kíváratára 1.50 cm. magasságnál a verseny újra kezdődik. Első egy. ezüst-érmet és tisztelet ajándékot, második bronz-érmet nyer.

VII. *Elnökségi díj.* (Sik futás.) Zártverseny. Táv. 913 m. Díjak: elsőnek a club ezüst érme és ha a távot 11 mp. belül futja meg, a M. A. C. elnöksége által felajánlott tisztelet-díj adatik; másodiknak, ha a távot a kitűzött időn belül befutja, bronz-érme adatik.

VIII. *Nagy vasparipa (bicycle) verseny.* Nyílt verseny. Résztvehet minden magyar testgyakorló és sport-egylet műkedvelő tagja. Távoltság 6436 m. Első díj a club ezüst érme és tisztelet-ajándék, másodiknak bronz-érme.

IX. *Nemzetközi akadály-verseny.* Nyíltverseny. Résztvehet minden testgyakorló és sport-egylet műkedvelő tagja. Távoltság 201 méter. 6 akadálylyal. — Az akadályok következők: a) egy 4 m. széles árok; b) egy 2 m. széles árok, utána 1 m. magas sövény; c) egy 3 m. széles árok; d) egy 1 m. magas sövény és 1 méterrel tovább egy 1 m. 10 cm. magas sövény; e) egy 2 m. széles árok, f) 2 m. széles árok, utána 1 m. magas 60 cm. széles fal és ezután 2 m. széles árok. Díjak: elsőnek ezüst-érme és tisztelet ajándék, másodiknak bronz-érme.

X. *Sik-verseny.* Zárt verseny. Résztvehet a M. A. C. minden tagja. Távoltság 1609 m. Elsőnek egy. ezüst-érme, másodiknak bronz érme.

XI. *Athletikai gyakorlatok.* Műgyakorlatok, magánversenyek, súly-emelések, birkózás stb. stb. Mindezek részvételére a helyszínen jelentkezhethet.

XII. *Tanulók versenye.* Táv. 320 méter. Tiszteletdíj az elsőnek s ha legalább hatan indulnak, úgy tiszteletdíj a másodiknak is. Nyitva 16 éven alóli középiskolai tanulóknak. Tét nincs.

XIII. *Vigas-verseny.* (Futás sik pályán.) Versenyezhetnek mindazok, kik a viadal napján első díjat nem nyertek. Nevezés a helyszínen az egyület titkáránál. Távoltság 150 m. Első beérkezőnek a tiszteletdíjat a tagok adják.

A viadal Budapestén, a M. A. C. Ludovica-academiai rendes versenypályáján (Orczy-kert) 1885. május 17-én d. u. 2 óra 30 perczkor fog megtartatni.

A nevezési határidő május 9. este 8 óra. A nevezések, melyeknek az illető verseny megjelölésén kívül — tartalmazniok kell még a versenyző vezeté- és keresztnévét, polgári állását, lak-helyét és versenyszíneit — a kiűzött határidőn belül, írásbelileg, zárt borítékban, a melyen, hogy nevezést tartalmaz, megiegyzendő, — a tét csatolása mellett — a Magyar Athletikai Club titkárságához Budapestén (üllői út 7. sz. I. em. 2.) vagy esténként a gyakorlatok alatt a nemzeti lovardában adandók be. — A nyílt versenyek legkevesebb három közreműködővel tartatnak meg.

Az I., VI., VIII. számok alatti nyíltversenyeknél a tét 3 frt, a nemzetközi viadalnál 5 frt és a kezdők vasparipa versenyénél 1 frt. Zártversenyeknél tét nincs. — A versenypropozíciókban nem szabályozott kérdésekre nézve a M. A. C. általános szabályai irányadók.

A viadal bármely időben is megtartatik.

Kelt Budapestén, a M. A. C. igazgató választmányának 1885. év ápril 9-én tartott üléséből.

Dessowff'y Arisztid,
alelnök.

Vermes Lajos,
titkár.

(Nem hivatalos.)

Röviden csak azt jegyezzük meg e második kiadást ért versenypropozíciókra, hogy nem érdemelte meg az atletikai club elnöke, gróf Esterházy Mihály, hogy a nagy versenybizottság és a választmány ált. elfogadott és neve aláírásával közzétett versenypropozíciókat minden ok nélkül megváltoztassák. — E sport-szerűtlen második versenysorozatban ezenfelül még számos, a club tekintélyének ártó komikus pontot is találhatunk. Így az újabban felvett 30 percznyi sikversenyénél nagyképszerűséggel zárjelbe van téve, hogy «lehet menni, a hogy tetszik», holott ki fog járni 30 percz versenyben, ha futni is szabad. Komikus maga a «vasparipa» szó is. Nem látjuk át, hogy miért kellett ép e nálunk éppen nem kedvelt elnevezést tenni a velocipéd helyére, midőn a M. A. C. mindig az utolsót használta. Az *athléta gyakorlatok* című pontot pedig, azt hisszük, ha csak egy kissé komoly sportszerű jelleget akar is adni a választmány a versenynek, elfogja hagyni. Hisz mi lenne e pont más egy komoly versenyen, mint időtöltő bohóczkodás a laikus közönség mulattatására. A tanulók versenyénél igazán bosszantó, hogy míg az első propozícióban a távoltság az angol gyermek-versenyeknél állandóan bevett 300 yardban (275 mt.) állapított meg, addig most 320 méterre emeltetett fel. Ez által az első, mindenkitől érdekel várt tanuló-verseny elvesztette legnagyobb érdekét, mert az elérendő eredmények nem lesznek összehasonlíthatók az angol gyermekekével. De még ha mind e változtatások jók is volnának, egy kiírt programmon változtatni akkor sem lett volna szabad,

mert az egész világ sportszabályaival ellenkezik ez. S igen rossz szolgálatot tett a M. A. C.-nak az, a ki ezt az új programot készítette. Kivánjuk azonban, hogy ennek dacára sikerüljön a viadal.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük, olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 11609. számú rendeletében megengedni méltóztatott, hogy a *középiskolai* tanuló ifjúság a Magyar Athletikai Club viadalaiban résztvehessen, ehhez azonban mindenkor a szülők engedélye szükséges.

A **«Magyar Athletikai Club»** folyó hó 9-én tartott választmányi ülésében titkárrá Vermes Lajos, pénztárnokká Györffy Aladár választatott meg. A gazdasági bizottságba Lisznyai Tihamér, Takács Győző és dr. Rácz Géza, a tanügyi bizottságba Asbóth Jenő és Vermes Lajos választatott meg. A választmány elhatározta, hogy a Kolozsvári Athletikai Club tavaszi viadalára, a győztesek buzdítására 2 darab ezüst- és 4 darab bronzérmét ad. Abbeli reményében, hogy azok felajánlása által a fiatal egyesület lelkes tagjait az atletikai sport gyakorlására, alapos művelésére és terjesztésére buzdítani és serkenteni fogja, készséggel egyhangúlag megszavazta. A *napi sajtó* előzékenységének némi viszonzásául az egyesület versenyeinek tiszta jövedelméből 10 százalékot ajánl fel a hírlapírók nyugdíjintézete javára.

A **«Magyar Athletikai Club»** elnöksége örömmel vette tudomásul, hogy a «Kolozsvári Athletikai Club» megalakult; melegen üdvözlözi az új egyesületet és siet kifejezni legjobb szerencsekívánatait, hogy ujonnan létesített testvéregyesület mielőbb megizmósodjék és felvirágozzék.

A **«Magyar Athletikai Club»** versenypályája (az Orczy-kertben) minden magyar testgyakorló- és sport-egyesület tagjainak rendelkezésére áll, *pályahasználati jegyek* a titkárnál a club helyiségeiben (Nemzeti Lovarda) naponta az esti órákban kaphatók.

A **«Magyar Athletikai Club»** választmánya Vermes Lajos okl. tornatanár és vívómestert kérte fel a vívás és öklözés vezetésére. Gyakorlatok a kardvívásban hétfőn és pénteken, öklözésben szerdán este tartatnak.

Vermes Lajos,
a «M. A. C.» titkára.

A **«Neptun»** evezős-egylet folyó hó 12-én délután a Kis-Margitszigeten levő csónakdjában tartott választmányi ülésén az evezési idényt megnyitottnak nyilvánította s az evezési ügyek vezetésére az intéző bizottságot megválasztotta, mely bizottságnak tagjai lettek: Csizik Béla művezető elnök, továbbá dr. Hausser Adorján, Nérey Ödön, ifj. Ádám Károly és Mészáros Ferencz választmányi tagok, Beck Lajos és dr. Farkas Gyula urak. — Új tagokul bejelentettek: Piday Jenő, Szaczellár György és Vándory József urak. Ezután következett a csónakok elnevezése, mely következőleg állapított meg: Race négyes: Piroška. Training négyes: Ella. A két egyforma széles négyes egyik Duna, a másik Tisza. A széles pair-oar: Hableány és a keskeny pair-oar: Szt-Margit. Mészáros Ferencz skiffje pedig: «Huzd meg» nevet kapott. Végül pedig a «Nemzeti hajós-egylet»-nek azon szíveségéért, hogy kiszálló talpukat oly hosszú időre átengedték, jegyzőkönyvi köszönet útján köszönet átnyújtása határoztatott el.

(Nem hivatalos.)

Személyi hírek. Zalka Zsigmond, a kitiűnő távolugró a fővárosból Magyar Óvárra költözik. — Papp József hevesmegyei földbirtokos, lapunk jeles munkatársa, a jogtudói vizsgát kitiűnő eredménnyel letette. — Igali Svetozár még e hóban felvelocipezdik Duna-Szekcsőről a fővárosba. — Ivánka Pál, a «Magyar Athletikai Club» több versenyeinek győztese, megválasztott Pestmegye t. szolgabírájává.

A **«Magyar Velocipéd-Club»**, a főváros legfiatalabb testgyakorló egylete rövid időn oly szép virágzásnak indult, mely páratlan a maga nemében. Az egyesület már e hó eleje óta szép tágas gyakorló helyet rendezett be a IX. kerületi nyúl-utczai 41. számú telken, hol mindennap számosan gyűlnek egybe velocipezteni. Az egyesület két velocipédje a tagoknak és vendégeknek egész nap rendelkezésükre áll. Az egyesületi szolgálta és maguk a tagok is a velocipezésben mindennap oktatást adnak. E hóban már 7-en tanultak meg teljesen jól velocipezteni és most is 5 új tag gyakorolja magát. — Az egyesületi szép helyiségben közelebb tornaszereket is állítanak fel.

Dessewffy Arisztid urtól, a «M. A. C.» másodelnökétől a következő sorok közlésére kértünk fel: Tekintetes Szerkesztőség! A «Herkules» folyó évi 15 ik száma «Különféle» rovatában «tisztviselői állások» című közleményében azt méltóztatott híresztelni, hogy értesülése szerint a «M. A. C.» első alelnökségére fogok candidálatni s Reviczky Ambrus t. barátom a másodalelnökségre. Szemben ezzel, legyen szabad tudatnom, hogy a folyó évi február 28-án tartott választmányi ülést megelőző értekezleten — épen megfordítva volt szó ezen candidálásról, t. i. hogy az első alelnökségre Reviczky A. fog jelöltetni s e jelölés a tagok körében tudtommal máig sem szenvedett változást. Tekintve, hogy e téves hír épen a club hivatalos — s így helyesen értesültnék feltételezett — közlönye hasábjain jelent meg, kötelességemnek ismerem azt ezennel helyreigazítani; annyival inkább, hogy bármily megtisztelő lenne esetleges első alelnökké való megválasztásom, más irányban elfoglaltságom miatt, már a club érdeke tekintetéből sem fogadhatnám el azt. Kérek ezen nyilatkozatomnak a «Herkules»-ben helyt adni. Budapest, 1885. évi ápril 16-án. Kiváló tisztelettel: Dessewffy Arisztid.

Mészáros Ferencz, a «Neptun» tagja, «Priczi» nevű skiffjével folyó hó 12-én, vasárnap Szent-Endrére evezett. Reggel 8 óra 22 perczkor indult s egyenlő 26 os csapásokkal a «romoknál» volt 9 óra 47 perczkor és Szent-Endrére érkezett 10 óra 45 perczkor. Tehát az utat megállás nélkül 2 óra 23 percz alatt evezte be. — Ötögedórai pihenés után Szent-Endréről indult déli 12 órakor és a margitszigeti csónakdához ért d. u. 1 óra 20 perczkor, szintén 26-os egyenlő csapásokkal, kitiűnő kondícióban. — A vízállás 1 méter 47 cm. volt és nyugodt, meleg időjárás.

A magyar velocipéd-szövetség. A «B. K. E.» f. hó 14-én tartott közgyűlésén a «magyar velocipéd-szövetség» megalakulása kimondatott, az előmunkálatok vezetésére Kosztovits L., Vermes Lajos, Skimina Béla, Rossi N. küldetett ki.

Nemzetközi velocipéd-ünnepély Bécsben. 1885. évi ápril 26-án. I. Kezdek versenye. Táv. 1 km. Tét 5 frt. Zárt-verseny. II. Küzdelem az osztr. bajnokságért. Táv. 1609 m. Tét 10 frt. Nyitva osztrák, magyar és német műkedvelők részére. III. Három kerék-verseny az osztrák bajnokságért. Táv. 1609 m. Tét 5 frt. Nyitva minden osztrák, magyar és német műkedvelőnek. IV. Ifjak versenye. Táv. 2000 m. Tét 5 frt. V. Verseny Bécs bajnokságáért. Táv. 2000 m. Tét 5 frt. Zárt-verseny. VI. Hölgyek díja. Táv. 3000 m. Tét 5 frt. Nyitva minden osztrák, magyar és német műkedvelő részére. VII. Nagy velocipéd-verseny. Táv. 10,000 m. Tét 5 frt. Nyitva minden osztrák, magyar és német műkedvelő részére. Nevezési zárnap: 1885. ápril 23. esti 8 óra. Nevezés elfogadtatik Stoasska Antalnál (Bécs, Lichtensteinstrasse 17.).

Athléta verseny a kiállítás alatt. A «M. A. C.» több mint 15 tagból álló versenybizottsága egy igen érdekes kiállítási nyári versenyt tervezett, mely tervezet némi módosítással a club választmánya által el is fogadtatott és mint propozíció közhírré is lett téve. Hanem a választmányban létrejött személy- és elv-változások következtében és a meg nem nyert kiállítási segély hiányában e propozíciók visszavonattak. Mint halljuk azonban, a kiállítási bizottság a tornatért és állványokat zenével együtt a club rendelkezésére bocsátaná, ha hajlandó volna versenyt rendezni. Ugy hisszük, hogy az elhamarkodva feladott kiállítási versenyt ily kedvező körülmények közt a club még is csak megtartja.

A **«Nemzeti Hajós-Egylet»** közgyűlését e hó 10-én tartotta meg Fülepp Kálmán egyleti igazgató elnöke alatt a «Vadászkürt» vendéglőben. Az elnök jelenti, hogy Thaisz Elek kir. tanácsos

megrongált egészségi állapota miatt az elnökségről lemondott. A választmány jegyzőkönyvileg sajnálkozását fejezte ki e lemondás fölött. A lapunk más helyén közölt évi jelentés felolvasása után a választás a következő eredménnyel folyt le: Cziráky Béla gróf elnök, Fülepp Kálmán igazgató, dr. Szohner Lajos jegyző, Csete Kálmán jegyzőhelyettes, Radisits György első művezető, F. Farkas László második művezető, Csuka Lajos pénztáros. Választmányi tagok: Feilitsch Arthur báró, Fischer József, Grill Richard, Paukovich István, Krajsevits Lajos és Németh László. Az ülés után kedélyes társasvacsora következett.

Athléta majális Kolozsvárott. A folyó évi május 14-én tartandó versenyt a kolozvári athléták kedélyes tánczvigalommal készülnek egybe kötni. Ez iránt a mozgalom már meg is indult s arra törekednek, hogy az ideai athléta majális a tavaly oly szépen sikerült kezdetnek méltó folytatása legyen. Ugy a verseny, valamint a majális, mint értesültünk, a lövőházban fog tartatni.

A köves-kállai versenyek iránt a fiatal versenyzők közt nagy az érdeklődés és az ideai bizonynyal még jobban fog sikerülni, mint a múlt évi verseny. A köves kállai és környékén levő intelligencia mindent elkövet, hogy a versenyzőket magukhoz csalja. A versenyek költségei már eddig is fedezve vannak és a csinos érmek is ki vannak már verve.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irtta: Igali Svetožár.

(Folyt.)

Másnap a postahivatalba mentem, abból a szándékból, hogy az olasz kormány által léteített egy okos intézményből hasznot húzzak. Ez intézmény abból áll, hogy a postahivatalnál bizonyos összeget letéteményezve, az e letéteményt bizonyító könyvecske (libretti, di ricognizione postale) előmutatása mellett Olaszország bármely postáján kisebb összeget kivehetjük, az intézmény felment a nagy összegek maguknál hordásától.

A postahivatalt publikummal telve találom, a hivatalnokok oda sem hederitenek rá, pipáznak, egymásközt csevegnek s a tömegben lévő egy donzellával kaczerkodnak. A tömeg békésen tűri ezt — tehát nekem, mint idegennek, nincs szavam. Midőn a sor reám kerül, megmagyarázom, mit akarok. — a pénzt, 1600 lírát letéteményezem — s a nyugtakönyvet — ismételt biztosításokra, hogy az az a könyv, bárhol, bármely olasz postahivatal kívánt kisebb összeget ki fogja fizetni — zsebre vágom s békésen elmegyek.

Egy hétre rá Rómában — erélyes fellépés nélkül — e könyvecske bírása mellett éhen halhattam volna. Postai takarékpénztári könyvet adtak. A tévedés természetesen abból származott, hogy én olaszul nem tudtam, a hivatalnok meg, kinél a pénzt letéteményeztem, bizonyítá, hogy tud francziául. — A velocipédet Rómába akarom feladni, a vasúti tiszt 1 és fél óra hosszat várakoztat. Ugymond: hadd menjen előbb a vonat Franciaország felé. A dolog úgy vette ki magát, mintha nem merte volna addig felvenni, míg a vonat arra el nem ment, mert hát ha oda küldte volna azon szállítványokat is, melyek Róma felé indulnak.

Genuából délután 1 órakor indultunk. A vasút vonala folyton a földközi tenger partján halad, a coupéból bizony a táj szépségét majdnem semmit sem látni a minden untalan következő tunnelek a legszebb vidéket fátyolozzák el. Nerói mellett sajátos a sok pagodaszerű villa. A vidék még mindig délszaki növényzetet mutat. Sazzana után a táj termékeny, balról, a hegység között a carrarai fehér márványbányákat vesszük észre, jobbról gyönyörű kilátás nyílik a speciai öbölre, a tengerpart hosszában a régi Sazzana. (Luna, az etrusk időkben) maradványai, mely tudvalevőleg a XII. században az arabok által rombolatott széjjel.

Márczius 19-én este Pizában voltam.

A «Hotel de Londres»-be szálltam s daczára a késő időnek, az ebédlőben szép számú, főleg angolokból álló társaságot találtam a table-d'hôte-nál. Izletes vacsora elköltése közben elgondolkodtam, mi a kő hozhatja ide ezt a sok angolt? Betegek voltak, kik Pizának nedves klímájába jöttek asthmájukat, catharusukat, időgbajukat gyógyítani. Reggel már 7 órakor talpon voltam. Égtem a vágtyót, látni a híres ferde tornyot. Mielőtt azonban oda vezetném olvasómat, engedjünk meg magunknak egy történelmi visszatekintést, általános városleírásra.

Piza északról Pisau hegye s magas fala által, mely a várost félkörbe körülfogja — az északi szélről meg van kímélve —

télen tehát szép számú betegek által látogatattik. Az Arno folyó által két részre osztatik s ez idő szerint egy végtelen csendes falusi képet nyújtó városka. — Hajdanában persze másképp volt, Hadrian császár óriásilag építkezett benne, maga a város a XI., XII. században, mint önálló hatalmasság, győzelmes csatákat vívott szaraczenok ellen, szép szerepet játszott a kereszties hadjáratokban. Genua által azonban megveretik — elveszti Corsikát, majd Florencz hatalma alá kerülve, nem szabadulhat a járom alól. A jelenleg is meglevő székesegyházat tudvalevőleg a Palermónál kivívott csata emlékére építették s ezzel Olaszországban az építészet csiráját vetik el. Minden idegen, ki csak megfordul Pizában, első lépteit rögtön a Place de Dôme felé irányozza. Magányos, impozáns tér közepén eléje tűnik a XI. században s toskán stylusban, csupa fehér márványból épített székesegyház, északi oldalán a Campanillával (ferde torony), nyugatról a Campo szantónál (temető) s délről a bazilika (a keresztelők medenceze). Olyan tér, mely műkincsei folytán ritkítja párját. Igaz, hogy más nagy nevezetessége a városnak nincs is. A templom hossza 95 m., szélessége 35 m. Transeptje 3 hajós s a ferde toronytól ellenkező irányba elliptikus kupolája van. A tér maga nyüzsgöldusoktól s eziczeronektól, «soldi» az e'sőnek s 3 frankot kialakunk az utóbbival. En avant cornac! En a campaniliát akarom látni, kértem tehát vezetőmet, vezessen fel. — Nem lehet — ugymond — az újabb időben egy rendőrségi passus korlátozza a felmenetelt. Annak értelmében a felmenetel csak a 3 tagból álló társaságnak engedtetik meg, — a sok öngyilkosság elkerülése végett. Képzelve csak, a múlt héten is itt volt egy florenczi festő, ha én vissza nem tartom... Kézművelőleteivel gestikulálta a magasból lefelé történő gurulást. Várni kell tehát, míg jön valaki, — addig időkimélés szempontjából nézzünk be a székesegyházba.

A templom bronz ajtói a XVII. században kerültek oda, ugyanis egy tűzvész az eredeti bronzajtókat megrongálta, a déli oldalon levő ajtó még az authenticus régi, művészileg vésett 24 bibliai alakot mutat. Beléptünk. Első tekintetre a sok márványoszlop (több 60-nál) tűnt fel, vezetőm megmagyarázta, hogy azt a pizaiak még fénykorukban, az egyes népektől mint hódolati jelet kapták, ez egyébiránt napjainkban is megcsik. Hisz az angolok is megkapták a Cleopatra tűjét, a Concordia-téren díszelő obeliszk is a khedive ajándéka! Az oszlopok görög s római eredetűek. Hogy különböző népektől való, bizonyítja a talapzatnak különböző magassága, — egyiknek 1 méternyi, másiknál alig 20 cm-ernyi. Hajdanta temetkeztek is e székesegyházba, miután azonban a holtak tetemeit a Campo Santóba helyezték el, ez idő szerint csak kevés volt érsek aluszsza ott örök álmát. Sajátságos, hogy az elhunytaknak nagy kerek kalapja a mennyezetről lóg le, — a sír felett körülbelül 30 méternyire. Alulról tekintve, furcsán veszi ki magát az a nagy lógó kalap.

Az egyháznak 12 oltára van, valamennyi Michel Angelónak a vésője alul került ki. — Belépve jobbról, Falconinak egy szép frescója látszik, ez «Jézust az asszonyokkal» tünteti elő. A főhajó közepéről lóg az a híres bronz-lámpás, melynek ingását figyelte Galilei s az inga törvényének ismeréséhez jutott. — Akkoriban, midőn Pécsen e törvény ismertetésével boldogítottak, nem gondoltam, hogy ily közel lássam e nevezetességet.

Az egyház faragványainak anyaga csupa kararai márvány s lazurkő, fentemlített művész által faragva. A régiek alkotó ereje iránt megfelelő tisztelettel adózva — távoztunk az átellenben levő Baptistère (keresztelési hely) látogatására. Ez egy köralakú szintén csupa márványból álló, 50 méter magasságú épület. Az alap átmérője 30 méternyi lehet. Négy ajtó vezet be, azon, a melyen mi mentünk be — szembe levő a székesegyházzal, szép, XII. századbeli fél domborművek látszanak. Az épületet kúpalakú tető fedi.

(Folyt. köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Április	23-án bécsi löverseny
«	26-án «
«	28-án pozsonyi löverseny.
Május	1-én bécsi löverseny.
«	3-án budapesti löverseny.
«	5-én «
«	7-én «
«	10-én «
«	12-én «
«	14-én «
«	14-én a «Kolozvári Athletikai Club» versenye.
«	16-án a «M. A. C.» tavaszi viadala.

Május	17-én budapesti lóverseny.
"	17-én bécsi lóverseny.
"	19-én " "
"	20-án előleges nevezési zárnapi a budapesti regattára.
"	21-én bécsi lóverseny
"	25-én Köveskálai athleta-versenyek.
"	25-én bécsi lóverseny.
"	28-án " "
"	31-én " "
Junius	2-án " "
"	5-én Végleges nevezés a budapesti regattára.
"	7-én bécsi lóverseny.
"	14-én bécsi regatta.
"	20-án budapesti regatta.
"	28-án a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
"	29-én a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
"	közepe táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
"	15-én a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
"	15-én a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
"	15-én a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
"	16-án a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
"	20-án budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
"	4-én " " " " " " " "
"	6-án " " " " " " " "
"	6-án bécsi lóverseny.
"	8-án budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órakor.
"	8-án bécsi lóverseny.
"	10-én " "
"	13-án " "
"	15-én " "
"	17-én " "
"	20-án " "
Szeptember elején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

A miniszter rendelete az athletikai versenyek ügyében (dr. Klamarik Jánostól). — A miniszter szava. — A tornázás fajtái és más testgyakorlások. — A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről. — Vermes Nándor (arczképpel). — A «Magyar Athletikai Club» nyilvános viadala (Desseffy Arisztidtól). — T. előfizetőkhez. — Különfélek. — Montpellier-től Budapestig (Igali Svetožártól). — «Herkules»-naptár. — Tárcza: Streitman Gyula. — A «Neptun» evezős-egylet kirándulása Szt-Endrere (Mészáros Ferencztől).

A PÁRBAJ.

Szinmű egy felvonásban.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

Először adatott a *Nemzeti színházban* 1881. márciusában.

Regatta-, athleta- és torna-egyletek egyenruházati czikkei,

nevezetesen: tricot-ingek, Sweaterok, tricot-nadrágok, sapkák, harisnyák stb. bármely előírt szabályzat szerinti szállítását a legjutányosabban eszközli, a «Magyar Athletikai Club», a «Neptun» és «Hunnia» evezős-egyletek és számos vidéki egylet szállítója

SIGMUND JÓZSEF

Budapest, IV. városház-utca 2—4. szám.

Vászon-, kész fehérnemű-, harisnya- és rövidárú raktárom legújabb megjelent árjegyzékével kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok.

5—5

Eladó csónakok.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» eladja a következő 3 csónakot:

Koh-i-noor, outrigger négyes, körülbelül 85 cm. széles.

Mokány, inrigged négyes körülbelül 120 cm. széles; kényelmes kirándulási csónak 7—8 személyre.

Körös, párevezős lapos fenekű könnyű csónak 1 személyre.

Értesítést ad Fülepp Kálmán, a «N. H. E.» igazgatója (IX., pipa-utca 33.)

3—3

A sportsmanek figyelmébe!

Csónakász-, athleta-, velocipédező-, tornász- és lawn-tennis egyenruhákat

a legnagyobb választékban, a legkitűnőbb szabással és pontosan készítenek

WEHRMANN F. ÉS FIA

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 1.

A sport-öltönyökön kívül mindennemű polgári öltözetet, (ugymint tavaszi, nyári, őszi és téli ruhákat, felöltőket) a legkitűnőbb szabással készít.

6—2

KAZINCZY FERENCZ MŰVEI.

Magyarázó jegyzetekkel

kiadja

ABAFI LAJOS.

Kazinczy Ferencz, ki új Atlasként félszázadig hordta vállán a nemzeti nyelv és irodalom ügyét, méltó arra, hogy műveit minden magyar ember ismerje és birja.

Ennek lehetőségét könnyítendő, elhatároztuk, hogy Kazinczy műveiből újabb olcsó kiadást rendezünk.

E művek 5 vaskos kötetre terjednek és Kazinczy összes költeményeit, Pályám Emlékezetét (önéletrajzát), Erdélyi levelek című útleírását és Magyar Pantheon címen nevezetes magyarok életrajzait tartalmazzák.

Kazinczy költeményeinek ily teljes gyűjteménye még nem létezett, számos verse ez alkalommal jelent meg először; a Pályám Emlékezete is csak most jelenik meg önálló kötetben, szintúgy remek életrajzai; az Erdélyi Levelek «Utazások» címe alatt többször adták ki, de teljesség tekintetében egyik sem vetélkedhet jelen kiadással, melyet bő jegyzetek, bevezetések, névmutatók értékesítenek.

Ez öt kötetet 37—38 háromlives füzetben bocsátjuk ki. 1884. újévtől kezdve hetenkint egy füzet jelenik meg.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind az öt kötet egyszerre is kapható. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylyel 10 frt 20 kr.

Aigner Lajos

kiadóhivatala.

SZERENCSETLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA:

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsza. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR ATHLETIKAI CLUB», A «MARÓSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTOR-ALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A hét folyamán a következő hivatalos iratot vettük:

A «Herkules» tekintetes szerkesztőségének

Budapestben.

A «Selmeczi akadémiai athléta club» bizottmánya 1885. évi ápril 15-én tartott ülésében a «Herkules» testgyakorlati közlőnyt az egylet hivatalos lapjává választotta; — miről a tek. szerkesztőséget azon kérelemmel van szerencsém értesíteni, hogy egyleti életünket figyelemmel kísérni és közleményeinknek helyt adni sziveskedjék.

Selmecz, 1885. ápril 22-én.

Rónay Árpád,
egyleti jegyző.

Tanulók kirándulása.

Nem tudjuk mi lehet az oka, hogy ép a gyermek és ifjú korban fordítanak mind a szülők, mind a nevelők legkisebb gondot a testi nevelésre, holott az itt elkövetett hibákat nehezen lehet helyrehozni és büntetésük rendesen a korai halál. — Még maguk a testi nevelés hivatott terjesztői is oly könnyedén veszik feladatukat, — hogy alig teljesítve törvényszerű kötelességüket, épen nem akarnak hallani a tanulók kirándulásáról. Pedig ez hetenkint ép oly kötelesség volna, mint a rendes tornaórák megtartása.

A gyermeket a viruló tavasszal megszállja a vágy a szabadba menni és e váagnak eleget kell tenni

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Montpellier-től Budapestig.

Az én hazatérésem.

Irta: Igali Svetožár.

(Folyt.)

Bent köröskörül márványoszlopok, a közepén egy kis emelvényen, a piros márványból készült s mozaikkal gazdagon ellátott 8-szögletű keresztelési medence van, a hol még manapság is Pizától 4 mérföldnyi területen szült valamennyi gyermeket keresztelik. Balról a 7 oszlopra emelt gyönyörű szószer áll, kár azonban, hogy féldomborművei az idegenek által — vezetőm különösen az angelokat gyanúsítá — lekaptatnak. Ez épület visszhangja csakugyan páratlan, vezetőm tapsolni kezdett s im, majd 5 percig tartó tenzermormogás felel rá, de oly hűségű, hogy én, ki egész napokat közvetlen a tenger mellett haladva töltöttem, ugyancsak hozzászoktam, — bámulatomnak alig tudtam kifejezést adni. — Türelemten voltam már; a «ferde torony»-ba akartam feljutni. Kiértünk s im még sincs semmiféle társaság, hogy végre az előírt szabálynak megfelelőjünk, 50 centimen kellett egy pajtást fogadni. A torony köralakú, nyolcz emeletes, s a 12. század szüleménye. Valószínűleg függőleges irányu volt, de jelenlegi ferdeségét a földrengés befolyásának tulajdonítják. Az eltérés a merőleges iránytól 4 méter és 30 cm. Összes magassága 54 méter. A felvezető lépcsők száma 294, ezek csigavonal alakjában húzódnak fel a tető plate-forme-jára. Felfelé haladva a torony dülése igen észrevehető, északnak haladva mintegy felhágunk, dél felé — a merre az épület dől — mintha leszállnánk. Vezetőm öreg ember lévén, a középtájon fáradni látszék, megígérttem tehát neki, hogy nem csinállok salto mortale-t, ő csak maradjon ott, üljön le s várjon ránk.

Ketten tehát felmentünk, — néhány percz után a 12,000 kgr.

súlyú harang alatt állottam. A tájra a kilátás pompás, nyugatról a tenger 10 kmnyi távolságról szépen kivehető, északról a kékelő hegyek, délre az Arno által ketté hasított Piza. Harang összesen 7 van, az előbb említett a legnehezebb, — igen okosan az — a hajlással ellenkező oldalra van rakva. A vasrácszatba belekapaszkodva lenéztem, az emberek, kocsik, kicsinyeknek látszottak; eszembe jutott, hogy a 16. század nagy számolója, Galilei szintén ide dőlhetett kísérleteit megvívazandó, midőn a föld vonzerejéről és az esés törvényei felől elmélkedett. Ha innen valaki legurul, brrr!!

Lejőve az Ubaldo érsek által épített Campo Santóba (sírkert) mentünk. Ez négyszögű épület, hossza körülbelül 120 méter, szélessége 40 m. Két bejárata van, a közepén mentünk be, mely udvarfélét tüntet elő. A négyszögű kövek, melyek a kövezetet képezik, sírkövek, 3 m. szélességű csarnok vezet az oldalokon köröskörül, a tulajdonképeni udvarnak földje a Szentföldről hoztatott a Kálvária hegyéről 59 tengeri hajóval, mert belátták, hogy a Szentföld a pogányok birtokába megy át. Az oszlopcsarnok belső fala a 12., 13., és 14-ik századbéli freskókkal van ékítve, kár, hogy a nyugatról jövő nedves tengeri lég sokat ártott nekik, a fal hosszában etrusk, római s középkori edények, szobrok, sarcophage-ok vannak. Vezetőm a nyugati sarokban állt meg és átszellemült areczsal fordult hozzám, mondva: Uram! higye el nekem, sehol a világon nem láthat oly megható képet, mint ez oszlopcsarnokot, sírhelyet szemlélve holdvilágnál. Nem tudom; lehet — igaza volt!! Az egyes részek ismerésére indultunk.

A déli oldal falán két freskó-csoportozat ragadta meg figyelmem t; az egyik Dante poklát tárja elénk borzalmaival, a másik a szerencsétlen Jób viszontagságait tünteti elő. Igen meghatók, kár, mint említém, hogy az idő vas foga itt is öröl.

Az északi falon látható «Cham átka», a «Babeli torony» építése, a «Paradicsomból történő kiűzetés» sat.

Majd az előttünk a falhoz állított síremlékek és sirokra fordítottuk figyelmünket, itt volt előttünk luxenburgi VII. Henrik

nemcsak egészségtani, de tanítástani szempontból is. Ép ezért a tanulók kirándulásának vezetése nemcsak a tornatanító vállain nyugszik. Maguknak az igazgatóknak kellene úgy intézkedniök, hogy hetenkint egyszer minden osztály kijuthasson az iskola poros padjai közül a szabad természetbe.

Különösen a fővárosi gyermekeknek és a nagyobb vidéki városok tanulóinak testi nevelése télen-nyáron a poros tornatermekben annyira ki nem elégítő, hogy egyedül a jó levegő kedvéért is ki kellene a tanulókat vezetni a városból. — Mig ugyanis ma már Németországban nyáron tágas játékkertekben üdül fel a tanuló sereg, addig fővárosunkban az iskoláknak még tágas, jó levegőjű udvaruk sincsen.

A tanulók kirándulásában természetesen minél több tanító vesz részt, annál üdvösebb lesz a gyermekekre, mert az ilyenkorí fesztelen érintkezésben számtalan oly dolgot hall és lát a gyermek, mire az iskolában a tanítónak figyelme ki sem terjed. Különösen a természettudományok tanítóinak nyílik bő alkalom az oktatásra az ily kirándulásokkor. Minket azonban főleg a testi nevelés érdekelvén, a kirándulásokat csak e tekintetből méltányoljuk.

A fővárosi tanulókat talán azért látjuk oly ritkán a szabadba vezetetni tanítóik által, mert az árnyas kiránduló helyek kissé távol fekszenek. De hisz ez nem baj, csak úgy kell a kirándulást rendezni, hogy a szabad délutánokra essenek. Egy délután pedig az egész Svábhegyet bejárhatják az erősebb gyerekek. A gyaloglást eleinte többszörös pihenéssel kell vezetni, majd később maguk a gyermekek kéri, hogy csak előre menjünk. — Ez a jó levegőn való járás több hatással lesz a gyermek egészségére, mint a heti két órai poros teremben való tornázás.

A kirándulásokat lehetőleg mindig össze kell kötni valamely testgyakorlati játék begyakorlásával vagy

sírja, lejjebb ugyancsak a nyugati sorban Cavour gróf jól sikerült mellszobra.

A falon felfüggesztve látok egy ódon vastag lánczot, megkérdelem mi az, tudomra adatik, hogy a régi Pizának kikötőjét elzáró láncza az volt; az általános levezetés után a genovaiak és a florencziek birtokába került diadaljelvény gyanánt, de e század közepe táján visszaadatott Pizának, azóta most itt őrzik kegyelettel. Eszembe jutott, hogy Párisban az invalidusok palotájának udvaránál ugyancsak ilyen monstre lánczot láttam köröskörül paprikafűzér módjára felaggatva, ott kérdezősködve, azt adták feleletül, hogy ezt Napoleon vette el a bécsiektől, ott azt a Duna elzárása céljából használták. Különbség a dologban tehát az, hogy Bécs még ma sem kapta vissza lánczát, valamelyik muzeuma számára. Az összevissza rakott, minden időbeli síru emlékek végre is kifárasztottak, lábamra már sántítani kezdek s éhes vagyok, elválok tehát vezetőmtől és a Piazza dei Cavalieri egyik vendéglőjében megebédelek. Furcsának találom, hogy a jó édes bort tartalmazó palack is a ferde torony symbolumára van asztalra téve.

Fentvezetett tér nevezetes, a 12. században itt emelkedett az «éhség tornya», melyben Ubaldini érsek éhen veszejti el Ugolint, mit olyan szépen mesél el Dante, poklának 33-ik énekében.

Ebédem végezve az Arno partján haladok föl felé, egy kis fiút szólítok meg, mondaná meg jól megyek-e erre Galilei szülőháza felé? A legújabb francziát beszélve ajánlkozik a kis óász az elkísérésre, végre jobboldalra fordulva, egy egyemeletes házra mutatva felkiált: Voilà monsieur! Kis polgári lakocská, hajdan sárgára lehetett festve, de az idő e festéket barnára változtatta, a kiaggatott czím után most szabó lakása lehet. Megelégedve sántikáltam visszafelé. Láttam a nagy tudós szülőházát!

A nap fáradalmi után kitűnő vacsorát fogyasztok és még jobb ágyba rakom magam, 21-én a reggel induló vonattal Rómába indultam.

(Folyt. köv.)

kisebb versenyek rendezésével. Ugy lehet és úgy kell a kirándulásokat vezetni, hogy általuk kiegészíttessék a hiányos tornázási testképzés. Nincsen tudunkkal egyetlen fővárosi iskolai tornaterem mellett sem szabad játék-kert, keressük fei tehát az ezt pótoló szabad természetet. Itt a gyermek önkényt, természeti ösztönéből elvégzi azt a testi mozgást, melyet a tornaórán sokszor csak a kényszer tétet meg vele.

Az a baj a kirándulásoknál, hogy nem is a gyermekeken és szülőkön múlik el évről-évre a kirándulások jó hatása, hanem a tanítókon és tanárokon. Ugy vagyunk e dologgal, mint a templomba járással. Mig magas helyről rá nem parancsoltak a tanárookra, hogy tanítványaikat templomba vezessék, ment a ki akart, mig most mindenki kötelességű templomjáró. — A testi épség érdekében jó lenne, ha ily felsőbb rendelet megadná a kirándulásoknak is azt a fontosságot, mit a lelki üdvösség érdekében a templomjárásnak adott. Mert én teljesen meg vagyok győződve, hogy az igazi boldogság elérésére a szabad természet öléhez ép oly szükséges a gyermeknek járni, mint a templom szentélyéhez.

K. K., néptanító.

Tornász-vendégszeretet a kiállításkor.

A «Budapesti (budai) torna-egylet» a következő szép levelet küldé az ország vidéki torna- és athléta-egyleteinek:

Tekintetes választmány! Valószínű, hogy nagyszerűnek ígérkező országos kiállításunk oly sokakat fog a fővárosba vonzani, hogy a rendelkezésre álló lakások, az idegenek befogadására elegendők nem lesznek.

A kiállítás sikerülése minden magyar hazafinak, de elő sorban nekünk, a főváros lakóinak érdekünkben áll s így kötelességünk — erőnkhez mérten — megtenni mindent, hogy az óhajtott cél eléérassék.

E magasztos cél lebegett választmányunk szemei előtt akkor is, midőn elhatározta: hogy az egyesület torna csarnokában (I. ker. Krisztina-város 52. sz. a.) levő vívó-termét, 12 ágygyal felszerelve, éjjeli szállásul berendezi és használatul az országban létező társ-egyletek tagjainak felajánlja.

A «Vörös-kereszt egylet» szívélyes támogatásával tervünket minden nagyobb anyagi áldozat nélkül való-íthattuk és így most azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy folyó évi május hó 1-től kezdve, 12 tornász-társunknak elég kényelmes és egészséges éjjeli szállással szolgálhatunk.

Távol áll tőlünk még a gondolat is, hogy egyesületünk ez úton valamely anyagi haszonhoz jusson, azért tehát elhatároztuk, hogy azon tornász-társainktól, kik szállásunkat igénybe veszik, egy-egy napra és egy-egy ágyért csak 20 kr. díjat kívánunk, a mely összeget is a nyújtandó kiszolgálát és tisztaság fenntartása költségeinek részbeni törlesztésére fogjuk fordítani.

Belátják önök minden bizonynyal, hogy midőn annyioknak ajánljuk fel vendégszeretetünket, bizonyos rendszert megállapítani szükséges; e célból tehát felkérjük a tek. választmányt, hogy e levelünk vétele után szíveskedjenek bennünket sürgősen értesíteni, reflectálnak-e ajánlatunkra s ha igen, hányan, s körülbelül mely időben óhajtanák helyiségeinket igénybe venni?

Ezen válaszok beérkezése után mi megteszszük beosztásunkat s lehető rövid idő alatt értesíteni fogjuk a tek. választmányt, hogy mely hónapban és hány napon át áll helyiségünk az önök egyesülete tagjainak rendelkezésére.

E helyütt közöljük önökkel azt is, hogy az eddigi megállapodás szerint a kiállítás folyó évi május hó 1-én megnyitattik és tart folyó évi szeptember hó végéig.

Gondoskodni fogunk arról is, hogy a hozzánk szálló tornász-társaink nálunk a kiállítás látogatására szóló mérsékelt árú belépti jegyeket is kaphassanak.

Nem akarjuk egyesületünket visszaélések és ebből származható kellemetlenségeknek kiténni, azért tehát kérjük a tek. választmányt, hogy minden egyes tagjuknak, ki szállásunkat igénybe venni kívánja, a személyazonosságot tanúsító, az elnök és jegyző által aláírt és az egyesület pecsétjével ellátott igazolványt kiállítani szíveskedjenek. — Továbbá kérjük önöket arra is, hogy tagjaikat, a tisztaság és rend érdekében megállapítandó — elég

liberális — házszabályaink pontos megtartására, saját érdekükben és a közügyre való tekintetből figyelemzetni szíveskedjenek.

A fentebbiekben szándékunkat és célunkat önökkel közölve, szíves válaszuk mielőbbi beküldését kérve, maradtunk

a «Budapesti (budai) torna-egylet» választmánya nevében:

Jenny Antal,
elnök.

Csobóth Ferencz,
jegyző.

A «Szabadkai Torna-Egylet» által Palicson, 1885. évi augusztus hó 2-án megtartandó országos torna- és atletikai viadalok sorrendje.

(Hivatalos.)

Délelőtt a nyílt versenypályán.

I. *Bajnoki célverseny.* Második vetélkedés a «bajnoki» címért. Nyílt verseny. — Az indulás 1885. évi augusztus 2-án reggeli 6 órakor. Palicsról a bírák páholyától indulva, Szabadkán a vasúti aluljárónál jelentkezve és Palicsra vissza érkezve (15 klm.) fog megtartani. A bajnokjelöltség feltétele, hogy a kijelölt utat 1 óra 1 percz alatt akár járva, akár futva megtegye. («Go-as-you-please»). Ha az eredmény a kitűzött idő alatt nem történik meg, úgy az egyszerű versenynek tekintetik, a bajnokjelöltség elesik; de az ezüst érem kiadatik. Fuss vagy fizess! Védő: Balogh Dezső, a B. K. E. tagja.

II. *Akadály vasparipa (bicycle) verseny.* Nyitva minden magyar és osztrák bicycle club tagjai számára. Táv. 15 klm. Palicsról Szabadkára és onnét Palicsra vissza. Akadály: 5 klm. homokos talaj. Díjak: a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» díja: «Achilles paizs» és ezüst érem az elsőnek, bronzérem a másodiknak. Indulás 1885. augusztus 2-án reggeli 8 órakor az I. alatti pályán. Az «Achilles» paizs kétszeres győzelem után adatik ki. (Lásd az «Achilles» club 1885. jan. 19. propozíciók II. 5. §.) A paizs kiadásának feltétele, hogy győztes a kijelölt utat 45 p. belül tegye meg. Ha a kitűzött eredmény nem éretett el, úgy az egyszerű versenynek tekintetik és győztes csak ezüst érmet kap.

III. *Bajnoki távúszás.* Második vetélkedés a «bajnoki» címért. Védő: Vermes Nándor, a Sz. T. E. tagja. A bajnokjelöltség feltétele, hogy győztes a kitűzött távolságot 1 óra 25 perczen belül tegye meg. Nyílt verseny. Indulás 1885. augusztus 2-án reggeli 10 órakor. Táv. 3 klm. Az úszópálya hatszor körül.

IV. *Akadály-úszás.* Nyílt verseny. Táv. 500 m. 5 akadálylyal, a gátak a víz felszínén úszó fenyőoszlopok, a melyek alatt vagy felett kell a versenyzőknek elhaladniok.

V. *Nemzetközi gyorsúszás.* Nyitva amateur sport-egyletek tagjai számára. Táv. 100 méter, mely távolság 1 p. 35 mp.-en belül teendő meg. Díjak: aranyérem az elsőnek, ezüst érem a másodiknak és bronzérem a harmadiknak. Ha az eredmény a kitűzött időnél rosszabb, az első díj ezüst- s a második díj bronzérem.

VI. *Evező-verseny.* Táv. 500 m. Nyitva hazai sport-egyletek tagjai számára, négy egyes evezős és kettős párevezős csónak számára. I. díj: egyleti ezüst érmek. II. díj: egyleti bronz-érmek.

Délután a zárt versenypályán.

VII. *Bajnoki akadály-verseny.* Harmadik vetélkedés a «bajnok» címért. A bajnokjelöltség feltétele, hogy győztes a kitűzött távolságot 3 p. 20 mp. belül tegye meg. Zártverseny. Táv. 1000 m. 8 egy méter magas akadálylyal. Védő: Wenczel Lajos, a Sz. T. E. tagja.

VIII. *Súlydobás magasba.* Nyílt verseny. Súly: 17.5 kgr. Minden versenyzőnek minden magasságnál 1 javító dobás engedtetik. A verseny 2 m. magasságból kezdődik. (Az átdobandó magasság az állóhelytől 2 m.) Győztes az, ki a súlyt legmagasabbra dobja. A dobás ugró deszkáról történik. A versenyzők lépálassból dobznak. A ki a deszkáról dobás közben vagy utána előre lép, ezt a dobást elveszti.

IX. *Növendékek síkversenye.* Táv. 91.3 méter. E versenyben csak 16 éven alul levő fiúk vehetnek részt. Elsőnek és másodiknak tiszteletdíj.

X. *Nemzetközi síkverseny.* Táv. 1609 m. = egy angolmérf. Nyitva amateur sport-egyletek tagjai számára. A kitűzött táv. 4 p. 15 m. alatt teendő meg. Díjak: az elsőnek arany érem, a másodiknak ezüst-, a harmadiknak bronzérem. Ha a távolság a kitűzött időben nem tétetnék meg, úgy az első díj ezüst-, a másodiknak bronzérem.

XI. *Bajnoki kardvívás.* Második vetélkedés a «bajnok» címért. Zártverseny. A mérkőzés sisakban, kesztyűben, mellvéd nélkül egész testre 6 volta (touche) megy. Győztes az, ki ellenfelének

hamarabb 6 «volt»-ot ad. A párok sorshúzás útján állittatnak össze. Minden «volt» után az ellenfél köszönéssel kell megtisztelni, mely egyszersmind a kapot szúrást vagy vágást is jelzi. Védő Csernovits Agenor, a Sz. Cs. E. tagja.

XII. *Vasparipa (bicycle) verseny.* Nyíltverseny. Táv. 1000 m. Díjak: az elsőnek a Szabadkai Vasparipa Egyesület «Achilles» díja és ezüst érem, másodiknak bronzérem.

XIII. *Viadori ugró-versenyek.* Nyíltverseny. Távolság, magas- és rúdugrás. Győztes az, ki legalább két ugró versenyben a legnagyobb eredményt éri el. Második küzdelem a «viadori» címért. Viador Vermes Nándor, a Sz. T. E. tagja.

XIV. A) *Korlát és nyújtó verseny tornázás.* Nyíltverseny. Második küzdelem a «viadori» címért. Viador Moser György.

B) *Szabad tornázás.* Résztvehet minden magyar torna-egylet tagja. Díjak: babér- és cserkoszorúk. Jelentkezések a helyszínen fogadtatnak el és tetszésszerű gyakorlatokat végeztenek és pedig következő sorrend szerint: (Lásd az 1884. évi jun. 29. iki programmot.)

XV. *Műgyakorlatok a vasparipán.* Nyíltverseny. Felvonulások, iskola gyakorlatok, a vasparipa szabadon elévezetése összetett gyakorlatok. Hajtóvadászat akadályokkal, hídakkal stb.

XVI. *Gyaloglás.* Nyíltverseny. Táv. 3000 m. Díjak: elsőnek bronzérem és a «Herkules» testgyakorlati közlöny szerkesztősége által felajánlott «Herkules»-díj, a másodiknak bronzérem. (Walking.) A futás tiltva van, kétszeri megintés disqualificációt von maga után.

XVII. *Birkózás.* Nyíltverseny minden magyarországi műkedvelő részére. A küzdelem görög birkózási modorban történik.

XVIII. *Vigas-verseny.* Futás sík pályán. Táv. 91.3 méter. Elsőnek tiszteletdíj. A tiszteletdíjat maguk a versenyzők adják. Versenyezhet minden magyar műkedvelő, ki a verseny napján díjat nem nyert.

Díjak: az I., II., III., VII. és XI. alatti bajnoki versenyeknél az első és második küzdelem alkalmával az elsőnek: «bajnok» jelöltség és ezüst érem, a másodiknak ezüst érem, a harmadik küzdelemnél az első «Magyarország bajnoka» címet, aranyérmet és serleget nyer, a második ezüst-, a harmadik bronzérmet. (Lásd az 1882. évi július 20-iki propozíciót I. 1. §.) A XIII. és XIV. A) alatti viadori versenyeknél az első küzdelemnél a viador cím és ezüst érem, a másodiknak bronzérem. A második küzdelemnél a győztes a «Magyarország viador»-a lesz és aranyérmet nyer, a második díj bronzérem.

A IV., VIII., XV. és XVIII. alatti versenyeknél az első díj ezüst érem és tiszteletajándék, a második díj bronzérem.

A II., V., VI., IX., X., XII., XVII. és XVIII. alatti versenyek díjai a propozíciókban részletezve vannak.

Általános versenyszabályok.

1. A bajnoki és viadori versenyekben ha nyílt verseny, csak sport-egylet tagjai vehetnek részt, a többi versenyekben az egyleti érmet a győztes csak akkor kapja meg, ha valamely sport-egylet tagja, ellenben csak tiszteletdíjat kap.

2. A zárt versenyekben a szabadkai torna-egylet tagjai vehetnek részt.

3. Az összes díjak csak akkor adatnak ki, ha legalább 4 versenyző indul, ellenkező esetben csak az első díjaztatik.

4. A bajnoki és viadori versenyekben tét nincsen, bánat 3 frt, mely összeg csak egy versenyre teendő le, habár a versenyző több versenyben vesz is részt, de ez esetben köteles az általa nevezett versenyekben részt venni, különben ez egyszeres bánatpénzt is veszti.

5. A bánatpénzt, ha az illető az általa nevezett versenyekben részt vesz, visszaadatik, ellenkező esetben a Sz. T. E. tiszteletdíj alapját képezi.

6. Nevezési határidő: 1885. július 25. ike esti 8 óra.

7. A nevezések a kitűzött határidőben írásban és zárt borítékban a «Szabadkai Torna-Egylet» titkárságához Szabadkán intézendők. A nevezésnek az illető verseny megnevezését, kívül tartalmaznia kell még a versenyző nevét, polgári állását, lakhelyét és versenyszíneit. Álnév alatti nevezések érvénytelenek.

8. Mindezen versenyeknél a «Szabadkai Torna-Egylet» és az «Achilles» vasparipa egyesület általános és részletes versenyszabályai irányadók.

9. A jelen versenyszabályok a «Herkules»-ben, mint az egyesület hivatalos lapjában közöltenek.

10. A versenybírátság határozata ellen felebbezésnek helye nincsen.

11. A versenybizottságnak jogában áll a nevezéseket indokolva visszautasítani.

12. Az ünnepély bármily rossz idő mellett is megtartatik.

Kelt Szabadkán, a palicsi országos athléta- és torna versenyek bizottsági nagygyűléséből 1885. ápril 5-én.

Nagybudafai Vermes Lajos,
a versenytrendező bizottság elnöke.

Wenczel Lajos,
a versenytrendező bizottság titkára.

A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről.

(Folyt. és vége.)

A balatonfüredi versenyen egyletünk tarozott volna az 1883. évben négyes csapatával első ízben nyert vándordíjat megvédeni; azonban részint mert ellenfélre kilátás nem volt, részint mert tagjaink, kik a budapesti versenyben résztvettek, röviddel utána mindjárt ismét trainirozni nem kívántak, a versenyre nem nevezünk s a díjat a balatoni versenybizottság rendelkezésére bocsátva, visszaküldtük.

Az egyletünk birtokában lévő versenydíjak a következők:

1. Vándordíj. Ezüst serleg tálczával. Alapította a Nemzeti Hajós-Egylet 1883 ban nemzetközi skiff-versenyre; három ízben egymásután nyerendő. Nyerte az 1883. évi budapesti evező-verseny alkalmával Frey Lipót ur, a bécsi «Lia»-egylet tagja első ízben; az 1884-ik évi budapesti evező-verseny alkalmával pedig Hinterman Henrik ur, a bécsi «Turner Ruder-Club» tagja szintén első ízben.

2. Hölgyek díja. Adták Budapest hölgyei. Ezüst kancsó 2 pohárral és tálczával. Nyerte a Nemzeti Hajós-Egylet az 1883. évi budapesti evező verseny alkalmával; csapat: Mészáros Ferencz ur (2), ifj. Ádám Károly ur (1).

3. Tiszteletdíj. Adta a Nemzeti Hajós-Egylet. Ezüst dobánytartó. Nyerte a Nemzeti Hajós-Egylet az 1883. évi budapesti evező-verseny alkalmával; csapat: Jambor Géza ur (korm.), Grill Richárd ur (4), Saxlehner Árpád ur (3), Saxlehner Andor ur (2), dr. Töry Gusztáv ur (1).

4. Tiszteletdíj. Adta a versenybizottság. Ezüst nyakú korszó. Nyerte a Nemzeti Hajós-Egylet az 1884. évi budapesti evező-verseny alkalmával; csapat Mészáros Ferencz ur (2), ifj. Ádám Károly ur (1).

5. Serleg. Nyerte a Nemzeti Hajós-Egylet az 1875. évi dunaföldvári táv-verseny alkalmával.

Több tag kívánatára a választmány szeptember hóban James William hajóépítőt és trainert lehozatta 3 hétre azon célból, hogy evezőseinket a jövő évi versenyekre a versenyevezésben már előre gyakoroltassa.

Az 1884. évi bevételek a még soha el nem ért összegre 5304 frt 12 kr-ra emelkedtek — az előirányzathoz képest 442 frt 25 kr. többletet eredményeztek; viszont azonban kiadásaink is tetemesen megszorodtak úgy, hogy több czímnél jóval meghaladták az előirányzatot.

Igy a kisegítő szolga fizetésére előirányzott 120 frt helyett tényleg kiadtunk 253 frt 50 krt, mert a margitszigeti csónakház szükségessé tette, hogy ott is tartsunk felügyelőt és csónakdánokban sem nélkülözhetünk egy második kisegítő szolgát, minél fogva egy helyett két kisegítő szolgát kellett alkalmaznunk és pedig az egész nyári évad tartama alatt.

A csónakda és csónakok jókarban tartása, melyre 200 frt volt előirányozva, 609 frt 89 krt vett igénybe, mert a tagok kívánságának megfelelőleg a csónakda bútortáza újított, számos kényelmi czikk beszereztetett és azonfelül csónakjainkon nagyobb mérvű átalakítások és újítások eszközöltek.

Az új csónakok beszerzésénél az 1300 frt előirányzathoz képest a tényleges 1108 frt 87 kr. kiadás megtakarítást mutat ugyan, de e rovat alá kellett vennünk az 1884. év folyamán beszerzett 46 darab új evező árát, 542 frt 92 krral úgy, hogy e rovat is 351 frt 79 kr. többlet kiadással zárott le.

Az előre nem látható kiadásoknál James angol trainer lehozatala okozott nevezetes kiadási többletet.

A felsorolt kiadások bevételeinket annyira igénybe vették, hogy egyrészt a csónakda rendkívüli javítására nem fordíthattunk annyit, a mennyit annak teljes jó karba helyezése igényelt volna; másrészt sem az egyesült fővárosi takarékpénztárnál az előirányzott 100 frt tőkétörlesztést nem teljesíthettük, sem a margitszigeti csónakház árát teljesen ki nem fizethettük s azonfelül is maradt még néhány kiegyenlítésen számlatartozás.

Ennek következtében a margitszigeti csónakház építési költségének hátraléka és egyéb kifizetetlen számlák, melyek együttevve 1003 frt 33 krt tesznek ki, valamint a csónakdánkon még megkivántató tatarozási munkák költségei is az 1885. évi költségvetésünket terhelendik.

Az 1885. évi előirányzatunk, az egylet tagjainak áldozatkészségét az öt nyári hónapra havi 2 frt, összesen tehát 10 frt tagdíjpótlékkal ismét igénybe veszi, melynek megszavazását főleg azon célból indítványozzuk, hogy egyletünk a mellett, hogy a mult évről fenmaradt kötelezettségeinek eleget tehessen, még egy új négyevezős kirándulási csónakot is szerezhessen be.

Az egyesült fővárosi takarékpénztár irányában fenálló 300 frtnyi kölcsöntartozást, az egyleti versenyalapból felveendő kamat nélküli kölcsön útján óhajtjuk fedezni, mi által az egyesült fővárosi takarékpénztárnál eddig fizetett kamat volna megtakarítható.

Az egylet vagyonmérlege tanúsítja, hogy egyletünk vagyoni állása minden tekintetben megnyugtató, mert az egyleti vagyon folytonos gyarapodását tünteti fel, a nélkül, hogy a terhek — a mult évről fenmaradt, de csakis átfutó tételként jelentkező számlahátralék kivételével — növekedtek volna s alapos reményünk lehet, hogy rövid idő múlva sikerülni fog az összes tartozások rendezésével, az egylet vagyonát teljesen tehermentesíteni.

Kelt Budapest, 1885. évi márcz. hó 16-án.

A Nemzeti Hajós-Egylet választmánya.

Gödöllői versenyek.*

A «hatvanas versenybizottság» által 1885. május 10 én rendezendő országúti versenyek sorrendje:

I. *Táv-gyaloglás* Budapest—Gödöllő és vissza. Nyílt verseny. Táv. 48,208 méter. Díjak: elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem és tiszteletajándék. (Indítás a Klemens vendéglőtől 12 órakor.)

II. *Versenys-gyaloglás* Gödöllőről Budapestre. Táv. 24,104 m. Nyílt verseny. Díjak: elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem. (Indulás Gödöllőről délután 4 órakor.)

III. *Nagy vasparipa-verseny* Budapestről Gödöllőre és vissza. (Indítás Klemenstől délután 3 óra 30 perckor.) Táv. 48,208 m. Díjak: elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem.

IV. *Három kerek verseny* Gödöllőről Budapestre. Nyílt verseny. Táv. 24,104 m. Díjak: elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem. Indulás Gödöllőről délután 5 órakor.

V. *Futás Gödöllőről Budapestre*. Nyílt verseny. Táv. 24,104 m. Díjak: elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak bronzérem. (Indulás Gödöllőről délután 4 órakor.)

Nevezési zárlat május 1. Nevezéseket elfogad a versenybizottság titkára (Budapest, üllői-út 7. sz. I. em. 2. ajtó).

A viadal bármily időben is megtartatik.

Budapest, 1883. febr. 25.

Vermes Lajos,
b. titkár.

* A mult évben e hatvanas versenybizottság versenyeinek rossz nevet szerzett a lapunkban ismertett díjkiadási mizeria. Ezért mindaddig, míg meg nem győződünk az újabb versenyek rendezésének komolyságáról, tartózkodunk a versenyről valamit írni. Most azonban, miután remélhetjük, hogy a versenyek kifogástalanul rendeztetnek, közöljük a sorrendet. Szerk.

Vermes Nándor győzelmi sorozata.

1877. decz. 9. Budapest, magasugrás N. T. E. 1-ső díj babérr koszorú.

1878. decz. 8. Budapest, nyújtó tornázás N. T. E. 1-ső díj tiszteletajándék.

1879. decz. 7. Budapest, magasugrás N. T. E. 1-ső díj babérr koszorú.

1879. jul. 2. Szeged, gyaloglás Versenybizottság 1-ső díj cserkoszorú.

1880. aug. 26. Szabadka, távolugrás Sz. T. E. 1-ső díj babérr koszorú.

1880. aug. 26. Szabadka, birkózás Sz. T. E. 1-ső díj babérr koszorú.

1880. aug. 26. Szabadka, súlydobás Sz. T. E. 1-ső díj tisztelet-tárgy.

1880. decz. 18. Budapest, korlát N. T. E. 1-ső díj tisztelet-tárgy.

1881. máj. 12. Budapest, rúdugrás magasba N. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1881. május 26. Vác, rúdugrás magasba N. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1881. július 17. Palics, versenyjárás Sz. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1881. július 17. Palics, kardviadal Sz. T. E. 1-ső díj elismerő okirat.
1881. jul. 17. Palics, gátverseny Sz. T. E. 1-ső díj serleg.
1881. jul. 17. Palics, nyújtón tornázás Sz. T. E. 1-ső díj.
1881. július 17. Palics, súlyemelés Sz. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1881. ápr. 9. Budapest-Gödöllő, bicycle verseny M. V. E. 1-ső díj serleg.
1881. szept. 11. Budapest-Gödöllő, bicycle verseny M. V. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, kardvívás M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, akadályverseny M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, korlát, nyújtó M.-Ó. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, súlyemelés M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, ló és bak M.-Ó. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, távolugrás M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, magasugrás M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1882. decz. 7. Magyar-Óvár, gyaloglás, M.-Ó. T. E. 1-ső díj tiszteletajándék.
1882. jul. 10. Keszthely, Balaton átúszás K. V. K. 1-ső díj tiszteletajándék.
1883. jun. 16. Magyar-Óvár, vasparipán M.-Ó. T. E. 1-ső díj ezüst érem.
1883. jun. 16. Magyar-Óvár, magasugrás M.-Ó. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1883. jun. 20. Budapest, velocipédezés B. V. E. E. 1-ső díj.
1883. aug. 15. Budapest, nagy velocipéd-verseny B. K. E. 1-ső díj arany érem és tiszteletajándék.
1883. aug. 15. Budapest, magasugrás B. K. E. 1-ső díj borostyánkoszorú és ezüst érem.
1883. aug. 25. Budapest, bűvárúszás Versenybizottság 1-ső díj tiszteletajándék.
1883. aug. 25. Budapest, kardviadal Versenybizottság 2-ik díj.
1884. jan. 7. Velencei tavon, műkorcsolyázás Versenybizottság 1-ső díj tiszteletajándék.
1884. máj. 25. Győr, velocipéd-verseny Sportbizottság 3-ik díj.
1884. máj. 25. Győr, magasugrás Sportbizottság 2-ik díj cserkoszorú.
1884. máj. 25. Győr, rúdugrás magasba Sportbizottság 1-ső díj borostyánkoszorú.
1884. máj. 25. Győr, nyújtón műgyakorlatok Sport-bizottság 1-ső díj.
1884. máj. 26. Győr, kardvívás Sportbizottság 2-ik díj.
1884. aug. 3. Palics, bajnoki úszás Sz. T. E. 1-ső díj ezüst érem és tiszteletajándék.
1884. aug. 3. Palics, bajnoki kardvívás Sz. T. E. 2-ik díj ezüst érem.
1884. aug. 3. Palics, viadori ugrások Sz. T. E. 1-ső díj ezüst érem és «Herkules»-díj.
1884. aug. 3. Palics, nyújtó- és korlát-műgyakorlatok Sz. T. E. 1-ső díj babérkoszorú.
1884. okt. 7. Sándor, velocipéd-verseny Sz. V. E. 1-ső díj ezüst érem.

Buzogány-forgatások.

(Képpel.)

Lapunkban már ismertettük általánosságban a buzogány-gyakorlatok edző hatását s magát a buzogányt is, most pár könnyebb gyakorlatot mutatunk be.

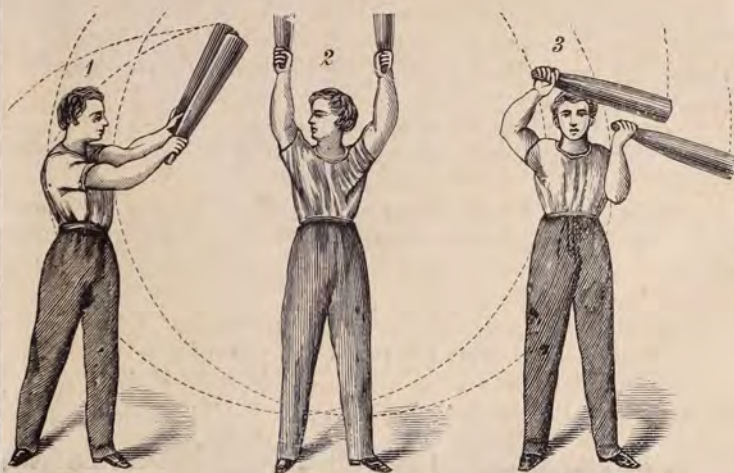
A gyakorlatokat először mindenesetre csak egy buzogánnyal tanuljuk be, hogy izmaink megszokják a különben szokatlan erőfeszítést. Az első gyakorlatok a buzogánnyal a felemelések, csuklóforgatások stb., melyeket bárki is könnyen végezhet oktatás nélkül is. Csak már ha egy kézzel meglehetősen könnyedség-

gel kezeljük a buzogányt, vehetjük elő mindkettőt, mert különben igen kellemetlen ütéseknél teszszük ki magunkat.

A páros kézzel való buzogány-forgatásoknál jó, ha a kiállásnál lábainkat kissé szétterpesztjük, mert a túlságos lendületet, melyet a körzéseknél kapunk, így könnyebben fogjuk fel. — A körzéseket leghelyesebben felnyújtott karral kezdjük, oly állásból, melyet képünkön a 2-ik számú alak mutat. Ebből a helyzetből az első ábrán bemutatott módon bocsátjuk lefelé a buzogányokat. A körzéseknél kezdetben a fej felett jó mindig pillanatra megállani, hogy ne túlságos gyorsan körözzünk.

A harmadik ábrán bemutatott körzés hajlított karral történik ugyancsak a test előtt. E gyakorlatnál különösen az alkar izmai erősödnek. A gyakorlat magában végezve nem szép, de a nyújtott karú (nagy) körzéssel összekötve nagyon mutatós.

A hát mögött való körzés ugyancsak hajlított karral végeztetik és igen találóan összeköthető ez előbbi két körzéssel. — Mind e forgatásoknál főleg a ra vigyázzunk, hogy a fej fölött karjaink mindig ki legyenek nyújtva, mert ez által a körök nemesak teljesebbek, de könnyebben kivihetők is lesznek.

Sokkal nehezebbek már a két karral egy időben végzett buzogányforgatások közül azok, melyeknél a karok ellenkező irányú körzést végeznek. Ezekről közelebbi számunkban.

A «Kolozsvári Athletikai Club» versenyei. (1885. május 17.)

(Hivatalos.)

a) Futás.

I. Síkverseny. Távoltság 100 yard (91 m.) Tét nincs.

Versenyezhetnek a Kolozsvári Athletikai Club tagjain kívül a kolozsvári tudomány-egyetem hallgatói is.

Díj: a Magyar Athletikai Club bronzérme.

II. Bajnoki síkverseny. Táv. 2 angolmérföld (3218 m.) Tét: 1 ezüst forint.

A ki ebben a versenyben, melyet a kolozsvári atletikai club körülbelül félévi időközökben (tavasszal és ősszel) ismételve ki fog tűzni, háromszor egymásután győztessé lesz, az alapszabályok 41. § a értelmében a legnagyobb kitüntetést, a «bajnok» címet nyeri.

Három versenyzővel a verseny megtartatik. Az első beérkező díj a Magyar Athletikai Club ezüst érmét s a bajnokjelöltséget nyeri, a második a Magyar Athletikai Club bronz érmét.

A bajnokjelöltséget kivívott győzelme jutalmául a bajnokjelöltséget továbbra megtartja s a Magyar Athletikai Club ezüst érmével díjaztatik; harmadikban kivívott győzelméért pedig arany érmét (60 frt értékben), ezüst serleget (90 frt értékben) s a «bajnok» címet nyeri.

III. Gátverseny. Táv. egynyolczad angolmérföld (201 méter). 6 sövény gát 95 cm. magasságban. Tét nincs. Díj: a Magyar Athletikai Club ezüst érme.

b) Különféle versenynemek.

IV. Ökölvívás (boxolás). Tét nincs. A győztes a Magyar Athletikai Club bronzérmét és tiszteletdíjat nyer.

Minden versenyző külön-külön minden vetélytársával egy-egy perczig tartó három összecsapásban vív meg. Az igazlító, ha ezen mérkőzésekből a győzelmet egyik versenyzőnek sem vélne odaítélhetni, az illetők között döntő küzdelmet rendelhet el, ugyancsint, ha keletőnél több versenyző je'entkezik, a versenybíróság a versenynek a nyilvános viadalt megelőző megkezdését rendelheti el, kijelölve a versenyzők sorából azokat, a kiknek küzdelme a nyilvános viadalon lesz megtartandó. Végül, ha a versenyzők között feltűnő súlykülönbség van, a versenybíróság őket több csoportra oszthatja s a díjakat az egyes csoportok közt megoszthatja.

V. *Birkózás.* Tét nincs. Versenyezhetnek a Kolozsvári Athletikai Club és a Magyar Athletikai Club tagjai. A győztes tiszteletdíjat nyer.

1. A versenyzők mindkét, még pedig meghatározott karral úgy fogják egymást derékon, hogy egyik kar fölül, a másik alól essék.

A ruhát fogni, valamint a lábbal gáncsot vetni tilos.

2. Győztes, a ki ellenfelet úgy teríti földre, hogy azt mindkét válla érinti.

3. Ha a verseny 3 percz alatt el nem dől, az igazlító azt néhány perczre beszünteti, ha pedig másodszori birkózás után sincs határozott győzelem, a verseny eldöntetlen marad.

VI. *Távugrás.* Tét fél ezüst forint. Díj: a Magyar Athletikai Club bronzérme.

A próbaugráson kívül minden versenyző három ugrást tehet. Előre esés jó, visszabukás nem számít.

VII. *Súlydobás.* Tét fél ezüst forint.

A győztes tiszteletdíjat nyer. A versenyzők egy karral, helyből dobhatnak és mindegyik 3 dobást tehet.*

* Az általános versenyhatározatokat helyszűke miatt csak jövő számunkban hozhatjuk. Szerk.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy **hátralékos összegeiket küldjék be** s előfizetéseiket újítsák meg.

Az előfizetési ár: 3 óra 2 frt, 6 óra 4 frt, 12 óra 8 frt.

Az előfizetési pénz legcélszerűbben posta-utalványon küldhető Aigner Lajos könyvkereskedésébe (Budapest, IV. váci-utca 1.)

Az 1884-iki évfolyamból még néhány teljes példánnyal szolgál a kiadóhivatal 6 frtjával

KÜLÖNFÉLÉK.

A **«Magyar Labdajátékok könyvé»-ről.** Az ország csaknem mindenik tekintélyesebb lapja örömmel üdvözölte a «Herkules» könyvtár első kötetét és igen számosan terjedelmes mutatót is közöltek belőle. Közelebb a «Kolozsvári Közlöny» Kuskó István tollából közöl egy élvezetesen írt cikket a labdázásról. A magyar labdajátékokról írva, a következőleg emlékezik meg könyvünkről: «A boldogult gróf Esterházy Miksaé az érdem, hogy a magyar labdajátékok összegyűjtésének eszméjét megpendítette. Porzolt Lajost ellenben, a ki ezeket kiváló gondnal s ügyességgel összegyűjtötte s «Magyar Labdajátékok Könyve» cím alatt 78 oldalra terjedő könyvben kiadta, koszoru illeti. Ily szép munka a magyar testgyakorlat terén rég látott napvilágot. Mintegy 110 magyar labdajáték szabályait írja le e könyvben, világos, egyszerű, élvezhető stílusban. Előnyvel használhatják nemcsak szakemberek, de a labdázás iránt érdeklődő laikus közönség is. Ha e könyvnek hiányait keressük, legfőleg a külső kiállítás ellen lehet kifogásunk. A nehezebben kezelhető nagy nyolczadrét alak a könyv bordozását alkalmatlanabbá teszi, mintha 16 réti zsebkönyv alakban lett volna kiállítva. Az angolos sűrű nyomás (laponként 48—50 sor) a kiadónk ritkább nyomású kiadványai által elkényeztetett szemeink előtt kezdetben kissé idegenszerűnek tűnik fel, azonban a belső tartalom e külső hiányokért dúsan kárpótol. A kiadónk ni szeret s a labdázás egyes szabályaival megismerkedni óhajt, ajánljuk, szerezzé meg e könyvet. Nemcsak gyermekkorai elfeledett labdajátékait lel fel ismét benne, de különböző vidékeinken férfiak által űzött játékokra is bukkan».

A **«Nemzeti Torna-Egylet»** tanügyi bizottsága határozata folytán a hetenként hétfőn, szerdán és pénteken tartani szokott tornaórák beszüntetettek, úgy, hogy az utolsó óra f. hó 20-án hétfőn fog megtartatni. Azon tornászok, kik a fentnevezett napokon szoktak a tornagyakorlatokban résztvenni, ezután a kedden, csütörtökön és szombaton tartani szokott tornaórákon vehetnek részt. A tornatanítói tanfolyam elméleti és gyakorlati vizsgálatai folyó évi május hó 6., 7. és 8. napjain fognak az egylet helyiségében megtartatni.

Igali Svotozár a múlt héten Duna-Szekesőről Szekszárdra velocipedezett és a 36 klmnyi útát 3 óra 15 percz alatt tette meg. Szekszárdon azonban gépének nagy baja történt, ugyanis a gerincz a kis kerék két villája tövében ketté tört s Igali, pár pillanatra egy keréken való futás után hátraesett. A gép javítás végett már Londonban van s Igali csak megérkezése után jó fel a fővárosba.

A bécsi velocipéd-versenyek. A «Wiener Cyclista-Club» által 1885. ápr. 23-án rendezett versenyek szép eredményeket mutatnak fel:

I. Kezdők versenye. Táv. 1 klm. 9 ind. Haumann F. 2 : 25 és kétötöd I. Friedrich J. 2 : 26 és egyötöd II. Winter A. 2 : 27. III.

II. Egyleti verseny. Táv. 2 klm. 7 ind. Haumann F. 4 : 21 I. Rossina R. II. Weiner J. III.

III. Bálnoki verseny (egyleti). 2 klm. 5 ind. Engelmann E. 4 : 27 I. Bröse E. II.

IV. Handicap. 2 klm. 10 ind. Bröse R. 4 : 20 I. Haumann F. II.

V. Távverseny. 10 klm. 7 ind. Weiner J. 23 : 11 és négyötöd I. Opitz F. 23 : 40 és egyötöd II.

Nemzetközi bicycle versenyek 1885. ápr. 26.

I. Kezdők versenye. 1 klm. 9 ind. Hoffmann K. 2 : 45 I. Branner F. 2 : 52 és kétötvenketted II.

II. Küzdelem az osztrák bajnokságért. 2 klm. 3 ind. Egger J. 4 : 10 I. Gericke Alfréd 4 : 12 II.

III. Küzdelem három keréken osztr. bajnokságért. 2 klm. 3 ind. Engelmann E. 4 : 38 és négyötöd I. Hangg H. 4 : 40 II.

IV. Ifjak versenye. 2 klm. 7 ind. Branner F. 4 : 5 és kétötöd I. Hoffmann K. 4 : 5 és négyötöd II.

V. Küzd. Bécs bajnokságáért. 2 klm. 3 ind. Engelmann E. 4 : 10 és kétötöd I. Branner F. 4 : 26 és háromötöd II.

VI. Hölgyek díja. 2 klm. 5 ind. Bröse R. 4 : 16 I. Kadlecik V. 4 : 16 és kétötöd II.

VII. 10 klm. verseny. 10 ind. Gericke A. 22 : 20 I. Egger J. 22 : 35 II. Vermes Lajos M. A. C. Budapest, 22 : 40 III.

A győztes az 500 m. pályán a köröket a következő gyorsasággal tette meg: I-ső k.: 1 : 6. II. 2 : 11. III. 3 : 13. IV. 4 : 24. V. 5 : 37. VI. 6 : 47. VII. 7 : 55. VIII. 9 : 9. IX. 10 : 31. X. 11 : 12. XI. 12 : 45. XII. 13 : 58. XIII. 15 : 8. XIV. 16 : 15. XV. 17 : 17. XVI. 18 : 24. XVII. 19 : 30. XVIII. 20 : 34. XIX. 21 : 33. XX. 22 : 20. — Az első hat kört Rémy Róbert (Budapest) vezette, ekkor Egger (München) tört elé és az utolsó (XX.) körig vezetett. A második helyért folytonos küzdelem volt Vermes Lajos (Budapest), Witzel H. (München), Gericke Alfréd, Potucsik Bohumil (Prága) között, Vermes a 3-ik körtől 11-ig mindig második helyen volt, ekkor Witzel jött előre, kit azonban Gericke Alfréd könnyen leszorított. A XIV. körnél 9-en szorosan haladtak, a XVIII-ik körnél Gericke erős iramot vesz fel, azonban Vermes Lajos által elhagyatik, egypár másodpercz múlva azonban ismét Egger vezet. A XX. kör elején Vermes, Witzel, Gericke szorosan egymás mellett haladnak, Witzel az első helyen (a kör belső részén), Witzel második, Vermes harmadik helyen. Witzel gépével Gericke nek ment (Witzel ellen protest emeltetett), Vermes elől az út el volt zárva, ekkor a második helyért Egger és Vermes között erős küzdelem fejlődik. Gericke bámulatos sebességgel 3 m. előnyvel a célhoz elsőnek ér, második Egger, Vermes harmadik. — Gericke gépe 58" (Rudge), Vermes gépe 54" (Humber, Mariott), Egger gépe 62". A gépek mind zacer-ek 14 kilogrammon alul. — A nemzeti zászlóinkat feltették a versenybírói páhojra.

Tavaszi ünnepély Gyorokon. A gyoroki első önkéntes tűzoltóegylet, az aradi torna-egyesület szíves közreműködésével a kládovai völgyben, a gyoroki első önkéntes tűzoltóegylet zászlóalapjának javára, 1885. évi május 17-én, zártkörű tavaszi ünnepélyt rendez, melynek sorrendje a következő: Reggel: Az Arad és Radna felől érkező vendégeknek fogadtatása a gyoroki vasuti indóháznál, innét kirándulás a kládovai völgybe. II. Reggelizés a völgyben. III. Reggelizés után kirándulás az erdőbe zeneszó mellett, Kleiberger állatseregletének megtekintése. IV. Ali-Batran szudáni herczeg és Abdurrahmann Sisu szudáni törzsfőnök veze-

tése alatt a Budapestről e napra szerződött szudániak harc-játéka elefántokon, tevéken és zebraikon. V. Díz-tornamutatványok, vívás, vitór-gyakorlatok és ga'amlövészet. VI. Nagy velocipédverseny, melyre a további nevezések az ünnepély előtti nap éjjel 12 óráig elfogadtatnak a rendezőség által. VII. Jutalommal egybekötött, ily alkalommal elmaradhatatlan zsákfuttatás, póz-násmászás és számárverseny. VIII. Társas ebéd. Délután: IX. Szép-ségverseny, kizárólag hölgyek részvételével. Az 5 tagból álló jury a legszebb 3 hölgynek meglepő és értékes ajándékkal fog ked-veskedni. X. Léghajózási mutatványok, sikamló villámszikra ké-szülékkel ellátott 6 léghajó felbocsátása, ezek közül egy a kor-mányzás próbájában lesz kitéve. XI. Rút férfiak versenye. Az 5-tagú bírálóbizottság által legrútábbnak ítelt pályázó egy teljesen felszerelt pipakészletet nyer jutalmul. XII. Tűzijáték-mutatványok itj. Stuver és id. Backer pyrotechnikusok által rendezve. A pro-gramm pontjai közötti időt zene és táncz töltendi ki. A táncztér rendbehozásáról a rendezőség fog gondoskodni. Örömmel konsta-tálhatjuk e hírrel azt az örömdetes tényt, hogy az ilyen mulat-ságoknál már szintén kezd elmaradhatatlanná válni a sportverse-nyek rendezése, mi mindenesetre a testgyakorlatok kedveltségének tanujale.

A «Magyar Velocipéd-Club» tagjai majd minden másodnap ren-deznek kisebb kirándulásokat, de melyeknek eredményei a sok kezdő velocipédista részvétele mellett nem jöhet számba.

Tanulók kirándulása. Az aradi lyceum 117 tanulója rándult ki vasárnap reggel Világosra, hogy botanizálva járja be a hegyeket. A kis csapat, a mely Petrogáli Arthur, Varga Ottó és Kövesdi Ignác tanárok felügyelete alatt rándult ki, már tizenegy órákor a világosi romoknál volt s onnan a völgybe ment le, a hol vidáman költötték el az ebédet. Három órákor értek vissza a világosi állomásra s már este ismét Aradon voltak. Igen kelle-mesen lepte meg a karavánokat, hogy néhány világosi polgár szekéren küldött utánuk élelmi szert és egy kis frissítőt.

Beérkezett alapszabályok. A «Kolozsvári atletikai club» mun-kás titkára Kuszko István az egylet alapszabályait lapunkhoz több példányban beküldte. Köszönet a közérdek nevében!

A **szegei torna-egylet** az országos kiállításon tartandó nemzeti disztornászaton mintegy 15—20 egyleti tag által képviselteti ma-gát s tényleg részt fog venni a tornázásban.

Magyar velocipédisták győzelme Ausztriában. Bécsből távirati úton értesítenek, hogy a bécs-brünni bajnoki versenyben (125 klm.) az első, arany érmet Vermes Lajos (7 ó. 21 p.), a második ezüst érmet (7 ó. 35 p.) Rémy Róbert nyerte el. Mindkét győztes az új magyar velocipéd club tagja.

Lapunk e száma a «Pallas» nyomdának kecskeméti-utca 6. sz. saját házában ujonnan berendezett helyiségébe való átköltözése miatt késett el, miért t. olvasóink elnézését kérjük.

Magyar torna- és sport-könyvek.

(Kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedésében Budapesten, IV. váci-utca 1.)

(Folytatás.)

- Dr. Kelen József.** A testgyakorlat kézikönyve. Tartalmazva: a tanodai, torna egyleti, házi, hadászati és női testgyakorlást, valamint az úszás, vívás és egyéb a tornászati körébe vágó gyakorlások elemeit is 1.30
- Dr. Láng István.** A testgyakorlás haszna és módszere . . . —
- Markó Lajos.** Vezérkönyv a testgyakorlás tanításához. Ta-nítók és tanítójelöltek számára . . . —.60
- Molnár Lajos.** Athletika . . . 1.—
- Molnár Lajos.** Athletikai gyakorlatok. 143 ábrával . . . 2.80
- Müller Lajos.** Az illem- és táncztan egyetemes kézikönyve. A legbiztosabb tanácsadó szülők, nevelők, tan-
intézetek, tanítók, tanulók s a tánczművészet kedvelői számára. 48 fametszettel . . . 2.—
- Morvay Károly.** Torna-zsebkönyv, vagyis a népiskolai torna-tanítás kézikönyve. 25 ábrával . . . —.35
- Oherolly János.** A tornászati elméleti és egészségtani alap-
elvei . . . —.25
- Porzsolt Jenő.** A korcsolyázás kézikönyve. Több képpel . 1.—
- Porzsolt Lajos.** A magyar labdajátékok könyve. Több képpel 1.—
- Dr. Schermann S.** Test- és egészségtan. Képezdek, polgári iskolák, tanítók, szülők és a művelt közönség számára. Számos ábrával . . . 2.—
- A sportvilágból.** Elbeszélések és versek. Írták: Adorján Sán-dor, Balázs Sándor, Balogh István, Oláh Miklós,

Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi, Sziklay János.

20 képpel . . . 1.—

Dr. Steiner János. Tanácsok a gyermekek természetszerű nevelésére . . . —.40

Szalay Imre. Vitorlás kalandok a Balatonon: A Balaton körül 6 és fél nap alatt. — Egy rosszkor jött vihar. — Két éjjel a szárazon és a vizen . . . —.50

Szauter Antal. Alkalmi beszéd, mely a «Pécsi torna- és tűz-oltó-egylet» díszlobogója fölvatási és tornacsar-noka alapkövének letétele ünnepélyén elmon-datott . . . —.25

Dr. Torlay Ferencz. Az ember-boncztan, élettan és életrend-tan. Tornatanítók számára. 3 ábrával . . . 1.—

Turjay László. Nőnevelő tornászati. Szülők, tanítók és tanító-nők számára . . . 2.—

(Folyt. köv.)

«HERKULES»-NAPTÁR.

Május	1-én	bécsi lóverseny.
«	3-án	budapesti lóverseny.
«	5-én	«
«	7-én	«
«	10-én	«
«	12-én	«
«	14-én	«
«	14-én	a «Kolozsvári Athletikai Club» versenye.
»	16-án	a «M. A. C.» tavaszi viadala.
Május	17-én	budapesti lóverseny.
«	17-én	bécsi lóverseny.
«	19-én	«
«	20-án	előleges nevezési zárnapp a budapesti regattára.
«	21-én	bécsi lóverseny
«	25-én	Köveskálai athleta-versenyek.
«	25-én	bécsi lóverseny.
«	28-án	«
«	31-én	«
Junius	2-án	«
«	5-én	Végleges nevezés a budapesti regattára.
«	7-én	bécsi lóverseny.
«	14-én	bécsi regatta.
«	20-án	budapesti regatta.
«	28-án	a «Nemzeti Torna Egylet» ünnepélye.
«	29-én	a «B. K. E.» nemzetközi velocipéd-versenye.
Julius	19-én	a «Nemzeti Torna Egylet» drezdai útja.
«	közepe	táján a «M. A. C.» úszó versenyei.
Augusztus	2-án	a «Szabadkai Torna-Egylet» versenyei.
«	15-én	a «Szabadkai Vasparipa-Egylet» bukaresti útja.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» versenyei.
«	15-én	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-gyaloglása.
«	16-án	a «Bajai Athleta-Kör» verseny-úszása.
«	20-án	budapesti lóverseny.
Szeptember	3-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 óra.
«	4-én	«
«	6-án	«
«	6-án	bécsi lóverseny.
«	8-án	budapesti galamblovési verseny d. u. 1 órákor.
«	8-án	bécsi lóverseny.
«	10-én	«
«	13-án	«
«	15-én	«
«	17-én	«
«	20-án	«
Szeptember	e'ején	a «M. A. C.» bajnoki gyaloglási versenye Budapest—Adony és vissza.

TARTALOM.

Tanulók kirándulása (K. K. néptanítótól). — Tornász-vendég-szeretet a kiállításakor (Jenny Antaltól). — A «Szabadkai Torna-Egylet» által Palicsan 1885. évi augusztus hó 2-án megtartandó országos torna- és atletikai viadalok sorrendje (Nagybudafai Vermes Lajostól). — A «Nemzeti Hajós-Egylet» évi jelentése 1884-ről. — Gödöllői versenyek (Vermes Lajostól). — Vermes Nándor győzelmi sorozata. — Buzogány-forgatások (képpel). — A «Kolozsvári Athletikai Club» versenyei. — T. előfizetőinkhez. — Különlék. — Magyar torna- és sport-könyvek. «Herkules»-naptár. — Tárcza: Montpellier-től Budapestig (Igali Svetožártól).

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, IV. Váci-utca 1.

A PETŐFI-TÁRSASÁG

I. könyvkiadó-vállalata.

<i>Abonyi Lajos.</i> Itt a szép Alföldön. Népi- és elbeszélések	1 frt 60 kr.
<i>Balázs Sándor.</i> Tarka képek. Beszély- és rajzgyűjtemény. 2 kötet	3 » 20 »
— Vig elbeszélések	1 » 50 »
<i>Bartók Lajos</i> költeményei	1 » 20 »
<i>Bulla János.</i> Humoros elbeszélések 1 frt 60 kr. Kötve	2 » 40 »
<i>Endrődi Sándor</i> költeményei 2 frt. Kötve	2 » 80 »
— Ujabb költeményei	2 » — »
<i>Jókai Mór.</i> Észak honából. Muszka rajzok	1 » 20 »
<i>Lanka Gusztáv.</i> A multból a jelennek. Emlékjegyzetek	1 » 60 »
<i>Mikszáth Kálmán.</i> Kavicsok. Elbeszélések	1 » 20 »
<i>Pap Miklós.</i> Itt is ott is	2 » 50 »
<i>Petőfi évkönyv.</i> (A cídóni alma. Éjszakitól stb.)	1 » 40 »
<i>Szana Tamás.</i> Molière élete és művei	1 » 50 »
<i>Teleki Sándor</i> gróf. Emlékeim. 2 kötet	3 » 80 »
<i>Váradi Antal.</i> Az én világom. Költemények	1 » — »
<i>Vétes Arnold.</i> A nyomorúság iskolája. Regény	1 » 50 »
<i>Zichy Géza</i> gróf költeményei	1 » — »

A sportsmanek figyelmébe!

Csónakász-, athléta-, velocipédező-, tornász- és lawn-tennis egyenruhákat

a legnagyobb választékban, a legkitűnőbb szabással és pontosan készítenek

WEHRMANN F. ÉS FIA

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 14.

A sport-öltönyökön kívül mindennemű polgári öltözetet, (ugymint tavaszi, nyári, őszi és téli ruhákat, felöltőket) a legkitűnőbb szabással készít.

6—3

A PÁRBAJ.

Színmű egy felvonásban.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest 1881. Pfeiffer Ferdinánd kiadása.

Ára 40 kr.

E őszön adatott a *Nemzeti színházban* 1881. márcziusában.

SÁROSY GYULA ÖSSZES MŰVEI.

Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel
kiadja

ABAFI LAJOS.

Sárosy Gyula a magyar költészeti irodalomban kiváló helyet biztosított magának; lánglelke, kitűnő nyelvezete és génusának merész föllengzése maradó becsű műveket teremtett, melyek vagy s étszórta láttak napvilágot, vagy részben az idők nehéz sajtóviszonyainál fogva meg nem jelenhettek, de ezer meg ezer kézirati másolatban keingtek a hazában. Nálánál senki sem dicsőítette nagyobb áhitattal és erősebb phantáziával a magyar szabadságot, melynek zaklatott és üldözött élete oly korán esett áldozatul.

Nagy szenvedések és martyromságok között tűnt el a költészeti egéről, melynek egyik fénylő csillaga volt; miért is megérdemli, hogy nemcsak összes műveit, hanem életrajzát is lehető részletes-ségben ismerje a hálás utókor.

Az a kegyelet, mely bennünket Sárosy Gyula összes műveinek kiadására birt, ösztönöz most arra, hogy e három kötetre terjedő

műveket (Arany trombita, színművek, hazafias s egyéb költemények) új olcsó kiadásban mentül szélesebb körökre nézve hozzáférhetőkké tegyük.

Ehhez képest 1884. ujévtől kezdve egy-egy hárommives füzetet bocsátunk ki. Összesen 22 füzet lesz.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind a három kötetet egyszerre is szállíthatjuk. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylyel 6 frt.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

KAZINCZY FERENCZ MŰVEI.

Magyarázó jegyzetekkel
kiadja

ABAFI LAJOS.

Kazinczy Ferencz, ki új Atlasként félszázadig hordta vállán a nemzeti nyelv és irodalom ügyét, méltó arra, hogy műveit minden magyar ember ismerje és birja.

Ennek lehetőségét könnyítendő, elhatároztuk, hogy Kazinczy műveiből újabb olcsó kiadást rendezünk.

E művek 5 vaskos kötetre terjednek és Kazinczy összes költeményeit, Pályám Emlékezetét (önéletrajzát), Erdélyi levelek című útírást és Magyar Pantheon címen nevezetes magyarok életrajzait tartalmazzák.

Kazinczy költeményeinek ill. teljes gyűjteménye még nem létezett, számos verse ez alkalommal jelent meg először; a Pályám Emlékezte is csak most jelenik meg önálló kötetben, szintúgy remek életrajzai; az Erdélyi Levelek «Utazások» címe alatt többször adattak ki, de teljesség tekintetében egyik sem vetélkedhet jelen kiadással, melyet bő jegyzetek, bevezetések, névmutatók értékesítenek.

Ez öt kötetet 37—38 hárommives füzetben bocsátjuk ki. 1884. ujévtől kezdve hetenkint egy füzet jelenik meg.

Egy-egy füzet ára 20 kr.

Bekötési táblák 25 krajczárjával kaphatók. Kivánatra mind az öt kötet egyszerre is kapható. Ára barna vászonkötésben, piros szegélylyel 10 frt 20 kr.

Aigner Lajos
kiadóhivatala.

SZERENCSETLEN FURULYÁSOK.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

PORZSOLT KÁLMÁN.

Budapest, 1883. Grimm Gusztáv könyvkereskedése.

Ára 1 frt 40 kr.

TARTALMA.

A szerelmes szeszélyes. — Pünkösdi rózsá. — A becsület bolondja. — A tanácsos ur pártfogása.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40